LIBANII
APOLOGIA SOCRATIS.

LIBANII APOLOGIA SOCRATIS

SPECIMEN LITTERARIUM INAUGURALE

QUOD

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

G. A. VAN HAMEL

IUR. UTR. DOCT. ET IN FAC. IUR. PROF.

NOBILISSIMAE FACULTATIS PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET LITTERARUM HUMANIORUM DECRETO

PRO GRADU DOCTORIS

SUMMISQUE IN LITTERARUM CLASSICARUM DISCIPLINA

HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

IN UNIVERSITATE AMSTELODAMENSI

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS PUBLICO EXAMINI

SUBMITTET

IJSBRAND HENRICUS ROGGE

e pago Zoeterwoude

die XII Maji anni MDCCCXCI hora tertia et dimidia

IN AULA ACADEMICA.

AMSTELODAMI, APUD Y. ROGGE,

1891

751 pt
a

60561

[illegible]
[illegible]

PARENTIBUS OPTIMIS CARISSIMIS
SACRUM.

Ad finem perductis studiis academicis facere non possum, quin gratias agam viris clarissimis, quorum lectionibus per aliquot annos interfui, imprimis tibi, clarissimo Naber, qui me, saepius animo deficientem, consiliis tuis juvisti et incitasti. Idcirco grati erga te animi testimonium palam proferre, quamquam probe scio, talia tibi in votis non esse, omittere nolui.

Neque mihi tuum nomen, clarissime van den Es, silentio praetereundum est, cui plurimum debeo, ex quo tempore in gymnasio Amstelodamensi praeceptoris munus gero. Hanc provinciam levem non esse statim animadverti, sed tuis praeceptis obsequendo cognovi, quantum voluptatis ex pueris instituendis percipiamus. Tuam in me benevolentiam imposterum etiam rogare velim.

Denique vos, viri clarissimi Rostagno, Förster, Comparetti, appellandi estis, qui me in hac dissertatione componenda tanta cum liberalitate adjuvistis. Utinam ex hoc libello appareat, vos non frustra operam collocasse in describendis iis codicibus, quos mihi inspicere non licuit.

PRAEFATIO.

Quum hucusque tam pauci viri docti in Libanii scriptis emendandis et explicandis operam posuerint, hodieque malam tantummodo editionem habeamus, a Reiskio curatam, Apologiam Socratis, inter declamationes facile principem, denuo edendam suscepi. Neque enim pauca sunt, quae me ad hoc consilium incitarunt: in his primum, quod nonnullis Libanii codicibus atque iis optimis ad textum constituendum editores nondum usi sunt, deinde quod observare mihi visus sum, ex hac imprimis apologia apparere posse, quem ad modum rhetores illas declamationes composuerint et quibus studiis intenti fuerint. Priusquam autem textum multo, uti spero, emendatiorem publici juris faciam, in hac praefatione primum de fontibus, e quibus Libanius argumenta collegerit, deinde de codicibus, quos adhibui, agam. Breviter igitur orationis hujus summam perscribam, in calce cujusque paginae indicaturus locos, quos noster imitatus est.

Quum semper, judices, Socrate familiariter usus sim, deserere eum, postquam in aerumnas cecidit, nolo. Etenim grave fuerit, Anytum, Meletum, Lyconem nihil omisisse, ut sive falsis criminationibus sive verborum ambagibus Socratem perderent, nos autem mutos manere, nec causam pro virili defendere, cum praesertim efficere possimus, ne vos pejeretis. Quamquam vitam parvi Socrates aestimabat, nec

morti anteponebat, minimeque volebat lacrimis precibusque vestram misericordiam excitare, quibus saepius rei poenam effugiunt [1]), Anyti audaciam redarguere necesse putavi. Enimvero siquidem ille sermonum forensium peritus esset, vobis forsitan fecisset satis ex eo crimina cognoscere, sed coram vobis eodem modo, quo in officinis, locutus est, solvitque crimen se esse δεινὸν λέγειν [2]). Revera Anytus, vana spe delusus, se a vobis impetraturum sperat, ut Socratem damnetis, sed ut Solon lege praescripsit, neque odio neque gratiae indulgebitis, non enim huc venistis, ut inimicum ulcisceremini, amico gratiam redderetis. Socrates autem putans animum omnium rerum humanarum maxime divinum esse [3]), et eum, qui hunc a vitiis purum haberet, feliciter vivere, voluptate ac luxuria postpositis, totum se philosophiae studio dedit, ad eaque attendit, quibus animum meliorem reddere posset. Nec igitur solis et lunae et coeli naturam perscrutatus est [4]), quum modo scire vellet, quid justum esset, quem appellare fortem oporteret [5]). Quibus in studiis per totam vitam perseveravit, nec se unquam ullius doctrinae magistrum professus est [6]), neque argentum exegit [7]), licet octoginta minas, quas hereditate a patre acceperat, amicus quidam perdidisset. Quantum igitur discriminis fuit inter Prodicum, Protagoram, Gorgiam, quos pecuniae amor ad omnes urbes trahebat [8]), et Socratem,

---

[1]) Plat. Apol. 34. C, 38. D. Xen. Mem. IV. 4, 4 et IV. 8, 4 seq.
[2]) Plat. Apol. 17. B.
[3]) Plat. Apol. 35. C.
[4]) Plat. Apol. 30. B.
[5]) Xen. Mem. I. 1, 10—19; I. 2, 3—8.
[6]) Plat. Apol. 33. B. Xen. Mem. I. 2, 3.
[7]) Plat. Apol. 19. D.
[8]) Plat. Apol. 19. E, 20. A.

quem consulere cuique licebat, qui cotidie, ut communis omnium pater, juvenes in foro et palaestris officiorum admonebat. Hanc ob causam patres liberos ei instituendos libentissime dabant et Anyti ipsius filii Socrati accedebant. Quum tamen de ea arte optime omnes narrent, quam quisque exerceat, Socrates cum singulis viris de singulis artibus loqui solebat, qua re Anytus iratus hanc litem ei intendit. Priusquam autem Socratem in judicium vocavit, pactionem facere conatus est, ea conditione, ne Socrates unquam Anyti artem palam memoraret, ut contra Anytus accusationem missam faceret. Quod quum ille negasset, Meletum, ut eum accusaret, corrupit. Cur autem nunc demum id fecit? Num Socrates in domus angulis latitans et januis clausis juvenes docuit? [1]) Tu ipse eum ambulantem et disserentem audisti ac vidisti. Dic igitur nobis tarditatis hujus causam, quam certe nullam habes. Primum crimen, ab accusatoribus Socrati objectum, hoc est: populi regnum odit et civitatem tyranno tradere mavult. Si ab illo discipuli regni contemptu imbuti essent et legum praecepta parvi aestimare didicissent, cur eos in judicium non vocasti? Etenim nunc morte magistri exacerbati multo molestiores nobis erunt. Si is, qui aliis persuadet, ut peccatum committant, pro turpi poenaque digno homine habetur, non minus pravi aestimandi sunt ii, qui eum libentes audiunt. At in Socratem, qui quadringentum tyrannorum socius non fuit, nec post cladem apud Aegos Flumen triginta virorum impietatem probavit, hoc crimen non valet. In altero crimine Anytus hoc dicit: reus est nocentissimus, reprehendit enim multos locos veterum poetarum; si igitur condemnatur, ab omnibus denuo illi laudabuntur.

---

1) Plat. Gorg., 485. E.

Quod quam absurdum sit, inde apparere potest, nos impunitos de imaginibus, de tragoediis sententiam nostram palam enuntiare, nec Aristophani vitio dari, quod Socratem illuserit in scena. Etiam legibus haec dicendi libertas nunquam restricta est. Quis igitur Socratem reprehendet, quod Hesiodi dictum *οὐδὲν ἔργον ὄνειδος* refutavit [1]), quod Pindaro non assensus est dicenti: *ὁ νόμος ὑπερτάτῃ χειρὶ βιάζεται τὸ δίκαιον* [2]), quod ei Theognis non recte docere visus est, nos omnia *ἕνεκα χρημάτων* facere debere, quum paupertas silentium agere nos cogat? Ne sequamur, ait Socrates, semper Homerum ducem, qui in Iliade nobis narret, ab Ulysse milites gregarios vapulare, nobiles verbis tantummodo admonitos, omnes enim legibus pares sumus [3]). Siquid fuit in te auctoritatis, Anyte, hanc totam pessum dedisti dicendo, Socratem poetarum fama usum esse, ut juvenibus persuaderet, *ἐναντία* enim *σαυτῷ λέγεις* [4]). Nec tamen Socrati auctoritate poetarum opus erat, quum Apollo eum sapientissimum nominasset. Deinde rogare velim, cur patres filios suos instituendos Socrati tradiderint, si nihil praeclarius eos docere sciret, quam rempublicam evertere et novis rebus studere. E fraude, furto, mendacio nos utilitatem haurire belli tempore posse, recte contendit, quod etiam medicis damus, qui ea adhibendo aegrotantibus saepe medentur [5]). Quod Anytus dicit, discipulos pejerare doctos, ad nugas illas nobis attendendum non est, quum opiniones factis confirmare non possit, is enim alteri persuadeat, ut

---

[1]) Xen. Mem. l. 2, 56 et 57. Plat. Charm. 163. B.

[2]) Plat. Gorg. 484. B.

[3]) Xen. Mem. l. 2, 58 et 59.

[4]) Xen. Mem. l. 2, 56.

[5]) Plat. Reipubl. III. 389. B. C.

sibi fidem praebeat, qui primus exemplum dat [1]), Socrates autem nunquam pejeravit. Nec verum est, quod accusator reo objecit, eum cum junioribus tantum colloqui, contra seniores excludere. At nunquam ab eo quisquam repulsus est; quia tamen juvenes omnibus rebus vacant, seniores contra variis curis retinentur, quid mirum hos audiendi Socratem tempus defecisse [2]), illis per totum diem otium colloquendi fuisse. Eadem quae juvenes audiissent, si tempus iis fuisset. Coram omnibus civibus in foro, in Lyceo docebat Socrates, in legendis carminibus gubernatores nobis imitandos esse, et cavenda ea, quae scopulorum instar nocere lectori possent. Neque igitur Homero fidere nos oportet, dicenti Minervam hominis forma indutam Pandarum excitasse, ut pacem rumperet [3]). Quantopere autem Anytus erret, inde videmus, quod ipse Homerum modo laudat, modo reprehendit. Pergit accusator in reum invehi eumque accusare, quod juvenes pigros et effeminatos reddat, quamquam omnibus notum est, Socratem solum Thraciae frigus pertulisse, deinde in pugna apud Delium hostibus in ipsa fuga timorem injecisse [4]). Antea paupertas crimini non erat neque in vitiis ponebatur suo contentus esse, quae Socrati ab Anyto objecta sunt. Quando autem quis eum rogat, quos juvenes Socrates corruperit, neminem praeter Critiam et Alcibiadem appellat, quos constat discipulos Socratis non fuisse [5]), quum nunquam se magistrum ullius juvenis

---

1) Xen. Mem. I. 2, 28.

2) Plat. Apol. 23. C.

3) Plat. Reipubl. II. 379. E, 378. B. cf. quoque II. 377. E, 378. D, 380. D. sqq.

4) Plat. Apol. 28. E. Plat. Sympos., 220. A. B.

5) Xen. Mem. 1, 2, 12—18. Plat. Apol. 33. A, οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων

professus sit; deinde stulti est talia objicere, quum non jure magistro imputetur, quod adolescentes temeritate ac libidine faciant. Etenim quando natura juvenis malus est, frustra in illo erudiendo opera ponetur, nec fieri potest, ut omnes malevoli e civitate expellantur. Deinde cur duos malos memorat, multos tamen probos omittit? Habetne, quod in Platone, Aeschine, Chaerephonte reprehendat? [1]) Nonne de temperantia cum Aristippo Socrates locutus est, de amore erga parentes cum Lamprocle, de fraterna concordia cum Chaerecrate? [2]) Longum est numerum inire, novimus tamen omnes quot colloquia Socrates habuerit. Socrates quidem Athenas, ut Theseus, colonos non deduxit, neque, ut Solon, Salamina insulam urbi addidit, sed si quis has ob causas cives perdere vellet, venenum vos deficeret. In memoriam quoque Anytus revocat vestrum in sophistas odium, quum tamen Socrates non eadem poena atque Anaxagoras, Protagoras, Diagoras affectus sit, perspicuum est eum illorum dissimilem fuisse [3]). Quum autem in sua adversus sophistas invectiva dicit, Miltiadem et Themistoclem, licet sophistas audiverint, probos fuisse, obliviscitur, quomodo in vinculis ille perierit, hic a suis civibus relegatus sit [4]). Animadvertite quoque, judices, quantis laudibus Pericles, Anaxagorae discipulus, honoratus sit, quem ad modum Bias et multi alii ab unoquoque defleti sint. Eurylochus, Scopas, Archelaus legatis missis Socratem

---

οὐδενὶ, οὓς οἱ διαβάλλοντες ἐμέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι, cf. Zeller. Phil. d. Gr. 2, 212.

[1]) Xen. Mem. 1. 2. 48.

[2]) Xen. Mem. II. 2. 1, 2. 2, 2. 3.

[3]) Plat. Apol. 26. D. Xen. Mem. 1. 2. 31.

[4]) Plat. Gorg. 515. C, 517. C.

donis et pecunia ad se allicere frustra conati sunt [1]), unde videmus, eum tyrrannidem detestari, multo enim malebat in angustiis Athenis vivere, quam in tyranni aula luxuria frui. Talem virum absolvere debetis, licet civibus suis molestus sit. Nam si capitis damnaveritis, amici ejus vos detestabuntur, et alius alio fugiet; Socratem ubique suis verbis defendent, urbem nostram contumelia afficient. Nolite quaeso odium in vosmetipsos excitare, neque complures viros civitati inimicos reddere [2]). Ubi sunt Leontis liberi, quorum in patrem Socrates missus domum suam rediit [3]). Thrasylli et Periclis propinquos huc voco, quos indemnatos ille interficere noluit [4]). Tu quoque, Phaedre, falsas illas Anyti criminationes redargue.

Conjicere licet ex iis, quae supra a me observata sunt, quomodo Libanius singula quaeque argumenta a Platone et Xenophonte mutuatus sit. Memoravit praecipua ex illis, quae in operibus utriusque inveniuntur, et ex historia Graecorum nonnulla exempla addidit, ut declamationem suam exornaret. Tria illa notissima crimina, Socrati ab Anyto, Meleto, Lycone objecta, redarguens Platonis apologiam et Xenophontis Memorabilia ad vestigium secutus est, sed praeterea e Gorgia multa hausit, in qua Plato Socratem cum Callicle disputantem inducit. Opiniones Calliclis, cui plurimi tunc temporis haud dubie assentiebantur, copiose a Socrate refutatas eodem prorsus modo Libanius refellit, similiterque multa, quando judicii de poetis memoriam facit, ex libris de Republica mutuatur. Quod igitur

---

1) Diog. Laert. II. 25. Dion. Chrysost. Or. XIII.
2) Plat. Apol. 39. C. D.
3) Plat. Apol. 32. C.
4) Xen. Mem. I. 1. 18. Plat. Apol. 32. B.

Cobetus suspicatur, Polycratis orationem Libanio notam fuisse, verum esse non potest. Dicit ille in Mnemosyne [1]) ad § 182 hoc: Vides Diogenem et Libanium eodem ex fonte hausisse. Unde igitur? Libanius nihil aliud quam *τὴν τοῦ Σωκράτους κατηγορίαν* refutat. Eandem saepius Diogenes ad partes vocat. Polycrates igitur hujus narrationis auctor est. Non nisi pauca de Polycratis declamatione ex Isocratis Busiride et e scholio quodam in Aristidem novimus, nusquam enim alibi memoratur. Quod in Busiridis § 5 de Alcibiade dicitur, invenies quoque apud Xenophontem, quem in hoc crimine refutando haud dubie Libanius imitatus est, ut e verbis ipsis apparet; deinde in scholio illo Socrates coram dissipulis Ulyssem laudasse narratur, quod nobis e Xenophonte multo melius notum est.

Neque Zelleri opinio probabilis mihi esse videtur, qui in libro suo de Philosophia Graecorum, 2.193 dicit: Gegen Polycrates wandte sich Lysias' Apologie des Socrates, welche Libanius für die Seinige benützt und uns dadurch aus ihr und der Polycratischen einiges erhalten hat; eadem enim argumenta in hanc opinionem atque in Cobeti valent, quae repetere supersedeo. Extant autem quaedam apud Libanium, quantum video, alibi nusquam commemorata, quae tamen non dubito, quin partim noster ipse excogitaverit partim, quum tot fabulae de Socrate narrarentur atque in ore hominum viverent, non inquirens utrum verae essent necne, memoriae prodiderit. Sic v. c. fingit Libanius, Socratem hereditate a patre accepta spoliatum esse, nec Socratis disputatio de Theognidis versu quodam aliunde innotuit [2]). Quando igitur Anytus apud Libanium tantum-

---

[1]) Mnemos 1875, p. 156.

[2]) Zeller. Phil. 2. 46.

modo pecuniam Socrati promisisse narratur, ut eum corrumperet, ficta fortasse fabula est a Libanio ipso.

Postquam autem satis mihi ostendisse visus sum, quomodo Libanius argumenta sibi procuraverit, de codicibus hujus declamationis breviter agam.

Exstat hodie Apologia Socratis in undeviginti codicibus, e quibus quattuor vel quinque ad textum constituendum et emendandum auxilio esse possunt. Codices sunt hi:

Augustanus. 483.
Chisianus } in utroque verba inde a *πρόνοιαν* (R. 2,8.) usque ad *νυτος δέ* (R. 50,28.) desunt.

Barberinus
Vaticanus, 81.
Urbinas, 126.
Ottobonianus, 69 fol. I.
Laurentianus, 57.20.
Neapolitanus, II. E.17.
Matritensis, 49.
Ambrosianus, I. 49.
Ambrosianus, L.64.
Mutinensis, 181.
Escorialis, 471.
Escorialis, T. II. 15 (151).
Parisinus, 3014.
Parisinus, 3017.
Monacensis, 99.
Athoo-Laurentianus.
Vaticanus. 941.

Codex Paris. 3017, quem inspexi et cujus varias lectiones annotavi, partim bombycinus partim chartaceus, ab uno librario exarata non videtur, pars enim prior fortasse recte saeculo decimo tertio adjudicatur, pars altera decimo quarto.

Codex Laurent. 57.20 chartaceus saeculi decimi quinti, pluribus in locis diversa manu suppletus, tineis ac madore admodum corruptus est. Varias lectiones mecum Henricus Rostagno, v. c., benevolenter communicavit.

Codices Urbinatem 126 et Vaticanum 81, quos optimos ducimus, inspicere non potui, misit tamen mihi R. Foerster, v. c., quae sibi in utroque codice animadversione digna olim visa sunt. Non alienum mihi videtur grati erga eum animi testimonium palam proferre.

Libanii operum, plenior quidem, prima est editio Frederici Morelli, duobus voluminibus sophistica et oratoria continens, quorum prior anno 1606, alterum 1627 prodiit. Ad textum constituendum Parisino codice 3014 usus est. Qui codex quum non solum lacunosus sed etiam male scriptus sit, non miramur, textum apud Morellum corruptissimum esse. Usque ad annum 1714 nemo de Libanio denuo edendo cogitavit, donec Reiskius, quod Valesius Gallus et Adamius Italianus sibi proposuerant, effecit et rem fecit literis non solum utilem sed plane necessariam. Nactus erat Reiskius codices sex, Augustanos duos, Monacenses tres, Guelferbytanum unum, e quibus in Apologia edenda Augustanum unum ad partes vocare potuit. Quum tamen textus major pars evanuerit, tota fere Apologia e Morelli editione ei, hic illic stultissima quaeque vitia corrigenti, describenda fuit, ut facile quis intelligat, quibus maculis adhuc Reiskiana editio inquinata sit. Ne quis igitur miretur, me, quum codices Par. Laur. Vatic. Urbin. multa ad textum emendandum conferant, novae editionis curandae consilium cepisse. Varias lectiones, quas codex Par. praebet, Gasda [1]), v. d., publici juris fecit, denuo tamen codicem eum

---

[1]) Gasda, Zu Libanius. Jahresber. des Gymn. zu Lauban. 1871.

Reisk. textu contuli nec sine fructu. Codd. Laur. Vatic. Urb. hucusque nemo adhibuit, quamquam longe optimi sunt. Praeterea Jacobsii et Cobeti emendationes perpendi, qui viri soli, quantum scio, Reiskianum textum vitiis purgare conati sunt. Unum restat memorare. Benevolentia praefecti bibliothecae Leidensis inspicere mihi licuit exemplar, quod Cobetus in manu semper habuit et cujus in marginibus multas conjecturas ineditas inveni. Ex his salva hujus clarissimi viri reverentia optimas et probabiles edidi.

His notis codices indicabo,
p. codicem Parisinum.
L. codicem Laurentianum.
V. codicem Vaticanum
U. codicem Urbinatem
Littera R. ad lectiones Reiskianae editionis indicandas utar

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Rsk. 1. 1. Οὐδ' εἰ πλείους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν νυνὶ τούτων αἰτιῶν ἐπάγοιτο τις Σωκράτει, πείθων ὑμᾶς ὡς ἀνάγκη κακῶς οἰκεῖσθαι τὴν πόλιν μὴ τούτου δόντος δίκην, οὐκ ἂν μοι δοκῶ τὸ μὴ οὐ φίλος αὐτῷ καὶ γεγονέναι καὶ πάντα χρῆσθαι τὸν χρόνον ἐν ὑμῖν ἀρνήσασθαι.

V. L.

ὑπὲρ Σωκράτους ἀπολογία, p.

1. ὦ ἄνδρες, A. ἐπάγοιτο, U. V. L., ἐπάγει, p. R. αὐτῷ πάλαι γεγονέναι, Cob. in ore sui libri annotavit.

ANNOTATIONES IN APOLOGIAM SOCRATIS.

Inscriptio. Nostri arbitrii est, utrum codicum inscriptionibus fidem habeamus necne. In excerpendo codice p. 3016 in inscriptionem incidi, ex qua luculenter apparet, quam stulte irae suae indulserit monachus, qui Libanii orationem XVIII inscripsit: ἐπιτάφιος εἰς Ἰουλιανὸν τὸν δυσσεβῆ. Eodem modo in cod. L. μονῳδία ἐπὶ τῷ παραβάτῃ καὶ ἀσελγεῖ Ἰουλιανῷ. Quae sibi displicebant, librarii mutilabant vel e textu eliminabant, praesertim quoties amore ac studio veteris religionis permotus Libanius Christianos contumeliosis verbis persequebatur, cf. lacunam in orat. XXV pag. 176 (R.), quam codex Vindob. solus explet.

1. πλείους. Ut Plato fereque omnes Graeci scriptores Libanius modo accusativos in — ους, modo in — ονας usurpat. Animadvertendum tamen est, quam variis modis eaedem formae imprimis apud posteriores aetatis scriptores legantur, ut vix pernoscamus, quomodo illi scripserint. Sic v. c. frustra quaeres, quid in 3 p. optativi aoristi apud Libanium scribere praestet — ειε(ν) vel — αι, quamquam, si recte observavi, quando vocalis littera sequitur, formae in — ειεν ad hiatum evitandum in usu sunt. Idem valet de verbis in — υμι et de sexcentis aliis hujusmodi.

2. Οὔτε γὰρ ἧς ἐφ' ἑκάστου καὶ λόγου καὶ ἔργου αὐτῷ δικαιοσύνης σύνοιδα τὴν τῶν ἀδίκως ἐπ' αὐτὸν συνεστηκότων βλασφημίαν καλῶς (ἂν) εἶχεν ἰσχυροτέραν ἡγήσασθαι, πολλῆς τ' ἂν ἦν κακίας, ᾧ συνῆν τε πρότερον καὶ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ σύμβουλον ἐποιούμην, τοῦτον ἐπειδὴ πάσχει κακῶς ἐγκαταλιπεῖν. 3. Οὕτω δ' ἔχοντα γνώμης πρέποι μὲν ἂν καὶ συνεύχεσθαι Σωκράτει, καὶ τοὺς θεοὺς, οἵ κάλλιστα τὸν τοῦδε βίον ἐπίστανται, καλεῖν ἐπὶ τὸν παρόντα ἀγῶνα, δεῖ δ' ἴσως καὶ λόγῳ βοηθοῦντα φαίνεσθαι, καὶ μηδὲν ἀφ' ὧν ἂν δόξαιμι τὰ δίκαια ποιεῖν παρελθεῖν. 4. Καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν ἐπὶ μὲν Μελήτῳ καὶ ταῖς παρ' ἐκείνου λοιδορίαις Ἄνυτον ἀναβῆναι λόγον κακοήθη τε καὶ μακρὸν κομίζοντα, καὶ πάλιν ἐπὶ τούτῳ Λύκωνα μηδεμιᾶς ἀποσχέσθαι τέχνης, ὅπως εἷς ὑμῶν ἀποθάνῃ, ἡμᾶς δὲ, οὓς λυπεῖν ὡμολόγηκεν Ἄνυτος τοῖς κατὰ Σωκράτους λόγοις, ἀφώνους, | ὡς Rsk. 2.
οὐκ ἀνιωμένους, ἑστάναι καὶ γενέσθαι χείρονας τῆς τῶν κατηγόρων ἐλπίδος, ἄλλως τε καὶ εἰ ἐν τῷ τὰ προσήκοντα τῇ φιλίᾳ πληροῦν καὶ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ἐξελέσθαι τῆς ἐπιορκίας ἔνεστιν. 5. Ὁ γὰρ τὴν τῶν ἐπηρεαζόντων ἀπάτην οὐκ ἐῶν ἰσχῦσαι, φύλακας ἀκριβεῖς ποιεῖ τοὺς ψηφιζομένους τῶν ὅρκων, ὥστ' οὐ τῷ

2. ἄν, inseruit Gasda. ἐγκαταλιπεῖν, p.U.V., ἐγκαταλείπειν, rell.

3. πρέπει μὲν καί, p. καλεῖν, Codd., παρακαλεῖν malim cf. Aesch. de f. l. § 180, Dem. pro corona § 8.

4. μικρὸν κομίζοντα, U. V. ἄλλως · τε ἐν, codd. In textum Gasdae conjecturam recepi.

5. ἀνάγκην οὐκ ἐῶν, p.

4. ἄλλως τε καὶ εἰ. Gasdae suspicionem, qua textus intactus paene manet, recipere non dubitavi, contra Jacobsii emendatio, ἄλλως τε εἰ, mihi displicet consideranti, quam facile καί excidat et quam paucos locos Jacobsius afferat, ut lectionem stabiliat.

φεύγοντι συνηγορήσων μᾶλλον ἀνέβην ἢ τῶν ὑμῖν συμφερόντων ποιησόμενος πρόνοιαν. 6. Σωκράτει μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, βραχὺς τοῦ θανάτου λόγος, οὔτε γὰρ ἐν οἷς ἀεὶ ζητῶν διετέλει, τοῦ ζῆν τὸ τεθνάναι χαλεπώτερον εὗρε, τόν τε κεκρατηκότα τῶν ἡδονῶν, ὧν ἕνεκα ζῆν ἐπιθυμοῦσιν οἱ πολλοί, καὶ τὴν ἐνθένδε μετανάστασιν ἀνάγκῃ ῥᾳδίως φέρειν. 7. Ἔτι δὲ οἷς οὐκ ὀλίγοι τῶν φανερῶς ἀδικούντων τῷ τε παρ' ὑμῶν ἐλέῳ καὶ δάκρυσι τοῖς αὐτῶν καὶ παίδων ἱκετείαις εὕροντο σωτηρίαν, τοσοῦτον ἀπέσχε διὰ τούτων αὐτὸν ἐξαιτήσασθαι, ὥστ' ἤδη τινὰς ὑμῶν ᾐσθόμην τραχύτερον ἐσχηκότας πρὸς αὐτὸν τῷ μηδενὶ τούτων ἀξιῶσαι χρήσασθαι. 8. Ἐγὼ δ' οὐ διὰ τοῦτο τῆς συνηγορίας ἀπέστην, ὅτι σμικρὸς ὁ λειπόμενος Σωκράτει χρόνος, ᾧ καὶ φόβος οὐδεὶς τῆς τελευτῆς, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡγούμενος πρέπειν τὸν τοιοῦτον τῇ φύσει μηδὲν ἀδίκως ἐν ὑμῖν παθεῖν· καὶ ἅμα τοῦ μὴ πολλὰ τοιαῦτα ἐν τῇ πόλει τολμᾶσθαι, μηδ' ἀναγκάζεσθαι τοὺς μὲν δικάζοντας ἀσεβεῖν, κοινῇ δ' ἀδοξεῖν (τοὺς) Ἀθηναίους, παρεκελευσάμην ἐμαυτῷ τὴν Ἀνύτου συκοφαντίαν ἐλέγξαι. Τοῦτο δὲ γένοιτ' ἂν ὑμῶν ἀκούειν εὐμενῶς ἐθελόντων. 9. Καὶ γὰρ εἰ μὲν ἐμπείρως ἔχων τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις λόγων Σωκράτης πρὸς τὰς τούτων παρασκευὰς ἱκανῶς ἐτύγχανεν ἠγωνισμένος, ἴσως ἂν ὑμῖν ἐξήρκει, παρ' ἐκείνου περὶ

6. μὲν τοίνυν, p., μὲν οὖν, U. V. L. μετανάστασιν pro μετάστασιν, Cob.

7. εὕροντο pro εὗρον, p.

8. καὶ φόβος pro ᾧ καὶ φόβος, p. L. τῇ φύσει, recentior manus in L. corr. τὴν φύσιν. τούς ante Ἀθηναίους inserui.

7. Comparandus est imprimis Xenophon in Mem. IV. 4, 4 et in Apol. 4.

ὧν κρίνεται διδαχθεῖσι, τὴν ψῆφον ὀρθῶς | φέρειν· Rsk. 3.
ἐπεὶ δὲ ὥσπερ ἐπί τῶν ἐργαστηρίων οὕτω καὶ νῦν ἐν
ὑμῖν διείλεκται, τῇ παρούσῃ μὲν οὐ συμφερόντως χρείᾳ,
μίαν δὲ γοῦν αὐτῷ λύσας διαβολὴν, ὡς [οὐκ] ἄρ᾽ εἴη
δεινὸς λέγειν, ἡμῶν, ὦ ἄνδρες, πρὸς θεῶν ἀνασχέσθε,
τῶν οὐ δυναμένων μὲν ἐξισοῦσθαι πρὸς τὸν Ἀνύτου
λόγον, ἴσως δὲ ὑμῖν τι συμβαλουμένων καὶ τἀληθῆ μᾶλ-
λον ἐρούντων ἢ οὗτοι. 10. Οἶδα μὲν οὖν ὅτι διαβολή
τις κατεσκέδασται Σωκράτους ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς συνουσίαις
τοὺς παρ᾽ ἐκείνου μὴ φερόντων ἐλέγχους, οἳ δικαιότερον
ἂν αὑτοῖς ἐπιτιμῶντες, ὅτι τῆς αὑτῶν διανοίας ἠμέλουν,
τὸν οὐκ ἐῶντα ῥᾳθυμεῖν περὶ τὰ μέγιστα τῶν ἐν ἀνθρώ-
ποις ἐμίσουν. Καί τινας καὶ καθίεσαν τοὺς τὰ τοιαῦτα
λέγοντας, τὸν μιαρὸν, τὸν ὄλεθρον, τὸν λυμεῶνα τῶν νέων,
ἃ δὴ καὶ τούτοις ἐδίδου θαρρῆσαι τὴν γραφὴν ἀπενεγκεῖν.
11. Ἐπεὶ καὶ πρῴην τινὸς προσελθόντος αὐτοῖς, καὶ

9. ἐν ἐργαστηρίῳ, p. cf. Diog. Laërt. II. 6. συμφέροντες χρείαν, Reisk. edidit, sed emendavit locum in ann. ut in p. L. U. V. legitur. εὐκ, uncinis inclusi cf. Plat. Apol. 17. B. δὲ γοῦν pro δ᾽οὖν restitui.

10. κατεσκεύασται, U. V. περὶ τὰ μέγιστα, desunt in p. ἐδίδου pro ἐδόκει, p.

9. δὲ γοῦν. Sic legere proposui pro δ᾽ οὖν. Noluit, inquit Libanius, causidicorum mores imitari. Quod quamquam reus abhorruit, unum *saltem* Anyti crimen refutavit, ostendit enim se dicendi esse imperitissimum.

10. ἐδίδου θαρρῆσαι. Patebit omnibus, ἐδόκ·ι, quod Reisk. edidit, corruptum esse, verum tamen inveni in p., ubi legitur ἐδίδου, quam lectionem probans et τούτους ἐδόκει θαρρῦναι, ut Jac. proposuit, et ἔδωκε, quod Cobeto placuit, rejeci. Apparet ex his, recte Wolfium in prolegomenis suis ad Homerum dixisse: „ac ne potest quidem fieri, ut qui paucis codicibus, quales vulgo occurrunt, fretus, conjecturam quamvis sagaciter exerceat, in multis veterem ac germanam scripturam assequatur."

λέγοντος οὐ σφόδρα συνήδεσθαι τοῖς διώκουσιν· οὐδὲ
γὰρ [οὐδ'] ὁρᾶν εἰς τὸ κρατήσειν ἀφορμάς· τὸ τῶν
δικαζόντων πρὸς τὸν κινδυνεύοντα μῖσος μεγάλην ἔφασαν
σφίσιν αὐτοῖς ὑπάρχειν πλεονεξίαν, πάλαι γὰρ αὐτὸν
ἐπιθυμεῖν ὑπὸ ταῖς ψήφοις λαβεῖν, ὥστ' αὐτοῖς ἀρκεῖν
φανῆναι. 12. Ἃ γὰρ αὐτὸς ἂν εἴπερ ἐδίκαζεν Ἄνυτος
ἐποίει καὶ οἱ μετὰ τούτου, ταῦτα παρ' ὑμῶν προςδοκᾷ
κακῶς ἐλπίζων. Διὰ τί; ὅτι πρῶτον μὲν ἐν ὑμῖν οὐκ
'λίγους ἑώρων πολλάκις ἡσθέντας, ὁπότε Σωκράτης
τοὺς ἀλαζόνας ἐλέγχοι· καὶ νὴ Δία γε καὶ πρὸς ἀρετὴν
Rsk. 4. διὰ τοῦτον | ἐπιδεδωκότας οὐ μικρόν· ἐπεὶ εἰ καὶ τὰ
μάλιστα δυσχερῶς εἴχετε πρὸς αὐτὸν ἅπαντες, καὶ κοινὸς
ἦν τοῦ δικαστηρίου πολέμιος, οὐκ ἂν ἦν ἐνταῦθα τῇ
δυσμενείᾳ χαρίσασθαι. 13. Καὶ γάρ, ὦ ἄνδρες, τὸ χωρίον
οὐκ ἔχθρας ἐστὶν ἢ χάριτος, οὐδὲ συνέρχεσθε ἐνταῦθα
τὸν ἑτέρωθι λυπήσαντα ἀμυνούμενοι, ἢ πρότερον εὖ
πεποιηκότι χάριν ἀποδώσοντες, ἀλλ' ἀπὸ τῶν πραγμά-

11. οὐ σφόδρα συνήδεσθαι, L. U. Reisk. in ann., οὐ deest in rell., Cob. σφόδρα συνάχθεσθαι suspicatus est. οὐδέ, inclusit Reisk., fortasse cum Nab. οὐδ' εὑρεῖν et κρατῆσαι legendum est.

12. Cob. sic locum emendandum putat: οὐκ ὀλίγοι καθῆνται, οὓς ἑώρων. διὰ τούτων, p., διὰ τοῦτον, ut Reisk. suspicatus est, U. V. L. πρὸς τοῦτον, p. οὐκ ἂν ἦν ἐνταῦθα, p. L. U. V.

11. οὐ σφόδρα συνήδεσθαι. Quod Reisk. in annotationibus suspicatus est, Cobeto tamen languide dictum esse videtur, in duobus codd. L. U. invenitur, nec mihi perspicuum est, cur codicum lectio Cobeto ita displiceat. Dicit enim noster: nuper accusatores aliquis adiit dixitque se non tanto gaudio affici quanto illos, se enim non videre, quomodo litem obtinerent. Responderunt autem hi, Socratem judicibus maximo in odio esse, ita ut statim reus damnaretur.

12. οὐκ ὀλίγους ἑώρων. Abesse quaedam recte Cob. intellexit nec miramur, quia identidem ex uno codice explevimus, quod alter omisit. De lacunis illis infra copiosius agam.

των, ἐφ᾽ οἷς ἡ κρίσις, ἢ σώσοντες ἢ κολάσοντες. 14. Ταῦτα γὰρ δήπου καὶ Σόλων εἰδώς, καὶ νομίζων τῶν ἀγωνιουμένων τοὺς μὲν ἐν φίλοις τοῖς δικάζουσι δώσειν λόγον, τοὺς δ᾽ ἐν χαλεπῶς ἔχουσιν, ἵνα μηδετέρωθεν καταβλάπτοιτο τὸ δίκαιον, ὅρκον ἔταξεν οὐκ ἐῶντα χάριν ἢ δυσμένειαν ἤ τινα πρόφασιν ἄλλην ἄδικον ἐνοχλῆσαι τῇ κρίσει. 15. Καὶ νῦν μισεῖ τις Σωκράτην, ἀλλ᾽ ὀμώμοκεν ἥκιστα ἐμπλήσειν τὸν αὐτοῦ θυμόν, ἀλλ᾽ οἱ θεοὶ πρὸς τὴν ψῆφον βλέπουσιν, ἣν ὁ θέμενος οὐ δικαίαν ὑποτέθεικεν ὅρκῳ καὶ αὑτὸν καὶ παῖδας καὶ οἰκίαν καὶ γένος, καὶ μικρᾶς ἡδονῆς μεγάλην ὑπέσχε τὴν δίκην. Μὴ δὴ τοῦτό τις ὁράτω μόνον, ὅτι Σωκράτην ἀπεκτονὼς ἔξεισιν ἀπηλλαγμένος τῆς τούτου παρρησίας, ἀλλὰ κἀκεῖνο προσενθυμείσθω, τίς αὐτὸν διαδέξεται δόξα, καὶ τίνες ἐλπίδες. 16. Ἐν θεάτρῳ μὲν γὰρ κωμῳδίας ἀκροωμένους γελάσαι καὶ συνεπιθέσθαι τῷ κακῶς ἀκούοντι καὶ χαρίζεσθαι τῷ ποιητῇ, καλὰ μὲν οὐδ᾽ ἐκεῖνα, δόξαι δ᾽ ἂν οὐ παντάπασιν ἀλλότρια Διονυσίων εἶναι, καὶ ὁ γέλως ἀκίνδυνος· ἐν δικαστηρίῳ δὲ ὁ τῷ διώκοντι δοὺς ἑαυτὸν καὶ πᾶν ἀληθὲς ἡγούμενος καὶ συνταράττων καὶ βασα-

14. ἐνοχλῆσαι, R. p., ἐνοχλήσειν, U. V.
15. ἐμπλήσειν, Nab. pro ἐμπλῆσαι. δικαίαν ὑπὸ καταδίκην ὢν ὀργῇ καὶ αὐτόν, p. plane sine sensu. ὡρᾶτο μόνον, p.
16. συνταράττων, corruptum.

13. κολάσοντες. Si codicum auctoritate fidis, Libanius non solum κολάσω vero etiam τελέσω et καλέσω scripsit; cf. quae annotavi ad § 1 et Lib. III. 128, 14.

16. συνταράττων. Verbum συνταράττειν in hanc sententiam minime quadrare, quum nemo sit, quin animadvertat, Gasda ἐξετάζων proposuit, quae tamen conjectura omni probabilitate destituta est. Συμπράττων, quod Nab. mecum communicavit, et ad litterarum ductus et ad significationem aptissimum est, cf. Demosth. 404. 13,

νίζων οὐδὲν καὶ πρὸς τὴν τοῦ κατηγόρου μεθιστάμενος τάξιν ἀπὸ τῆς οἰκείας, μείζω ζημιώσας αὐτὸν ἢ οἴεται, κακῶς παθὼν μᾶλλον ἢ δεδρακὼς ἄπεισιν. Ὁ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει τοῦ κινδύνου κοινωνοὺς τοὺς παῖδας, ὁ δὲ πᾶσιν ἐφεξῆς τοῖς αὐτοῦ τὴν συμφορὰν ἐπάγει. 17. Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' εὔλογον, ὑπὲρ εὐσεβείας δοκοῦντας Rsk. 5. ἀγανακτεῖν αὐτοὺς | ἀσεβοῦντας ἁλῶναι, καὶ τῆς οὐδαμοῦ δυναμένης ἐλεγχθῆναι πονηρίας οἰομένους δίκην λαμβάνειν αὐτοὺς ἐν τοῖς ὀφείλουσι τοῖς κρείττοσι δίκην γενέσθαι. 18. Περὶ μὲν οὖν τοῦ μὴ δεῖν, εἴ τις ὑμῶν ἀγανακτῶν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν τούτῳ πρὸς ἐνίους γεγενημένων λόγων δεῦρ' εἰςελήλυθε, τοῦτο ἀναμιγνύναι τῇ παρούσῃ κρίσει, καὶ τοῦ δεῖν μεμνημένους τῶν θεῶν, οὓς ὀμωμοκότες ἥκετε, τήν τ' ἀκρόασιν πᾶσι ποιεῖσθαι καὶ τὴν διάγνωσιν, ἐνῆν μὲν πλείω λέγειν, οἶμαι δ' οὐδὲν δεῖσθαι τούς γ' εὖ φρονοῦντας τῶν πλειόνων. 19. Ἤδη δὲ ὑμᾶς διδάξω, πόθεν ποτὲ Ἄνυτος ἐπέθετο Σωκράτει, καὶ ὡς οὐκ ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας, οὐδ' αὖ φροντίζων τῆς τῶν ὑμετέρων παίδων ἐπιεικείας, ἀλλ' ἑτέρωθεν. Διορίσασθαι δέ, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ αὐτὸς ὥσπερ καὶ οὗτος βούλομαι· ἐὰν ἐπιδείξω Σωκράτην οὐδενὶ πώποτε διδάσκαλον γενόμενον, οὔτ' ἀδίκου κλοπῆς, οὔτ' ἀπάτης, οὔτ' ἱεροσυλίας, οὔτ' ἐπιορκίας, οὔτ' ἀργίας, οὔθ' ὑπερ-

16. οἴεται, καὶ κακῶς, Cob.

18. οὖν, L. U. in textu habent, in p. supra scriptum est. γεγενημένων, e p. L. U. V. addidi. ἀκρόασιν ἅπασαν, p. L. U. V., ἀκροασίαν πᾶσι, R. οἶμαι δὲ καί, R. φρονοῦντας πλειόνων, p. U. V.

437. 11, 1445. 1. Jam antea συντάττων in margine annotaram, cf. Dem. 888. 26, ubi orator dicit: τέχνην δ' ἀκούσεσθε τοῦ ταῦτα πάντα συντεταχότος, qui omnia tam subiliter atque nequiter commentus ac commachinatus est.

σοφίας τῶν νόμων, οὔτε δήμου καταλύσεως, ἁπάσης δὲ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἡγεμόνα, καὶ πάντων ὑμῖν εὐνούστατον καὶ γεγενημένον καὶ ὄντα, πείσατε Ἄνυτον ἐγκαλύψασθαι. 20. Σκοπεῖτε δέ. Σωκράτης, ὦ ἄνδρες, γενόμενος ἐκ πατρὸς Ἀθηναίου καὶ τραφεὶς ἐν τοῖς ὑμετέροις νόμοις λογισμὸν ἔλαβε μείζω μὲν ἴσως τῆς οἰκίας τῆς αὐτοῦ, πρέποντα δὲ τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως γνωρίσματι, καὶ διήνεγκε τῶν πολλῶν, ὁμολογῶ, οὐκ ἐξενεχθεὶς ἐπὶ τὰ χείρω καὶ βουληθεὶς γενέσθαι κάκιστος, ὡς οὗτοί φασιν, ἀλλὰ τῷ μάλιστα δὴ τῶν μνημονευομένων ἀρετῆς τ' ὀρεχθῆναι, καὶ νομίζειν ζηλωτὸν τὸ κτῆμα. | 21. Τὸ μὲν γὰρ ἐν βαναυσίᾳ διάγειν ἢ Rsk. 6.
γῆν ἐργάζεσθαι ἢ πελάγη περᾶν ὑπὲρ χρημάτων ἢ τὰ ἀπὸ τῶν μετάλλων ζητεῖν ἢ μνηστεύειν ἀρχὰς ἢ τὴν ἐπὶ τοὺς ἰδιώτας ῥητορείαν συλλέγειν καὶ διὰ ταύτης τῆς μελέτης καρποῦσθαι τοὺς ἀπράγμονας, ταῦτα ᾔδει μὲν τοῖς μετιοῦσι καὶ δυνάμεις καὶ τὰς θαυμαζομένας ὑπὸ τῶν πολλῶν ὠφελείας φέροντα, καὶ φοβεροὺς ποιοῦντα τοῖς ἐν ταῖς εὐπορίαις (οὐ μὴν ἐδυνήθη Σωκράτης τούτων οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτ' εὔδαιμον ἡγήσασθαι), νομίσας δὲ πάντων εἶναι κτημάτων ἀνθρώπῳ

19. ἁπάσαις pro ἁπάσης, p.

20. τραφεὶς τοῖς, p. ἐξενεχθείς pro ἐνεχθείς, e p. L. U. V. edidi. ἀρετῆς τ' ὀρεχθῆναι, Cob., ἀρετῇ στηριχθῆναι, codd.

21. βαναυσίῳ. p., βαναύσῳ, R., βαναυσίᾳ, L. U. V. φοβερά, p. ποιοῦντα τοῖς pro π. τούς, Gasda, Cob.

21. ἐν βαναυσίᾳ. Bastius in comment. palaeogr. p. 825 hunc locum laudat, docens, scribas non esse usos peculiari compendio nominum in — εια et — ια desinentium, sed consonantem his syllabis antecedentem superscripsisse. Deinde hoc annotat: „Cod. par. 3017 recte dat ἐν βαναυσίᾳ." Licet autem accurate illiu codicis lectiones perscrutatus sim, ἐν βαναυσίᾳ hic non legi, ἐν βαναυσίῳ. Ex L. U. V. tamen veram lectionem edidi.

θειότατον τὴν ψυχήν, καὶ τὸν ταύτην καθαρὰν κακίας παρεχόμενον τοῦτον εἶναι τὸν ὡς ἀληθῶς εὐδαίμονα, δύνασθαι δὲ κακίας ψυχὴν ἐλευθεροῦν φιλοσοφίαν καὶ τοῦτο αὐτῇ μέγιστον ἐξευρῆσθαι φάρμακον, ἀφ᾽ ὧν μὲν ἦν τρυφᾶν καὶ δύνασθαι, ταῦτα ἑτέροις ἀφῆκε, δι᾽ ὧν δ᾽ ἦν μηδὲν τῷ σώματι χαριζόμενον πάντα τρόπον τὴν ψυχὴν ἀμείνω ποιεῖν, ἐπὶ ταῦτα ἧκεν. 22. Τὸ μὲν οὖν τὴν τοῦ οὐρανοῦ διερευνᾶσθαι φύσιν καὶ τὸν ἥλιον, ὅ τι ποτέ ἐστι, σκοπεῖν, καὶ περὶ τῆς σελήνης ἀνευρίσκειν λόγους καὶ πόθεν ἀστραπαὶ καὶ τί τὸ βροντᾶν ποιοῦν, τὴν μὲν περὶ ταῦτα διατριβὴν ἔφυγε, νομίζων μάταιον ἅπασαν μάθησιν, ἀφ᾽ ἧς οὐδὲν ἂν ἔργον τοῖς ἐπισταμένοις γένοιτο, ἐπὶ δὲ τὸ ζητεῖν τὸ δίκαιον, καὶ τίνα χρὴ νομίζειν ἀνδρεῖον, καὶ τίς εἰκότως ἂν καλοῖτο σοφὸς, ὃ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν καὶ πόλει καὶ πᾶσιν ἔθνεσιν, ἐπὶ ταῦτα ὥρμησε, καὶ τούτοις ἐνέμεινε, διδάσκαλον μὲν αὑτὸν οὐδενὸς οὐδαμοῦ προςειπὼν, οὐδ᾽ ἀργύριον
Rsk. 7. πραξάμενος ὡς ὁ μιαρὸς σοφιστὴς, ἐν δὲ τῷ τοῖς | πλησιάζουσι συνεξετάζειν τὴν ἑκάστου πράγματος φύσιν τὸν βίον ποριζόμενος. 23. Καὶ ταῦτα ἔπραττεν οὐ πολλῶν κεκληρονομηκὼς ταλάντων, οὐδὲ τῆς ἔνδον αὐτῷ περιουσίας παρεχούσης ἐπ᾽ ἐκεῖνα σχολήν. Ἑβδομήκοντα μὲν, ὦ

22. τὴν μὲν περί, p. U., τὴν περί, R. V. L. μάταιον ἅπασαν, p. L. U. V., πᾶσι, R. οὐδὲν ἂν ἔργον, Jac., Cob., οὐδὲν ἔνεργον, codd. τὸ δίκαιον, codd., malim τί. ὁ μικρός pro ὡς ὁ μιαρός, R. ἐν δὲ τῷ, cett., οὐδὲ τῷ, p. ἑκάστου, p. L. U. V., ἐκείνου, R.
23. ἑβδομήκοντα, p., ὀγδοήκοντα, R.

22. Decantata illa Socratis opinio de Thaletis aliorumque philosophia apud Themistium, nostri aequalem, legere possis, cf. Them. (ed. Dind.) p. 383 et 384 et p. 447 in fine.

23. παρασχόντος. Nabero hoc vocabulum displicet καταλιπόντος vel tale quid exspectanti. Unum locum afferam, ubi in cod. p haec verba confunduntur. Mutantur enim in Lysiae ἐπιταφίῳ λόγῳ, qui

ἄνδρες, μνᾶς αὐτῷ τοῦ πατρὸς ἡνίκα ἐτελεύτα παραδόντος, καὶ ταῦτα ἡλικιώτου τινὸς ἐπ' ἐργασίᾳ λαβόντος, ἔπειτα περὶ τὴν ἐργασίαν ἀτυχήσαντος, σιγῇ τὸ συμβὰν ἤνεγκε Σωκράτης, καὶ μᾶλλον ἄν τις τῶν μὴ προεμένων τὸ ἀργύριον ἐμνήσθη περὶ τούτου ἢ αὐτὸς ὁ δεδωκώς. Λοιπὸν οὖν ἦν ζῆν ἐν ἀμυθήτῳ πενίᾳ. 24. Τί οὖν ἐποίησεν; Οὐ μετέβαλε τὴν τάξιν, ἐπειδὴ τῶν ἀφορμῶν ἐστέρητο, οὐδ' ᾠήθη δεῖν ἕτερος ἐν ἑτέροις γενέσθαι καιροῖς, ἀλλ' ἐτήρησεν ἀκίνητον τὴν γνώμην διὰ τέλους οὔσης αὐτῷ γυναικὸς καὶ παίδων. Ἀντὶ γὰρ τοῦ ζητεῖν εὐπορίας οὐ καλὰς καὶ σκοπεῖν, ὅθεν ἂν ἀντὶ τῶν οἰχομένων αὐτῷ γένοιτο χρήματα, τῆς δαπάνης ἀφεῖλε, καὶ μᾶλλον (πρὸς) τὸ μὴ δεῖσθαι τοσούτων ἐπαίδευσεν

24. μετέβαλλε pro μετέβαλε, p. ἐτήρησεν, p. L. U. V., ἐνίκησεν, R. καὶ μᾶλλον pro μᾶλλον καί, Cob. πρός ante τὸ μή inserui.

in p. inter Libanii opera invenitur, ἀποδιδόντες et καταλιπόντες. Ex hac imprimis oratione videre possumus, quum multo melior codex supersit, quomodo librarius, cui codicem p. debemus, peccare soleat, nec parvi hoc aestimandum nobis est, quum codex p. saepius meliores lectiones suppeditet et jure inter optimos Libanii codices habeatur. Boeckhium adeat, quicunque de hereditate illa plura scire vult, cf. Oec. civ. I. p. 159 ed. sec.

24. Haud dubium est, quod in praefatione amplius tractavi, quin cum e Platonis scriptis tum e Xenophontis maximam partem argumenta noster mutuatus sit, ad quod probandum argumento nobis etiam esse potest, quod Libanii textum horum ope reficere nonnunquam contingit. Exemplum dabo. In hac paragrapho verba ἀφεῖλε μᾶλλον Cobetus transposuit, nec tamen ab omni parte sanatus mihi locus videtur, imprimis quia unum vocabulum addendo vera lectio, nisi fallor, elicitur. In Xen. Mem. I. 2. 1 legimus: ἔτι δὲ πρὸς τὸ μετρίων δεῖσθαι πεπαιδευμένος, quibus verbis adductus hic legendum puto: καὶ (πρὸς) τὸ μὴ δεῖσθαι τοσούτων ἐπαίδευσεν ἑαυτόν. Saepe praepositio πρός per compendiolum scripta excidit. Tali quoque ratiocinatione permotus Cob. in § 25 πλείστοις ante μέλλοι inseruit.

ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΙΑ.

Rsk. 1. 1. Οὐδ' εἰ πλείους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν νυνὶ τούτων αἰτιῶν ἐπάγοιτο τις Σωκράτει, πείθων ὑμᾶς ὡς ἀνάγκη κακῶς οἰκεῖσθαι τὴν πόλιν μὴ τούτου δόντος δίκην, οὐκ ἄν μοι δοκῶ τὸ μὴ οὐ φίλος αὐτῷ καὶ γεγονέναι καὶ πάντα χρῆσθαι τὸν χρόνον ἐν ὑμῖν ἀρνήσασθαι.

V. L.

ὑπὲρ Σωκράτους ἀπολογία, p.

1. ὦ ἄνδρες, A. ἐπάγοιτο, U. V. L., ἐπάγει, p. R. αὐτῷ πάλαι γεγονέναι, Cob. in ore sui libri annotavit.

ANNOTATIONES IN APOLOGIAM SOCRATIS.

Inscriptio. Nostri arbitrii est, utrum codicum inscriptionibus fidem habeamus necne. In excerpendo codice p. 3016 in inscriptionem incidi, ex qua luculenter apparet, quam stulte irae suae indulserit monachus, qui Libanii orationem XVIII inscripsit: ἐπιτάφιος εἰς Ἰουλιανὸν τὸν δυσσεβῆ. Eodem modo in cod. L. μονῳδία ἐπὶ τῷ παραβάτῃ καὶ ἀσελγεῖ Ἰουλιανῷ. Quae sibi displicebant, librarii mutilabant vel e textu eliminabant, praesertim quoties amore ac studio veteris religionis permotus Libanius Christianos contumeliosis verbis persequebatur, cf. lacunam in orat. XXV pag. 176 (R.), quam codex Vindob. solus explet.

1. πλείους. Ut Plato fereque omnes Graeci scriptores Libanius modo accusativos in — ους, modo in — ονας usurpat. Animadvertendum tamen est, quam variis modis eaedem formae imprimis apud posteriores aetatis scriptores legantur, ut vix pernoscamus, quomodo illi scripserint. Sic v. c. frustra quaeres, quid in 3 p. optativi aoristi apud Libanium scribere praestet — ειε(ν) vel — αι, quamquam, si recte observavi, quando vocalis littera sequitur, formae in — ειεν ad hiatum evitandum in usu sunt. Idem valet de verbis in — υμι et de sexcentis aliis hujusmodi.

2. *Οὔτε γὰρ ἧς ἐφ' ἑκάστου καὶ λόγου καὶ ἔργου αὐτῷ δικαιοσύνης σύνοιδα τὴν τῶν ἀδίκως ἐπ' αὐτὸν συνεστηκότων βλασφημίαν καλῶς (ἂν) εἶχεν ἰσχυροτέραν ἡγήσασθαι, πολλῆς τ' ἂν ἦν κακίας, ᾧ συνῆν τε πρότερον καὶ περὶ τῶν ἐμαυτοῦ σύμβουλον ἐποιούμην, τοῦτον ἐπειδὴ πάσχει κακῶς ἐγκαταλιπεῖν.* 3. *Οὕτω δ' ἔχοντα γνώμης πρέποι μὲν ἂν καὶ συνεύχεσθαι Σωκράτει, καὶ τοὺς θεοὺς, οἳ κάλλιστα τὸν τοῦδε βίον ἐπίστανται, καλεῖν ἐπὶ τὸν παρόντα ἀγῶνα, δεῖ δ' ἴσως καὶ λόγῳ βοηθοῦντα φαίνεσθαι, καὶ μηδὲν ἀφ' ὧν ἂν δόξαιμι τὰ δίκαια ποιεῖν παρελθεῖν.* 4. *Καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινὸν ἐπὶ μὲν Μελίτῳ καὶ ταῖς παρ' ἐκείνου λοιδορίαις Ἄνυτον ἀναβῆναι λόγον κακοήθη τε καὶ μακρὸν κομίζοντα, καὶ πάλιν ἐπὶ τούτῳ Λύκωνα μηδεμιᾶς ἀποσχέσθαι τέχνης, ὅπως εἷς ὑμῶν ἀποθάνῃ, ἡμᾶς δέ, οὓς λυπεῖν ὡμολόγηκεν Ἄνυτος τοῖς κατὰ Σωκράτους λόγοις, ἀφώνους, | ὡς* Rsk. 2.
οὐκ ἀνιωμένους, ἑστάναι καὶ γενέσθαι χείρονας τῆς τῶν κατηγόρων ἐλπίδος, ἄλλως τε καὶ εἰ ἐν τῷ τὰ προςήκοντα τῇ φιλίᾳ πληροῦν καὶ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ἐξελέσθαι τῆς ἐπιορκίας ἔνεστιν. 5. *Ὁ γὰρ τὴν τῶν ἐπηρεαζόντων ἀπάτην οὐκ ἐῶν ἰσχῦσαι, φύλακας ἀκριβεῖς ποιεῖ τοὺς ψηφιζομένους τῶν ὅρκων, ὥστ' οὐ τῷ*

2. *ἄν*, inseruit Gasda. *ἐγκαταλιπεῖν*, p.U.V., *ἐγκαταλείπειν*, rell.

3. *πρέπει μὲν καί*, p. *καλεῖν*, Codd., *παρακαλεῖν* malim cf. Aesch. de f. l. § 180, Dem. pro corona § 8.

4. *μικρὸν κομίζοντα*, U. V. *ἄλλως τε ἐν*, codd. In textum Gasdae conjecturam recepi.

5. *ἀνάγκην οὐκ ἐῶν*, p.

4. *ἄλλως τε καὶ εἰ*. Gasdae suspicionem, qua textus intactus paene manet, recipere non dubitavi, contra Jacobsii emendatio, *ἄλλως τε εἰ*, mihi displicet consideranti, quam facile *καί* excidat et quam paucos locos Jacobsius afferat, ut lectionem stabiliat.

δεόντων δυναμένους διδάσκειν. 29. Διὰ ταῦτα πάντα αὐτοί τε συνθέοντες περιειστήκειτε τὸν Σωκράτην, ὁπότε τῶν τοιούτων ἐλέγχων ἅπτοιτο, καὶ τοὺς ἐπὶ σοφίᾳ (μέγα) φρονοῦντας ὁρῶντες καταδυομένους καὶ μᾶλλον τῶν ἀνδραπόδων ἰλιγγιῶντας καὶ ἀποροῦντας καὶ περιβλέποντας ὅποι φύγοιεν ἐγελᾶτε. 30. Καὶ ἅμα πρὸς ἐπιμέλειαν παιδείας ἀληθινῆς ἐτρέπεσθε, τοῖς τε παισὶ παρῃνεῖτε τοῦ ταῦτα ποιοῦντος ἔχεσθαι, νομίζοντες μεῖζον εἶναι κέρδος αὐτοῖς κἂν μικρὸν τῶν ἐκείνου μετασχεῖν καλῶν ἢ τὸν ἐπὶ γῆς ἅπαντα χρυσὸν, ὧν ἦν τότε καὶ Ἄνυτος ὁ πικρὸς νυνὶ κατήγορος. Καὶ γὰρ οἱ τούτου παῖδες καὶ προςῆσαν καὶ ἔχαιρον τῷ νῦν φεύγοντι τὴν δίκην, καὶ οὗτος οὔτ' ἀπέτρεπεν οὔτ' ἐμέμφετο, ὥσπερ οὐδὲ ὑμεῖς τοὺς ὑμετέρους αὐτῶν· εἰκότως. 31. Ἠπίστασθε γὰρ, ὡς ὁ μὲν ὁμιλῶν κἂν θαυμάσειεν, ὁ δὲ θαυμάζων κἂν ζηλώσειε, καὶ τῷ πυκνῷ τῆς συνουσίας ἐγγένοιτο ἄν τις ἐπιθυμία μιμήσεως. Ἐπιθυμήσαντες δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων Σωκράτους ἔσονται τῶν πολλῶν εὐθὺς ἀμείνους, γαστριμαργίας μὲν καὶ μέθης καὶ λήμματος

29. αὐτοί τε σαθέντες, R., ἠσθέντες, Cob., sed p. L. U. V. secutus sum. μέγα, Cob. addidit.

30. κἂν, Cob. pro κατά. ὑπὸ γῆς pro ἐπὶ γῆς, Nab.

31. πολλῶν pro τῶν πολλῶν, p., πολλῷ, Nab.

hic adhibitae, ut in hoc ipso volumine p. 131. 10 locum invenies, ubi verbum προσείειν, saepius ab iniquis librariis prave corruptum, additum est. De hac locutione cf. Ruhnk. in Timaeum s. v. προσείειν, ubi locum in Libanii epistolis sanavit, et Cob. in Ἑρμ. λόγ. 509 sq. Θρέμματα in textum recepi, quia, cur librarius vocem sibi ignotam in alteram notissimam mutarit, facile intellectu est.

31. καθάπερ ἀδαμαντίνῳ. Animadversione dignus est usus horum adjectivorum, ut σιδηροῦς, λίθινος etc. cf. IV. 148. 3 et 149. 8. Rudem virum λίθον nominat Libanius I. 213. 6 et 214. 3, deinde in jocosa quadam declamatione, in qua virum quendam semetipsum

ἀδίκου, καὶ ζεούσης ὀργῆς, καὶ θωπείας ἀνελευθέρου, καὶ τῶν τούτοις ἐοικότων νοσημάτων γεγονότες κρείττονες, κρυμὸν δὲ καὶ θάλπος τῷ σώματι καθάπερ ἀδαμαντίνῳ δεχόμενοι, καὶ μήτε δίψῃ μήτε πείνῃ πιεζόμενοι, οἵους ὄντας ᾔδειτε φο|βεροὺς μὲν ἐπὶ στρατείας τοῖς ἐναν- Rsk. 10. *τίοις ἐσομένους, ἀγαθοὺς δ' ἐν βουλαῖς τὸ συμφέρον ἰδεῖν.* 32. *Τί οὖν ἡμῖν τὸν χρηστὸν Ἄνυτον ἐξέμηνεν; Πόθεν ἀποκτεῖναι βούλεται τοῦτον, ᾧ πολλάκις ηὔξατο γενέσθαι τοὺς υἱεῖς παραπλησίους; Ἐν τοῖς λόγοις, ὦ ἄνδρες, τοῖς τἀληθὲς ζητοῦσιν ἔδει τῷ δηλώσοντι σαφῶς ὃ προὐθυμεῖτο παραδειγμάτων δὴ τινῶν, ἃ ποιεῖν ἅπαντες εἰώθαμεν, καὶ οὐδὲ τῷ πάνυ βουλομένῳ τοῦτο φυγεῖν ἔνεστιν.* 33. *Μεμνημένος δὴ σκυτοτόμων καὶ τῶν ἁλουργὰ ποιούντων ἔρια καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις, καὶ λέγων, ὡς ἐφ' ὅτῳ τις διατρίβοι τοῦτ' ἂν εἰδείη μᾶλλον ἑτέρου καὶ καλῶς ἂν κατίδοι φαυλότητα τὴν ἐν ἑαυτῷ καὶ τοὐναντίον, ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἐπὶ τοῦτον Ἄνυτον ἤγετο, ᾧ τὸ μὲν ἀπὸ βυρσῶν εὐπορεῖν οὐκ ἐφαίνετο δεινὸν, τῷ δὲ λόγῳ τῆς ἐργασίας ἀγανακτεῖ· [καὶ τὸ μὲν ἔργον οὐκ ἔφυγε, δυσχεραίνει δὲ τὸ ῥῆμα] ἡμῶν δὲ ἕκαστος πολλάκις μέμνηται τῆς αὑτοῦ τέχνης, καὶ πρός γε χάριν οἶδε τῆς ἀπ' αὐτῆς προσόδου.* 34. *Ἐπεὶ καὶ αὐτὸς Σωκράτης πολλάκις ἂν εἰπὼν τὸν αὑτοῦ πατέρα Σωφρονίσκον προσέθηκε καὶ τὰ περὶ*

31. *κρυμὸν μὲν δέ*, R., in rell. *δέ* deest.
32. *σαφές* pro *σαφῶς*, U. V. *προθυμεῖται*, p.
33. *διατρίβῃ*, R. *καὶ τὸ μὲν ἔργον κτλ.*, uncinis inclusi.
34. *προσέθηκε καὶ*, V., *προσέθηκεν ἄν*, rell.

reum facientem depingit, quod, posteaquam adhortatu amicorum uxorem duxit, eam garrulam novaque noscendi cupidissimam cognovit, virum, qui talem feminam perferre potest, *λίθινον*, crassa pelle indutum, appellat.

τοὺς λίθους, καὶ τὴν τῆς μητρὸς οὐκ ἀπεκρύπτετο τέχνην, ᾧ δῆλον ὡς οὐκ ἐφ' ὕβρει τὰς τῶν ἄλλων παρέφερεν, ἀλλ' ὅπως οἱ διάλογοι τὰ αὐτῶν λαμβάνοιεν, καὶ μηδὲν τῶν ὀφειλόντων εἰρῆσθαι σιγῷτο. 35. *Διὰ τοῦτο Ἀπολλόδωρος μὲν ἤκουε πρᾴως, καὶ Ξενοκλείδης οὗ γέγραπται, μόνου δὲ ὡς ἔοικεν Ἀνύτου, καθάπερ τυράννου, κίνδυνον ἔχει μνησθῆναι, καὶ ἃ ποιεῖν τούτῳ δέδοκται, ταῦτα οὐδενὶ συγκεχώρηται λέγειν. Ἀλλ' ὅπερ ἔφην, μηδεὶς οἰέσθω τοῦτον ἀπὸ τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας καὶ τοῦ τὴν λύμην, ἣ χείρους ποιεῖ τοὺς ὑμετέρους*
Rsk. 11. *παῖδας, ἐθέλειν ἐξε|λεῖν, ἐπὶ τοῦτον ἥκειν τὸν ἀγῶνα.*
36. *Εἰ γὰρ Σωκράτης ὑπερέβαινε τἀληθὲς καὶ τοῦτον ἐσέμνυνε φάσκων ἀρχαῖον παρειληφέναι πλοῦτον, οὔτ' ἂν ἠδίκησθε ὑμεῖς οὔτ' ἂν ἠσέβητο τὸ θεῖον οὔτ' ἂν*

34. *τὰς τῶν ἄλλων*, p. U. V., in B. *τάς* omissum est.
35. *δέδοται* pro *δέδοκται*, B. *ἐξελθεῖν* pro *ἐξελεῖν*, V.
36. *πλοῦτον οὔποτ' ἂν ἡ νεότης διέφθαρτο*, p.

35. *Ἀπολλόδωρος.* Difficillimus locus, qui tamen interpretibus, quotquot Libanii opera tetigerunt, planus et expeditus esse videtur, neque enim Reiskius neque posteriores quicquam annotarunt. Ac cum statim quaestio nobis oboriatur, quis ille Apollodorus, quis Xenoclides fuerit, sintne nobis noti aliunde viri necne, Morelli versionem Latinam inspiciamus. Vertit sic: „propterea Apollodorus leniter eum audiebat, et Xenoclides ubi scriptus est, (legit enim Mor. *οὗ* pro *οὐ*, quod habet p.)." Aut me fallit aut Morellus ipse, quae scripsit, non intellexit, admodum enim obscura verborum sententia est. Apollodorum esse notum illum Socratis amicum, qui Critoni fere par in Socratem caritate, relictis omnibus rebus, magistrum sectaretur, non credo, nec magis certi quid de Xenoclide proferre possum, quum mihi nomen aliunde non innotuerit. Intelligo tamen ex hoc loco, Apollodorum et Xenoclidem, ut Anytum, manibus victum sibi quaesivisse, sed nihilominus eos non puduisse coram civibus id fateri, Socratique interroganti palam respondere.

ἡ νεότης διέφθαρτο· νῦν δ' οὐχ ὑμῖν βοηθῶν ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ λυπούμενος, οὐδ' ὑπὲρ τῆς πόλεως τιμωρούμενος, ἀλλ' ἀγανακτῶν, εἰ ὅσπερ ἐστὶ καὶ δόξει, πλάττειν αἰτίας καὶ συκοφαντεῖν ὑπέμεινε, πριάμενος τὸν ἐπὶ δραχμῇ πάντα ἂν ποιήσαντα Μέλητον. 37. Μέγα δὲ ὑμῖν ἐρῶ τεκμήριον, ὡς ἑτέρωθεν κινούμενος τὸ ὑμέτερον προΐσταται. Ἤδη γὰρ τῆς γραφῆς ἀπενηνεγμένης καὶ τῆς αἰτίας κεκηρυγμένης περὶ σπονδῶν προςέπεμπε Σωκράτει, τὸν μὲν ἀξιῶν ἀποστῆναι τοῦ μεμνῆσθαι τῆς τέχνης, αὐτὸς δὲ ὑπισχνούμενος διαγράψεσθαι τὴν γραφήν. Τοῦ δὲ φήσαντος οὐ παύσεσθαι τῶν ἀληθῶν, ἕως ἂν ἐμπνέῃ, χρήσεσθαι δὲ τοῖς αὐτοῖς περὶ τῶν αὐτῶν λόγοις, καὶ οὐ τοσοῦτον ἰσχύσειν τὴν κατηγορίαν, ὡς ἃ πρὸ αὐτῆς ἐνόμιζε προςήκειν λέγειν, ταῦτ' ἐπ' ἐκείνῃ σιγᾶν, οὕτως ἤδη παρέδωκεν εἰς ὑμᾶς τὸν οὐδὲν ὧν ἐνόμιζε δικαίων προδεδωκότα τῷ φόβῳ, ὥστε καὶ τοῦ νυνὶ κρίνεσθαι Σωκράτην, εἰ δεῖ καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, οὐκ Ἄνυτος οὐδὲ Μέλητος αἴτιος, ἀλλ' αὐτὸς Σωκράτης. 38. Εἰ γὰρ οὗτος τὴν ἐπικηρυκείαν ἐδέξατο καὶ τοσοῦτον ἔπεισεν αὐτὸν ἢ καθάπαξ ἔξω μνήμης ἀφιέναι τοῦτον ἢ μεμνημένος κοσμεῖν ἀπὸ τῶν οὐ προςηκόντων, νῦν ἂν ἦν ἐν Λυκείῳ λέγων ἅπερ εἰώθει. Ἀλλ' οὐκ ἦν ἔμφυτον τῷ γενναίῳ τούτῳ πτῆξαι καὶ ταπεινωθῆναι τῇ γραφῇ, καὶ μισθὸν τῆς αὐτοῦ σωτηρίας καταθεῖναι τούτῳ τὴν περὶ αὐτοῦ σιωπήν, ἀλλ' ἠξίου τοῖς βεβιωμένοις σώζεσθαι, καὶ καταστὰς ὑπὸ

36. ἐπὶ δραχμῇ, L. U. V., ἐπὶ δραχμαῖς, p. R. ποιήσοντα, R.
37. προςέπεμπε Σωκράτῃ, R. διαγράψεσθαι, Cob. in margine, διαγράψασθαι, codd. χρήσασθαι, U. V., χρήσεσθαι, p. L. R.
38. ἔξω γνώμης, p. καταθεῖναι τούτον, R. τοῖς βεβαιωμένοις, p. cf. Bast. p. 752. καὶ καταστάς, malim καὶ inducere.

38. ἔξω μνήμης. In eodem illo codice paris. vocabula μνήμη et γνώμη in Lysiaé oratione funebri § 3 confunduntur.

ταῖς ὑμετέραις ψήφοις διά γε τὴν ἀλήθειαν ἀθῷος, ἀλλ
Rsk. 12. οὐ ταῖς παρὰ τῶν κατηγόρων ἐπο|νειδίστοις διαλλαγαῖς.
39. Ὡς μὲν οὖν οὔτ' Ἄνυτος, διαφθορᾶς τὴν νεότητα ῥυόμενος καὶ ζημίαν αὑτοῦ νομίζων εἶναι, εἴ τις τοὺς ὑμετέρους παῖδας ποιήσει κακῶς, Μέλητον τουτονὶ γράψασθαι Σωκράτην ἀνέπεισε, Σωκράτει τε, ἐξὸν ἀπηλλάχθαι τοῦ νῦν παρόντος κινδύνου, θαρρεῖν ἐπῆλθε τὴν κρίσιν τῷ μηδὲν αὑτῷ συνειδέναι φαῦλον μηδὲ τιμωρίας ἄξιον, ἐκ τούτων ὑμῖν δεδηλῶσθαι νομίζω. Ἥσθην δὲ οἷς ἐνίων ἤκουσα λεγόντων, ἡνίκα ἐκληροῦσθε· πάνυ γάρ τισιν ἔπεισι θαυμάζειν, εἰ πάλαι πονηρευομένου Σωκράτους καὶ διατριβὰς ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν νέων ποιουμένου, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις διὰ ταῦτα ἀγανακτῶν ὤφθη. Καὶ τὸ τοῦ πράγματος αἴτιον ἐζητεῖτε παρ' ἄλλοις. 40. Ἐντεῦθεν δὴ καὶ αὐτὸς ποιήσομαι τὴν τῶν ἐλέγχων ἀρχὴν, ἐξ ὧν καὶ διότι κατήγορος ὀψέ ποτε ἐπέστη μᾶλλον εἴσεσθε, ἐρωτῶ δὲ ὑμῶν ἐναντίον τὸν φιλόπολιν Ἄνυτον· εἰπέ μοι πρὸς θεῶν, ὁ γέρων οὗτος ὁ γεγονὼς ἑβδομήκοντα ἔτη χθὲς καὶ πρῴην ἐγένετο πονηρὸς διδάσκαλος· πέρυσι, τῆτες, τὸν δ' ἄλλον ἅπαντα χρόνον χρηστὸς ἦν, οὐδὲν

39. κακῶς, p., κακούς, R. ἥσθην δέ, p. U. V., ἔστι δέ, R. οἷς ἐνίων pro ὡς ἐνίων, Nab. τοσοῦτον ὕστερον, p. παρ' ἀλλήλων, Cob. proposuit.

39. ἥσθην δὲ κτλ. Turbate locus apud Morellum legitur, neque Reiskio emendando veram sententiam assequi successit, conjecit enim: ἔτι δὲ ὧν ἐνίων ἤκουσα, quae cum antecedentibus verbis nullo modo cohaerent. Pro ἔστι in ceteris codd. ἥσθην invenies, nec mirum videri potest, haec verba confundi, simili enim fere modo pronuntiantur. Nondum tamen ab omni parte sanus locus est, quum post ἥσθην δὲ illud ὡς huc non quadret. Legamus igitur cum Nab. οἷς, quod Gasdae opinioni ἃ ἐνίων sine dubio praestat, tum recte omnia procedent. Οἷς pro ὡς quoque in vol. IV. p. 295. 2 scribendum est.

οὔτε μικρὸν οὔτε μεῖζον βλάπτων τὴν πόλιν; Καὶ δεῖ
δήπου διὰ μὲν ἐκεῖνον, ἐν ᾧ βέλτιστος ἦν, ἐπαινεῖσθαι,
διὰ δ' αὖ τὴν συμβᾶσαν μεταβολὴν μισεῖσθαι. 41. Τί
φῂς Ἄνυτε; Τί σιγᾷς; Ἄνωθεν ἦν μιαρὸς ἅνθρωπος
ἢ πρὸς γῆρας ἥκων ἐπῄνεσε τὴν κακίαν; Καὶ μὴν καὶ
σιγῶν ἀποκέκρισαί μοι. Ὅτε γὰρ ἀνδρῶν τεθνεώτων
ἐμέμνησο, φάσκων ὑπὸ μὲν ἐκείνων κακῶς πεπονθέναι
τὴν πόλιν, αὐτοὺς δὲ ὑπὸ τούτου διεφθάρθαι, ὡμολό-
γεις μὴ νῦν ἡμῖν ἦρχθαι τῆς διαφθορᾶς τὸν Σωκράτην,
ἀλλ' ἐξ οὗπερ εἰς | τὸ φιλοσοφεῖν κατέστη. 42. Διὰ τί Rsk. 13.
οὖν, ὦ κηδεμὼν τῶν νέων, ἀρχαία μὲν ἡ πονηρία,
βραδεῖα δὲ ἡ γραφή; Καὶ πάλαι μὲν ἡμᾶς ἑώρας ἀδι-
κουμένους, ὀψὲ δὲ ἥκεις βοηθήσων; Οὐκ ἐπεδήμεις
γενεὰν ὅλην καὶ ἔτι πλέον; Οὐχ ἑώρας τοὺς ἐρῶντας
αὐτοῦ νεανίσκους; Οὐκ ἐπήκουες τῶν λόγων; 43. Καὶ
γὰρ οὔτοι γ' ἔσται ἀναχωρεῖν σοι, ὅτι ἄρα καταδὺς
οὗτος εἰς γωνίαν καὶ θύρας ἐπιθεὶς καὶ καταλαβὼν
ὅρκοις τοὺς συνόντας, ἦ μὴν κρύψειν τὴν ἀκρόασιν, καὶ
θῦμα θυσάμενος δι' ἀπορρήτων ἐδίδασκε τοὺς λυμεῶνας
λόγους, οἷς τὸν μὲν ἄλλον ὑπῆρξε λανθάνειν χρόνον,
ὕστερον δ' εἰς φῶς ἐλθεῖν συνέβη τῶν τὴν γλῶτταν
ἀκολάστων τινὸς ἐκλελαληκότος. 44. Ἀλλ' ἴστε, ὅτι τῶν

41. ἅνθρωπος, edidi pro ἄνθρωπος.

42. ἑώρακας pro ἑώρας, p.

43. οὔτοι γε, Nab., οὐ τῷ γε, R., οὕτω γε, p. U. V. κρύψαι, p. συνέβη τὴν γλῶτταν, R.

43. εἰς γωνίαν. In Reisk. editione pro γωνίαν ἀγωνίαν offendes. Eodem prorsus modo in oratione de ulciscenda Juliani nece II. 49.7. ἀγωνίαις pro γωνίαις perperam edidit Reisk. Talibus vitiis, quae inter legendum facile corrigimus, Reiskiana editio ubique inquinata est, e quibus apparet, Reiskium ipsum non multum operae suae editioni tribuere potuisse.

τόπων τοὺς ὅτι πλείστους συναγαγόντας ἀνθρώπους ἀνὴρ ἠγάπα καὶ τοσοῦτον ἀπεῖχε τοῦ χαίρειν ταῖς ἐρημίαις, ὥστε μᾶλλον ἄν τις αὐτοῦ τὸ τὰ πλήθη διώκειν νῦν ἐπ' αἰτίαν ἤγαγεν ἢ τὸ τοῖς νέοις οὐδενὸς παρόντος ὁμιλεῖν. Εἷς οὖν ἦσθα τῶν ἀκουόντων καὶ τὴν ζημίαν οὐκ ἀγνοούντων καὶ φανερῶς ἐφ' ὃ χωρεῖ τὸ πρᾶγμα συνιέντων. 45. Τί οὖν ἔδει τὸν εὔνουν ποιεῖν; ἀγανακτεῖν, βοᾶν, μὴ διδόναι τῷ κακῷ βαδίζειν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι λέγειν, ἐπὶ τοὺς νόμους ἀσκεῖ Σωκράτης τοὺς νέους, ἡ πολιτεία κινδυνεύεται, θρασεῖς ὑμῖν καὶ τυραννικοὺς καὶ ἀφορήτους καὶ τὸ ἴσον ὑπερορῶντας ὁ σοφιστὴς
Rsk. 14. ἀνθρώπους δημιουργεῖ. Οὐ κωλύ|σομεν, οὐκ ἐπισχήσομεν, οὐκ ἐκβαλοῦμεν τοῦτον πρὶν τὴν τῶν νόμων ἰσχὺν ἐκβαλοῦσιν οἱ παρὰ τούτου τρεφόμενοι; Ταῦτ' ἔδει λέγειν, καὶ πρὸς τούτῳ τί ποιεῖν Ἄνυτον; γραφόμενον κινεῖν, εἰ μὴ αὐτός γ' ἐβούλετο. 46. Ἦν βασιλεὺς ἡμῖν [ἀρχὴ] καὶ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον, Ἄνυτε, ἦσαν Εὐμολπίδαι, ἣν ἅπασα ἁπλῶς ἡ περὶ τὴν εὐσέβειαν φυλακή. Λέγε δὴ τουτοισὶ τὴν αἰτίαν τῆς βραδυτῆτος. Ἀπράγμων ἦσθα. Καὶ μὴν ἡ νυνὶ παρασκευὴ καὶ τὸ μηδενὸς ἀπέχεσθαι πρὸς τὸ τὸν ἄνθρωπον ἀναρπάσαι πᾶν τοὐναντίον μαρτυρεῖ. Ἀλλ' οὔπω τὸν δῆμον ἐφίλεις, καὶ διὰ τοῦτ' οὐκ ᾤου δεῖν φροντίζειν, εἴ τινες εἰς ἄνδρας ἐλθόντες ἐκ πονηρῶν ἀκουσμάτων καταλύσουσιν αὐτόν. 47. Πότερον σὲ μὲν δεῖ κατηγορεῖν τοῦτον δ' ἀποθνήσκειν, ἢ τὸν μὲν ὧν ἔβλαπτε σὲ δέ, ὧν ἔχων ἐλέγχειν ἐπέτρεπες ἀδικεῖν, ὑπέχειν δίκην; Μετὰ γὰρ

44. ὅτι πλείστους, ὅτι e L. et U. edidi. συνάγοντας, R.
45. παρὰ τούτῳ, U. V. τὸν γραψόμενον, U. V.
46. ἀρχή, inclusit Cob. καὶ μηδενὸς ἀπέχεσθαι, R.
47. πότερον οὖν, Cob. in marg. Verba inde ab ὑπέχειν usque ad παρόν in p. non exstant.

τοῦ κακῶς ποιοῦντος τὸν, παρὸν κωλύειν, οὐκ ἐθελήσαντα θετέον. Ἦ οὖν οὐδὲν ἠδίκει Σωκράτης, καὶ κατὰ τοῦτο ἡσυχάζων νῦν ὡς οὐ δικαίως ἐπεξέρχει δεικνύεις, ἢ κακῶς ποιεῖν ἐπιτρέπων τὴν πόλιν συνηδίκεις ἐν τῷ περιορᾶν, ἃ παῦσαι πρόχειρον ἦν. 48. Ἀλλ' οὐχ ἡμάρτανεν, ὦ Ἀθηναῖοι, Σωκράτης, οὐδ' ὀφείλει δίκην Ἄνυτος ὑμῖν τῷ συγκεχωρηκέναι τοσαῦτα τολμᾶν ἐκείνῳ, ἀλλὰ τὸν οὐδὲν ἀδικοῦντα συκοφαντεῖ νῦν. Οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις, οὓς ἴσμεν τῶν οἰκετῶν κλέπτοντας καὶ περὶ τὰ σκεύη κακούργους, ἐφέν|τες αὐτοῖς ἀεί τι τῶν Rsk. 15. ἔργων ὑφαιρεῖσθαι, περιμένομεν ἐν γήρᾳ παρ' αὐτῶν δίκην λαβεῖν, ἀλλ' εὐθὺς κολάζομεν καὶ πέδαι καὶ μάστιγες καὶ μύλων καὶ, ὅτε πρῶτον ἁλοῖεν, στρεβλοῦνται, Σωκράτους δὲ δοκεῖ τὸ πᾶν ὑμῖν ἀνασχέσθαι τοσοῦτον χρόνον Ἄνυτος διορύττοντος τὴν δημοκρατίαν καὶ παρασκευάζοντος ὑμῖν ὀλεθρίους πολίτας. 49. Ἀλλ' ἐῶ

48. Post νῦν in p. L. U. V. leguntur haec verba: οὐ γὰρ ἀδικοῦντος ἐφείδετο πρότερον, ἀλλὰ μηδὲν ἀδικοῦντα κρίνει νῦν. ἀεί τι τῶν ἔνδον, verosimiliter Cob., cf. IV. 208. 28. ἑλοῖεν pro ἁλοῖεν, R. τί πᾶν, corrupta verba, quae neque alii emendarunt, neque ipse, ut mihi satisfaciam, reficere possum. τόσον χρόνον, p.

48. Quae in p. L. U. V. post νῦν tradita sunt, in textum recipienda esse non credo. Licet enim noster a lactea ubertate atque ambagibus verborum minime abhorreat, fieri tamen non potest, ut post τὸν μηδὲν ἀδικοῦντα συκοφαντεῖ νῦν statim μηδὲν ἀδικοῦντα κρίνει νῦν scribat. Quia autem in Reisk. editione identidem lacunae apparent, quas explere mihi aliorum codicum ope contigit, venit mihi in mentem, num fortasse post τολμᾶν ἐκείνῳ verba ponenda sint, quae p. L. U. V. nobis tradiderunt. Συκοφαντεῖ tum varia lectio erit vocabuli κρίνει.

Τι τῶν ἔργων. Cobeti conjecturam τι τῶν ἔνδον corroborare possumus loco in volumine IV. 208. 28, ubi legitur γέγονέ μοι χείρω τὰ ἔνδον. Supellex igitur appellatur τὰ ἔνδον.

τοῦτο νῦν, καὶ θῶμεν Ἄνυτον ὑπὸ τοῦ μᾶλλον ἑτέροις πράγμασι προσέχειν τὸν νοῦν κεκωλῦσθαι ταῦτα ἰδεῖν τὰ πονηρεύματα. Ἔστι μὲν γὰρ οὐδὲ τοῦτ' ἄξιον, ὦ Ἀθηναῖοι, συγγνώμης· μὴ γὰρ ἔστω μηδενὶ ὃς τῇ τῶν οἰκείων προνοίᾳ, δι' ἣν ἐπὶ τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας ὁρῶν ἰόντα κίνδυνον περιόψεται· ὅμως δ' οὖν ἀφείσθω τῆς μέμψεως, εἰ τῶν κοινῶν ὑπ' ἀσχολίας τῆς ἀπὸ τῶν ἰδίων ἠμέλησεν. 50. Ἀλλὰ καὶ τούτου σιγῶντος, πῶς οὐχ ἦλθεν ἄλλοθεν κατηγορία καὶ κρίσις; Οὐ μεστὸν μὲν τὸ βῆμα τῶν λεγόντων, μεστὴ δ' ἡ ἐκκλησία, πλήρη δὲ τὰ δικαστήρια τῶν γραφομένων, τῶν μὲν ἐπὶ τοῖς ὄντως ἀδικήμασι, τῶν δὲ δι' ἔχθραν καὶ συκοφαντίαν, ἔστι δὲ ὧν ἐπὶ τῷ ταράξαι καὶ λαβεῖν ἀργύριον; Οἱ μεστοὶ γεγόναμεν τῶν πρὸ τῶν ἐπωνύμων ἐκκειμένων,

49. τοῦτο νῦν pro τουτονί, Cob. in marg. ὃς τῇ προνοίᾳ, corrupta verba.

50. ἧκεν pro ἦλθεν, R. μεστὴ δ' ἡ ἐκκλησία, Jac. et Cob., ἐστιν ἐκκλησίας, p. R., ἐστιν ἐπ' ἐκκλησίας, U. V. τῶν πρὸ τῶν ἐπωνύμων, R. in ann. pro τῶν πρώτων ἐπωνυμιῶν. ἐγκειμένων, U. V., ἐκκειμένων, rell.

49. ὃς τῇ τῶν οἰκείων προνοίᾳ. In hac sententia latere labem, nemo est, quin concedat. Ne veniam ei, inquit Libanius, demus, qui prae nimia domesticarum rerum cura civitatem periclitantem negligit et ab officiis suis decedit. Quod Jac. proponit: μὴ γὰρ ἔστω μηδενὶ τοσαύτη τῶν οἰκείων πρόνοια, quamquam habet veritatis speciem, non statim approbo, cum fieri possit, quod minime in Libanii codicibus miramur, ut post προνοίᾳ verbum exciderit.

50. τῶν πρὸ τῶν κτλ. Inter Reiskii in Libanium emendationes multae sunt, e quibus apparet, eum, curis et senectute depressum, pristinum mentis acumen perdidisse; exstant tamen aliquot ingeniose excogitatae, quas in textum recipere non dubitavi. Hic v. c. sine dubio verum vidit, nota enim nobis res est e Demosthene et Isaeo, deinde optime intelligimus, quomodo librarius verba sibi

ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος τὸν δεῖνα | ἐγράψατο; Ἀλλ' οὐχ ὁ Rsk. 16.
δεῖνα τοῦ δεῖνος Σωκράτην Ἀλωπεκῆθεν, οὔτ' ἀσεβείας οὔτε λύμης τῶν νέων οὐχ ὕβρεως οὐκ ἄλλου τινός. 51. Ἀλλ' οἱ φιλοτιμούμενοι καὶ τὰ αὑτῶν εἰς ὑμᾶς ἀναλίσκοντες καὶ προστάται τῆς πόλεως ἐπιθυμοῦντες ἀκούειν, καὶ τῷ τὰ κοινὰ θεραπεύειν σεμνυνόμενοι καὶ τὰς ἀντὶ τούτων τιμὰς παρ' ὑμῶν λαμβάνοντες, διὰ μὲν κώπας καὶ μνᾶς ὀλίγας οὐκ ὤκνουν γράφεσθαι καὶ κατηγορεῖν, νομίζοντες τὴν ἐπὶ τῶν ἐλαττόνων ἀκρίβειαν τῶν μειζόνων εἶναι περιφανῆ σωτηρίαν, ἄνθρωπον δὲ ὁρῶντες ὑποσπῶντα τὰ τῆς πόλεως ἰσχυρὰ καὶ τοσαύτῃ χρώμενον κατὰ τῶν νόμων τρυφῇ, ὥστ' ἐν μέσῳ μηδὲν ὑποστελλόμενον πράττειν τὴν τῆς πολιτείας κατάλυσιν, εἴων, ἐπέτρεπον, συνεχώρουν, μονονοὺ δωρεῶν ἠξίουν.

51. κωπέας pro κώπας, mavult Cob. περιφανῆ, p. L. U. V., πέρι, R.

sensu vacua depravarit. cf. Isaeum Dicaeog. § 38. Demosth. p. 548 § 103 et p. 707 § 23. In hac locutione ἐκκεῖσθαι valde usitatum est, ἐγκείμενον igitur, quod legimus in U. et V., rejeci. Πρώτων et πρὸ τῶν plus semel confunduntur, neque id miror, quum librarii saepius diversa vocabula in unum conjungant, ut unum oriatur, contra nonnunquam syllabas distrahant, quo ex uno vocabulo duo fiant.

51. κώπας. Hoc vocabulum retinui contra Cobeti auctoritatem, qui nihil praeter hoc in Mnemosyne annotat: "pro κώπας lege κωπέας". Quo sensu? Fateor me nescire. Interest sane aliquid inter haec duo vocabula, quorum alterum remum, alterum lignum, e quo remi fiunt, significat, sed quid hoc ad nostrum locum? Postquam Naberi admonitu Demosthenis locum de Synt. § 14 contuli, nobis codicum lectioni fidem habendam esse pertinaciter contendo. Remi Athenis parvo venales erant et nullius fere pretii, qua de re ubertim egit Boeckhius. Cf. Valck. ap. Sluiter Lect. Andoc. p. 200, Valck. ad. Herod. V. 23. Libanius igitur dicit: de remis, rebus tam parvi pretii, et de parvula nummorum summa lites agere non cunctantur, quo fit, ut diligentius res nullius fere momenti perquirendo graviora vitia in obscuro latitent.

52. *Καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; Καίτοι τίς ὑμῶν οὐκ οἶδε, πηλίκον τινὲς ὑμῶν παρ' ὑμῖν συνηθέντες, ἐν εὐδαιμονούσῃ καὶ μέγιστον ἰσχυούσῃ τῇ πόλει στρατηγοῦντες, καὶ τὸν δῆμον ἄγοντες, καὶ τὸ μὲν ὄνομα τῇ δημοκρατίᾳ τηρήσαντες τὸ δ' ἔργον εἰς μίαν τὴν αὐτῶν ἀρχὴν μεταθέντες, καὶ πόλιν ὅλην (τῶν) Λακεδαιμονίων εἰς τὸν φθόνον τὸν αὐτῶν κεκινηκότες καὶ ναυμαχίας νενικηκότες καὶ νήσους εἰληφότες, ὅμως οὐ διέφυγον τὸ μὴ δοῦναι λόγον ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις, οὐδὲ τοὺς βουλομένους κατηγορεῖν ἀπέστησε τῆς γραφῆς τὸ τῶν κριθησομένων ἀξίωμα, ἀλλ' ἔφευγον, ἠγωνίζοντο, ἀπελογοῦντο;* 53. *Ταχύ γ' ἂν ἔδεισαν τὴν πενίαν Σωκράτους καὶ τὴν τῶν δικανικῶν ἀγώνων ἀπειρίαν οἱ τὸν ποικιλώτατον τῶν ῥητόρων καὶ πολέμου καὶ εἰρήνης καὶ τῶν ὅλων κύριον κρίναντες. Τί οὖν ἦν τὸ τῆς σιωπῆς αἴτιον; Οὐ τὸ μὴ εἶναι τοὺς τὰ ἀδικήματα ὁρῶντας, ἀλλὰ τὸ τοῦτον νῦν συκοφάντου πρᾶγμα ποιεῖν.* 54. *Καὶ μὴν εἰ τὸ πολλάκις κεκρίσθαι τὸν φεύγοντα πρὸς τῶν κατηγόρων ἐστὶν, ᾧ*

52. Verba inde a *καὶ τὸν δῆμον* usque ad *τὸ δ' ἔργον* e L. U. V. inserui. *τῶν*, inseruit Nab. *ναυμαχίαν*, R., *ναυμαχίας*, rell.

53. *ταχύ γ' ἄν* pro *ταχὺ γοῦν*, Gasda et Cob. *τῶν ὅλων*, L. U. V, *τὸν ὅλων*, p., *τὸ τὸν ὅλων*, R. *πρᾶγμα* pro *πράγματα*, Cob. postulat, quod in textum recepi.

52. Inter pessimos esse codicem, quo Morellus usus est, ipse jam vidit, quippe qui in notatis ad Libanium observat: in Socratis Apologia unico tantum veteri mnsc. Reg. ab antiquo *ταχυγράφῳ* non tam accurate et castigate, quam expedite exarato usi sumus. Apparet hoc in hac quoque sententia ceteroquin lucida, verba enim *τὸ δ' ἔργον* omissis verbis, quae e L. U. V. edidi, scrupulum nobis injiciunt, quam ob causam Jac., cui codices illi ignoti erant, proposuit *πᾶν δὲ συνεργὸν εἰς μίαν αὐτῶν ἀρχὴν μεταθέντες.* E textu, quem primus publici juris feci, perspicuum est, quantum praestet omnes codices etiam pejores perscrutari, quam statim emendationibus locos corrigere velle.

γε μήτε ταύτην μήτ' ἄλλην ἐπήνεγκεν αἰτίαν μηδὲ εἷς, πῶς οὐκ ἂν οὗτος τούτῳ πρὸ τῶν ἄλλων ἀπο|φεύγοι; Rsk. 17.
55. Πολλῶν δ' ἐνόντων εἰπεῖν τὸ μὲν ἁπάντων ἀτοπώτατον, ἐπὶ τὸν ἐν Λυκείῳ διατρίβοντα καὶ πάντα τὸν βίον ἐν τῷ διαλέγεσθαι καὶ ζητεῖν ἀνηλωκότα (τὰς κατὰ) τῶν ῥητόρων αἰτεῖ γραφάς. Ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν τὰ κοινὰ πραττόντων καὶ ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνιόντων καὶ γνώμας ἀγορευόντων καὶ ψηφίσματα γραφόντων, τούτων ἐστὶ τὸ τοῖς τοιούτοις ἐπιχειρεῖν, οἳ τὸ δύνασθαι βλάπτειν τὸν δῆμον ἐξ αὐτοῦ τοῦ παρὰ τῷ δήμῳ δύνασθαι λαβόντες ἔχουσιν· εἰ δέ τις ἐν ταῖς παλαίστραις πρὸς τοὺς σοφιστὰς ἤ τινας ἄλλους τῶν ἀεὶ συγγινομένων περὶ τῶν ἀεὶ προςπιπτόντων φιλοσοφεῖ, πῶς ἂν οὗτος οἷός τ' εἴη τὴν πολιτείαν μετακινεῖν; 56. Τουτὶ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, τοσοῦτον ὂν ἐῶ, ἐκεῖνο δ' αὐτὸν ἐρήσομαι. Σωκράτης ἐμίσει τὴν δημοκρατίαν, Ἄνυτε, καὶ τύραννον ἡδέως ἂν εἶδεν ἐφεστῶτα τῇ πόλει· τίνα τοῦτον, ἢ πρὸς Διὸς αὑτόν; Ῥᾳδίως γ' ἂν ἀνθρώπους ἐμισθοδότησε δορυφόρους, καὶ ξενικὸν συνεστήσατο καὶ πολλοὺς οἰκέτας ὥπλισεν. Ἀλλ' αὐτὸς μὲν οὐκ ἐδεῖτο τοῦ σχή-

55. *ἀτοπάτατον*, U. V., *ἀτοπώτερον*, p. R., post *ἀτοπώτατον* Cob. *ἐρῶ* inserere vult. *τὰς κατά*, inseruit Cob. *ἀγορευόντων*, Reisk. in ann. *ἀναγορευόντων*, codd. *ψήφισμα* pro *ψηφίσματα*, p. *προςπιπτόντων* Cob. in margine; *περιπιπτόντων*, p. L. U. V, *πιπτόντων*, R.

56. *οὖν*, edidi ex U. V. *γ' ἂν ἄνθρωπος*, p. R. *γ' ἂν ἀνθρώπους*, U. V. L. *δορυφόροις*, p. *ξενικήν*, p.

55. *τὸ μὲν ἁπάντων ἀτοπώτατον.* Locum graviter corruptum Cob. sanare conatus est, nec tamen credo illud *ἐρῶ*, quod post *ἀτοπώτατον* inserere vult, necessarium ad verba explicanda esse, possumus enim *ἐστίν* subaudire. Quod quum facimus, recte oratio procedit.

ματος, ἑτέρους δ' ἐνῆγεν. 57. Πάλιν τοίνυν ὥσπερ ἠδίκει, μὴ πάλαι κρίνων Σωκράτην. Εἰ γὰρ ὅσοι τούτῳ συγγεγένηνται διεφθαρμένοι τυγχάνουσι καὶ καταφρονεῖν ἐπαιδεύθησαν τῶν νόμων, τί παθὼν οὐ πάντας ἡμῖν τούτους
Rsk. 18. παρέδωκεν; Τί μὴ κατὰ πάντων ἐπε|νήνοχε τὰς γραφάς; Οὐ γὰρ δὴ τὸν μὲν παρακαλοῦντα πρὸς τὰ πονηρὰ δίκης ἄξιον νομιστέον, δι' ὧν δὲ τὰ ἔργα ἂν ἐπράχθη, τούτοις δεῖ πρᾴως ἔχειν. 58. Οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς φονικοῖς νόμοις οὕτως ὁρῶμεν διειρημένον, ἀφεῖσθαι μὲν αἰτίας τὸν δράσαντα, ἄγειν δ' εἰς κρίσιν τὸν αἴτιον, ἀλλ' ὁ τῷ ἀνδροφόνῳ προειπὼν τούτῳ τὸν αἴτιον τοῦ φόνου

56. ἐνῆκεν, U. V. m² in L., ἔνι, p., ἐνῆγεν, R.

57. ὡς πάρος pro ὥσπερ, Jac., Cob. lacunam statuit. μὴ πάλαι, p. L. U. V., πάλιν, R. παθών pro μαθών, p.

58. διειρημένον, Cob., διηρημένον, codd. Verba inde ab ἀλλά usque ad προσέθηκε in p. desunt. ὁ τῷ ἀνδροφόνῳ προειπών, Gasda pro τὸν ἀνδροφόνον προειπών.

57. πάλιν ὥσπερ τοίνυν. Librarii saepius regulam quasi iam descriptam transsiliunt atque omittunt, cum duae continuae idem initium sive eundem finem habent, recteque de hoc emendandi modo Canterus observat: quae quamvis est omnium difficillima corrigendi ratio, saepe tamen non minus est, quam aliae ullae, certa. Cum videam identidem in uno alterove codice ejusmodi vitia inveniri nequaquam dubito, quin Cobetus optime indicaverit, ubi labes lateat; num Libanii manum revocarit, difficile judicatu est, neque ausus sum verba ab eo adscripta κρίνων Σωκράτην (οὕτω καὶ νῦν ἀδικεῖ μόνον ἐξ ἁπάντων κρίνων Σωκράτην) in textu edere. Quod Jac. proposuit, ὡς πάρος pro ὥσπερ, quamquam primo obtutu alicui fortasse placet, propter sequentia verba, rejicere debemus.

58. ἀνδροφόνῳ προειπών. Quam recte locus a Gasda emendatus sit, ex lege ipsa videbitis, quae legitur apud Lucian. τυραννοκτόν. 12. αἰτίαι θανάτου εἰσὶ διτταί· εἴ τις αὐτὸς ἀπέκτεινεν ἢ εἴ τις μὴ αὐτὸς μὲν ἀπέκτεινε—ἠνάγκασε δὲ καὶ παρέσχεν ἀφορμὴν τοῦ φόνου, τὰ ἴσα καὶ τοῦτον αὐτὸν ἀντικολάζεσθαι. Cf. Telfy, corpus juris Attici, N°. 1121.

προςέθηκε, μιαρώτερον ἡγούμενος τὸν πράξαντα τοῦ πεπεικότος. Ἀλλὰ νῦν ὁ μὲν πείθων ἀνελεῖν τοὺς νόμους [Σωκράτης] κρίνεται, τῶν δ' ἐπιθησομένων τῇ τούτων καταλύσει λόγον οὐδεὶς ἀπαιτεῖται. 59. Καίτοι τὸν φάσκοντα τῶν νόμων φροντίζειν διὰ πάντων τῶν (τῇ) δημοκρατίᾳ δυσμενῶν χωρεῖν προςῆκεν, ἀλλ' οὐ τοὺς μὲν ὑπερπηδᾶν, ἑνὶ δὲ πολεμεῖν μόνῳ. Δῆλον γὰρ ὅτι καὶ Σωκράτους ἀποθανόντος οἵ γε ὑπὸ τούτου διεφθαρμένοι κακοὶ περὶ ὑμᾶς ἔσονται. Τίς ἂν οὖν ἰατρὸν ἀποδέξαιτο, παντὶ μὲν ὀφείλοντα βοηθῆσαι τῷ σώματι, τηροῦντα δ' ἐν τῷ πλείονι τὸ νόσημα; 60. Εἰ μὲν οὖν Σωκράτην μὲν ᾔδει πονηρὸν Ἄνυτος οὑτοσί, πονηρῶν δ' αὖ οὐκ ἠπίστατο διδάσκαλον, καλῶς ἂν ἐπὶ μόνον ᾔει, νῦν δὲ τῆς νεότητος ὑμῖν, ὡς ὅδε φησί, διεφθαρμένης, καὶ ποθούσης ἑτέραν πολιτείαν διὰ τοὺς τούτου λόγους, κοινὴν ἔδει δήπου καὶ τὴν κατηγορίαν εἶναι. Τοῦτο γὰρ ἂν ἦν θαρρεῖν ὑμῖν τελέως παρέχοντος, ἀλλ' οὐ ποιοῦντος τοὺς μαθητὰς χαλεπωτέρους τῷ τοῦ διδασκάλου θανάτῳ. 61. Πόθεν οὖν Σωκράτης κρίνεται μόνος; Ἐνεθυμήθη πρὸς αὐτὸν ὁ κατήγορος, ὅτι τοῖς μὲν πράγμασι καὶ τῇ ἀληθείᾳ οὔτ' ἂν τοῦτον οὔτ' ἂν ἄλλον οὐδένα τῶν τούτῳ πεπλησιακότων ἕλοι, τὰ δ' ὄντα

58. Σωκράτης. Cob. delevit. γίνεται pro κρίνεται, p. τῶν δ' ἐπιθησομένων. Cob., τῶν δὲ πεισθησομένων, codd.
59. τῇ, addidi.
60. πονηρὸν δ' αὐτὸν οὐκ, L. U. V., πονηρῶν δ' αὖ οὐκ, p. R. ᾔει pro εἴη, U. V. τελέως, U. V., τελείως, p. R.
61. καὶ τοῖς ἐκ τῆς ἀληθείας, R., καὶ τῇ ἀληθείᾳ, p., καὶ ταῖς ἀληθείαις, U. V. L. in margine.

60. ἐπὶ μόνον ᾔει. Utrum εἴη an ᾔει scribamus, nostri plane arbitrii est, nec, licet εἴη nemini offensioni fuerit, ambiguum est, utrum melius hic sit. Bis terve haec vocabula in nostris codd. confunduntur.

αὐτῷ κατὰ Σωκράτους οὐκ ἂν ὑπάρχοι κατὰ τῶν ἄλλων. Ταῦτα δ' ἐστὶ τί; Σοφιστὴς καλεῖται, πολλοῖς προςκέκρουκε, κεκωμῴδηται, τῶν εἰςφερόντων οὐκ ἔστιν, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοὺς νέους ταῦτ' ἂν εἶχεν ἐφόδια. Καθ' ὧν δ' οὐκ ἐρρύησαν διαβολαὶ, τούτους ἔδεισεν ἐν δικασταῖς αἰτιάσασθαι, ἐπεὶ καὶ κατὰ τούτου ψευδέσι διαβολαῖς
Rsk. 19. οὐκ ἐλέγχοις πιστεύων διώκει. | 62. Σκέψασθε δέ. Μισόδημός, φησίν, ἐστι, καὶ τοὺς συνόντας πείθει τῆς δημοκρατίας καταγελᾶν. Τί ποιῶν, Ἄνυτε, πρὸς θεῶν; Λόγον συνθεὶς ἀνέγνω τοῖς ἑταίροις κατὰ τῆς δημοκρατίας; Ἀλλ' οὐκ ἔγραφε μὲν οὐδ' ἀνέγνω, εἶπε δ' ἀπὸ στόματος οὕτως, ὡς δεῖ μεθιστάναι τὴν πολιτείαν. Ἤκουσέ τις αὐτοῦ λέγοντος, μικρὰν μὲν γεγονέναι τὴν πόλιν νόμοις διοικουμένην, εἶναι δ' ἂν μεγάλην, εἰ τυράννων ἐξουσίαις ἤγετο; Ποῖον Λύκειον τοιούτους ἐδέξατο λόγους, ποία παλαίστρα, ποῖον ἐργαστήριον; Καίτοι τί τὸ κωλῦον ἦν ἐπὶ μοναρχίαν προτρέπειν ἀποκεκαλυμμένως καὶ μηδὲν παραλιπεῖν, ὧν εἰκὸς τὸν ἐρῶντα μεταστάσεως.' 63. Εἰ μὲν γὰρ ὑφεωρᾶτο κίνδυνον ἐκ τῶν λόγων, ὅλως ἂν ἐσίγα ταῦτα, δι' ἅπερ νῦν κρίνεται, νομίζων δ' ἐν φίλοις τοῖς ἀκροωμένοις ἐρεῖν, οὐκ ἂν ἧκεν ἐπὶ γυμνὴν τὴν παραίνεσιν. Ἐπῄνεσεν ἂν Πεισί-

61. ὑπάρχοι, U. V, ὑπάρχει, p. R. καθ' ὧν οὐκ, R., καθ' ὧν δ' οὐκ, rell. τοῦτο ἔδεισεν, R., τούτους ἔδεισεν, rell.
62. ἑτέροις pro ἑταίροις, R. ὡς δεῖ, L., δεῖν, p.
63. οὐκ ἂν ἧκεν pro οὐκ ἂν ἦν, p.

61. ἐρρύησαν διαβολαί. Conferendus est locus e Demosthenis oratione de falsa legatione, qui legitur in § 433: ἀλλὰ δῆτ' ἄνω ποταμῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πάντες οἱ περὶ πονηρίας ἐρρύησαν λόγοι, ubi Demosthenes poterat scribere ἐλέχθησαν. Nihil obstat, quominus putemus, Libanio hunc locum ante oculos versatum esse, quum nobis constet, quam noster Demosthenis verba in succum et sanguinem verterit?

στρατον, ἐθαύμασεν ἂν Ἱππίαν, ἠγάσθη (ἂν) τὸν Ἵππαρχον, ἐκάλεσεν (ἂν) εὐδαιμονίαν τῶν Ἀθηνῶν ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Οὗτος τῶν συμβουλευόντων ὁ τρόπος, διαρρήδην εἰπεῖν ἃ φρονεῖ, πάντα φθέγξασθαι λόγον, πᾶν ὃ μέλλει πείσειν προςαγαγεῖν, ἡσθῆναι πείσαντα, χαλεπῶς ἐνεγκεῖν ἁμαρτόντα, ὧν οὐδὲν ἂν ἔχοι δεῖξαι πεποιηκότα Σωκράτην ὁ φάσκων αὐτὸν συμβεβουλευκέναι ζητεῖν τοῖς νέοις ὅπως ἡ πόλις δουλεύσοι. 64. Εἰκὸς δ᾽ ἦν, ὦ ἄνδρες, καὶ εἰ σφόδρα τὴν πρώτην ἐδεδοίκει τὸ τῆς συμβουλῆς σαφὲς καὶ διὰ τοῦθ᾽ οὕτως ἔλεγεν ἐπικρυπτόμενος, ὥστ᾽ ἄδειαν εἶναι μὴ πείσαντι, χρόνου γε προϊόντος καὶ τοῦ πράγματος τοῖς νέοις οὐκ ἀπαρέσκοντος, τολμῆσαι καὶ φανερῶς εἰπεῖν. Ἢ νέους | μὲν ἐν τῷ δήμῳ Rsk. 20.
λέγοντας οὐδὲ τοῦ θορύβου τὸ μέγεθος, ὧν ἐσπουδάκασιν, ἀφίστησιν, ἀλλὰ πᾶν ὑπομένουσιν ἐπὶ τῷ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς καταστῆσαι κύριον, Σωκράτης δὲ, καθ᾽ ἡσυχίαν ἐξὸν τοὺς ἀκροωμένους λαβεῖν, ἀντιλέγοντος οὐδενὸς, προὐδίδου τὴν ἐπιθυμίαν τὴν αὐτοῦ, δίκαιον οὐκ ἔχοντα λόγον; 65. Τὸ δὲ πάντων μέγιστον, μετέπεσε δὶς ὑμῖν ἤδη τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας Σωκράτους ἐπιδημοῦντος καὶ ὄντος Ἀθήνησι, τοῦτο μὲν μετὰ τὴν ἐν Σικελίᾳ συμφορὰν, τοῦτο δὲ μετὰ τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἀτυχίαν. 66. Ἔστιν οὖν εἰπεῖν ὅτι μετέσχεν ἀνὴρ τῆς τῶν τετρακοσίων ὀλιγαρχίας ἢ τῆς τῶν τριάκοντα παρανομίας; Τὸν Πείσανδρον ἐμιμήσατο, μετὰ Θηραμένους ἐξήτασται, τῷ Φρυνίχῳ ταὐτὰ ποιῶν ὤφθη; Ἀλλ᾽ οὐκ ἔδειξεν αὐτὸν ἐν μέσῳ, λάθρᾳ δὲ τὸ

63. Ὕπαρχον, p. προςαγαγεῖν pro προςάγειν restitui.

64. τὴν πρώτην pro τὴν πόλιν, quod in codd. reperitur, Jac. Cob. ἐπὶ τοῦ τὸ δοκοῦν, R., ἐπὶ τῷ, rell. προὐδίδει pro π οὐδίδου, R.

66. ἀνήρ pro ἀνήρ, Gasda. ἢ τῶν τριάκοντα, R., ἢ τῆς τῶν τρ., rell.

πρᾶγμα συνέθηκεν, ὡς [ἐν] ὄχλῳ μὲν οὐκ εἰωθὼς χρῆσθαι, τῶν δ' αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιθυμῶν. Ἑτέρου ταῦτα ἦν, τοῦ καὶ τῶν τετρακοσίων ἑνὸς, καὶ λόγον ὕστερον, ὧν ἔδοξεν ἀδικεῖν, δεδωκότος· Σωκράτης δ' οὔτε φυομένου συνεψήφατο τοῦ πράγματος, οὔτ' ἀκμάζοντος ἐκοινώνησεν, οὔτε πεπραγμένου κέκριται. 67. Οὐ μὴν οὐδὲ τερπόμενός γ' ἐφάνη ποτὲ τῇ μεταστάσει, καὶ συνευχόμενος τοῖς ἔχουσι τὴν ἀρχὴν, ὡς ἄν τις δειλίᾳ μὲν φεύγων τὴν κοινωνίαν, πονηρίᾳ δὲ χαίρων τῷ κακῶς πάσχειν τὸν δῆμον. Οὐ τοίνυν οὐδὲ τῶν τριάκοντα ἦν οὔτε συνάρχων, οὔτ' ἐπαινέτης, ἀλλ' οὕτως οὐκ ἤρεσκον ἀλλήλοις, ὥσθ' ὁ μὲν κατηγόρει τῶν ὑπ' ἐκείνων πραττομένων, Κριτίας δὲ ὁ μαθητής τε καὶ φίλος σιγῆς ἐτιμᾶτο τῷ διδασκάλῳ. 68. Ἔστιν οὖν ὅπως ἄνθρωπος τυραννικὸς ἀποῦσαν μὲν κατασκευάζοι ἂν τὴν τυραννίδα, παρούσῃ δ' ἄχθοιτο· καὶ τέρποιτο μὲν ἂν ἰδεῖν ἄκυρον τῶν πραγμάτων τὸν δῆμον, ὁρῶν δὲ
Rsk. 21. λυποῖ|το; Ποῦ τοίνυν ὁ τυραννοδιδάσκαλος ἐπίδειξον. Ἄγων τοὺς νέους ἧκε παρὰ τὸν Δρακοντίδην καὶ Περι-

66. ἐν, delevi nec cum Reisk. in ἂν mutavi.

67. ἐπιχαίρων pro χαίρων fortasse scribendum est. ὑπ' ἐκείνων πραγμάτων p., πραττομένων, rell. τιμῆς ἐτιμᾶτο, codd., κοινῆς, Jac. σιγῆς, Cob.

68. καὶ τέρποιτο, R., desunt in p. L. U. V., καὶ εὔχοιτο, Cob.

67. σιγῆς ἐτιμᾶτο. Cur omnibus aliis Cobeti emendationem anteponam, ei patebit, qui Xenoph. Memor. I. 2 cum hoc loco conferet.

68. καὶ τέρποιτο. Ut e variis lectionibus videmus, desunt haec vocabula ubique praeterquam in R. Si igitur sententia inepta vel sensu cassa est, quod nemo uti credo dubitat, non severius ad leges criticae artis emendationes exigendas esse, ex iis, quae ad § 52 observavi, constat, pauloque propensiores sumus ad alias lectiones admittendas. Quam ob causam Cobeti emendatio καὶ εὔχοιτο habet, quo se commendet.

κλέα καὶ Μηλόβιον καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ παράδειγμα βίου καλλίστου τούτους ἐκέλευσεν ἡγεῖσθαι; Καὶ τῶν μὲν ἐδεήθη μεταπέμπεσθαι τοὺς νεανίσκους, τοῖς δὲ παρῄνεσεν εἰς ἐκείνους βλέπειν καὶ σκοπεῖν, ὅπως διαδέξονται τὴν τυραννίδα; 69. Τούτων ἂν ἐπιδείξῃ (τι) τήμερον Ἄνυτος, δίκαιός ἐστι κατήγορος (καὶ) κήδεται τῆς πόλεως, εἰ καὶ βραδέως· εἰ δ' ἀπὸ μὲν καιρῶν ἱκανῶν δεῖξαι φύσιν τυραννικὴν οὐκ ἂν δύναιτο τὸν ἄνθρωπον ἐλέγχειν, αἰτίας δὲ συναγαγὼν οὐκ οὔσας παροξύνει τοὺς ὀμωμοκότας, μὴ λανθανέτω μετὰ Σωκράτους ἀδικῶν, οὓς ἐπιορκεῖν ἀναγκάζει. 70. Τί οὖν ἐστι δι' ὃ γράψασθαι τετόλμηκε, καὶ οὕτω τεθαρρηκότως τηλικαύτην αἰτίαν ἐπήνεγκεν; Ἡσιόδου, φησὶν, ἔπη, καὶ Θεόγνιδος καὶ Ὁμήρου καὶ τῶν Πινδάρου μελῶν, τοὺς δὲ ποιητὰς τούτους καὶ δόξης καὶ τιμῶν τετυχηκέναι παρά τε τοῖς ἄλλοις καὶ ὑμῖν φησι, τούτων τῶν ἀνδρῶν ἐπιλαμβάνεται,

68. βίου κακίστου, p. βίου καλλίστου, rell.
69. τι, Gasda inseruit, τοῦτ' ἂν ἐπιδείξῃ, Cob. in margine. καὶ, Jac. addidit. ἀναγκάζει, U. V. L., ἀναγκάζεται, p. R.

70. Ἡσιόδου, φησὶν, ἔπη κτλ. Elumbis sententia, quam in integrum restituere frustra moliemur, tam enim variis difficultatibus ac vitiis infecta est. Jac. primus locum attigit, sed mihi crede, quae ille excogitavit, aeque ac vulgata a vero nimis absunt, neque ita multo mihi codicum lectioni perspicuitate praestare videntur. Scribit ille: Ἡσιόδου, φησὶν, ἔπη καὶ Θεόγνιδος καὶ Ὁμήρου καὶ τῶν Πινδάρου μελῶν (τοὺς δὲ ποιητὰς τούτους καὶ δόξης καὶ τιμῶν τετυχηκέναι παρά τε τοῖς ἄλλοις καὶ ἡμῖν φησι) τούτων τῶν ἀνδρῶν ἐπιλαμβάνεται κτλ; deinde annotat: Haec sic, ut video, distincta, paulo magis perspicua, quam in editionibus. Nam genitivus μελῶν pendet ab omisso τινά Periodo autem per parenthesin interrupta, anacoluthia oritur haud inelegans, verborum structura paululum immutata per verbum ἐπιλαμβάνεται. Omnibus haec placeant, mihi tamen Libanio admodum indigna videntur, cui, quamquam semper πολὺς

καὶ τῶν εἰρημένων οὐκ ὀλίγα δείκνυσι πονηρῶς ἔχοντα, πρᾶγμα ποιῶν, Ἄνυτε, πολλῆς ἐξουσίας· ἐπεὶ καὶ ἐμοὶ καὶ σοὶ καὶ τοῖς πολίταις ἅπασι καὶ τοῖς ξένοις καὶ νέοις καὶ πρεσβυτέροις καὶ τῷ βουλομένῳ δέδοται κατὰ τὸν νόμον κατὰ τὸ παριστάμενον μνησθῆναι τῶν ποιητῶν. Ὁ μὲν ἐπῄνεσεν, ὁ δ' οὐκ ἠβουλήθη, κρίνεται δ' οὐδέτερος, οὐδ' εἰ τῆς ἀληθείας ἑκάτερος ἀποτυγχάνει.
71. Ὥσπερ γὰρ τοῖς ἄγαλμα θεωμένοις ἔξεστι τοῖς μὲν
Rsk. 22. θαυμάσαι, τοῖς δ' οὔ, καὶ μέμψα|σθαί τι τῶν μερῶν, εἰ δὲ βούλοιτό τις καὶ τὸ πᾶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ποιημάτων καὶ τῶν καταλογάδην συγγραμμάτων οἱ μὲν τὴν ἀμείνω ψῆφον, οἱ δὲ τὴν ἑτέραν φέρουσιν. Καὶ νὴ Δία γε τὸν αὐτὸν ἂν εὕροις, ἃ τήμερον ᾠήθη χρηστά, μετὰ ταῦτα ὕστερον ἄλλης ἀξιοῦντα δόξης. Τὸ γὰρ πολλάκις ἐξετασθὲν μᾶλλον ἔδειξε τῷ βασανίζοντι τὴν φύσιν, κἂν ἄγῃ τις εἰς δικαστήριον δώσοντα δίκην τὸν ἃ πρὶν ἐπῄνεσε ψέγοντα, γέλως ἂν εἴη. 72. Ἀλλὰ πῶς δεῖ ποιεῖν; βοηθεῖν λόγῳ τοῖς ἐγκαλουμένοις ἀπ' αὐτῆς τῆς περὶ τῶν ἐπῶν φιλοτιμίας, καὶ τὸν ἐπιτιμῶντα μωραίνοντα ἐλέγχειν· αὕτη γὰρ ἱκανὴ τοῖς φιλοσοφοῦσι δίκη· τὸ δὲ κρίνειν καὶ τίμημα ἐπάγειν θάνατον ἐπ' ἄλλοις τέτακται.

70. κατὰ τὸν νόμον pro παρὰ τῶν νόμων, p. ἀποτυγχάνοι, p. L. U. V., ἀποτυγχάνει, R.
71. Verba inde a καὶ τῶν καταλογάδην usque ad τὸν αὐτόν in p. omissa sunt. ἂν εὕροις pro εὕρῃς, Jac. λέγοντα pro ψέγοντα, p.
72. ἀπ' αὐτῆς pro ἐπ' αὐτῆς, Reisk. in ann. φιλονεικίας, p. L. U. V., φιλοτιμίας, R.

ἐεῖ, nemo imputare potest, eum in hac apologia consulto ac de industria mira quadam verborum structura opiniones suas occultasse. In sententiae initio sine dubio vitium latet, nam imprimis illud τῶν Πινδάρου μελῶν displicet, incerti tamen circumvagamur.

73. *Γνοίητε δ' ἂν ἐκείνως μᾶλλον τὴν ἀτοπίαν. Ἠγωνίσατό ποτε Ὁμήρῳ Ἡσίοδος, καὶ τοῦτο αὐτὸς Ἡσίοδος ἐν ἐπιγράμματι διδάσκει, φιλοτιμούμενος καὶ λέγων νενικηκέναι τὸν Ὅμηρον. Οὐκοῦν εἰ μὲν ἁπάσαις Ἡσίοδος ἐνίκα, πάντες δήπου ληρεῖν ἡγοῦντο τὸν Ὅμηρον, εἰ δ' οἱ μὲν τοῦτον ἡγοῦντο βελτίω, παρὰ δὲ τοῖς πλείοσιν εὐδοκίμει τὰ τοῦ Ἡσιόδου, τῶν οὐκ ἐπαινούντων ἑκάτερος ἐτετυχήκει. Καὶ δῆλον ὡς τοῦ συλλόγου διαλυθέντος οἱ μὲν τούτῳ θέμενοι τὸν Ἡσίοδον ἐκάκιζον, οἱ δ' ἐκείνῳ τοῦτον· αὐτοῖς γὰρ οὕτω γ' ἐβοήθουν ἄν.* 74. *Εἶπεν οὖν τις τῶν τὰς ἱστορίας συντεθεικότων, ὅτι δίκην τις ἔδωκεν ἐν Χαλκίδι διὰ τὸν Ἡσιόδου ψόγον ἢ τὸν Ὁμήρου; οὐδείς. Πῶς οὖν οὐ δεινὸν τοῖς μὲν πάλαι τῶν ποιητῶν αὐτῶν λεγόντων ἀκηκοόσιν ἐξεῖναί τι καὶ ἐπιτιμῆσαι, τῶν δ' ὕστερον τοὺς οὐ χρηστόν (τι) παρ' ἐκείνοις ὁρῶντας ἢ σιγᾶν ἢ ἀπολωλέναι. Σοφοκλῆς | δέ,* Rsk. 23. *ὦ πρὸς Διός, καὶ Εὐριπίδης καὶ Αἰσχύλος, ἆρά σοι δοκοῦσιν οὐκ ἂν εἰκότως ἐν σοφοῖς ἀριθμεῖσθαι; Καὶ τίς οὐκ ἂν συνεύξαιτο τοῖς αὐτοῦ παισὶ τὸ φανῆναι τοῖς Ἕλλησιν ἐν Διονυσίοις;* 75. *Οὐδεὶς οὖν τῶν τεθεαμένων ἐπελάβετο τῶν ἰαμβείων; Οἱ δὲ καὶ λεγομένων ἔτι μυρίοι, καὶ μέλει γ' αὐτοῖς οὐδέν, εἰ δήξονται τοὺς ποιητάς, ἡ δέ γε κωμῳδία τὸ πλεῖστον τῆς ἡδονῆς ἐκ τοῦ κακῶς λέγειν τὰς τραγῳδίας εἰςφέρεται. Εἶτ' ἂν μὲν Ἀθηναίων τοὺς δοκοῦντας παιδείᾳ διαφέρειν φῇ τις ἐν οἷς ποιοῦσιν ἁμαρτάνειν, ἀνεύθυνος, ἂν δ' Ἀθηναίων τις πρὸς τοὺς*

73. *γνοίητε*, p. L. U. V., *γένοιτο*, R. *ἐπιγράμμασι* pro *ἐπιγράμματι*, p. Verba inde ab *οὐκ οὖν* usque ad *εἰ δ' οἱ* in p. non leguntur. *ἡγοῖντο*, p., *ἡγοῦντο*, Gasda et Cob.

74. *ἐν Χαλκίδι*, in p. desiderantur. *ἀκηκοόσιν* pro *ἀκηκοότων*, p. et Cob. *τι*, Reisk. et Jac. inseruerunt. *τῷ φανῆναι*, R.

75. *κακοῦ λέγειν*, p., *κακῶς λέγειν*, rell.

πρεσβυτέρους ταὐτὸ τοῦτο ποιῇ, κριθήσεται; Καὶ Σωκράτην μὲν ἐξῆν Ἀριστοφάνει κωμῳδεῖν, καὶ πᾶς ὁ μετὰ ταῦτα χρόνος ἕξει τὰ σκώμματα, γέγραπται γὰρ καὶ ὁ τὸ γράμμα ἐξαλείψων οὐκ ἔσται, Σωκράτει δ' οὐ δώσομεν ἐλέγχειν Ὅμηρον ἤ τινα ποιητὴν ἕτερον, καὶ ταῦτα οὐ φυλαττομένων βιβλίῳ καὶ γραφῇ τῶν ἐλέγχων; 76. Εἰ γὰρ ἐκεῖνα νόμῳ Διονυσίων γεγένηται, καὶ ταῦτα κοινῷ νόμῳ τῶν ἀνθρώπων εἴρηται, καθ' ὃν ποιητῶν καὶ λογογράφων δοκιμαστὴς ἐστι τῶν ἐντυγχανόντων ἕκαστος. Οὕτως ἐπιλαμβάνεται Πινδάρου Σωκράτης ὡς σὺ Σωκράτους, μᾶλλον δ' οὐχ οὕτω· ὁ μὲν γὰρ δικαίως, σὺ δ' ἀδίκως, καὶ ὁ μὲν
Rsk. 24. βλάπτοντος, σὺ δ' ὠφελοῦντος, ἀλλ' ἀπό γε τῆς | αὐτῆς ἐξουσίας. Πῶς οὖν οὐκ ἄνισον, αὐτὸν μὲν ἀξιοῦν ψέγειν τῶν πολιτῶν τοὺς λόγους, τῶν δὲ πολιτῶν μηδενὶ τὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρέπειν εἰς ἐξέτασιν ἄγειν, ὥσπερ νόμῳ φύσεως ἠναγκασμένον τοὺς μὲν ἐκ Βοιωτίας ἢ οὐκ οἶδ' ὁπόθεν σοφίᾳ διαφέρειν, τοὺς δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τροφίμους ἀμαθίᾳ συνοικεῖν. Καίτοι τοὐναντίον ἐδόκει τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, σὺ δ' οὐκ ἐᾷς. 77. Καὶ μὴν εἰ τὸ τῶν ἐπῶν κατηγορεῖν ἕν τι τῶν ἀδικημάτων ἦν, ἦν ἂν καὶ περὶ τούτου νόμος, ὥσπερ ἀμέλει καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων· οἷον ὁ μέν τις λέγει μὴ δωροδοκεῖν, ὁ δὲ μὴ τύπτειν, ὁ δὲ μὴ λωποδυτεῖν, καὶ τῶν ἄλλων ὅπως ἀπεχώμεθα γέγραπται τιμωρία καθ' ἑκάστου. Ἀλλ' οὐκ, ἐὰν ἐπιλαμβάνηταί τις τῶν παλαιῶν ποιητῶν, ἀποθνησκέτω, τῶν νόμων οὐδαμοῦ γέγραπται, ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, ἐν οἷς ἐτιμῶντο, ταύτην ἔλαβον τὴν δωρεάν, εὐφημεῖν ἅπαντας Ἀθηναίους περὶ τῶν ἐκείνοις γεγραμμένων ἁπάντων. 78. Τί τοίνυν ὁ κρινόμενος παραβὰς ἠδίκηκεν,

75. δρᾶμα pro γράμμα, U. V. ἐξαλείψων, Cob., ἐξαλείφων, codd.
77. εὐφημεῖν ἅπαντας pro δὲ πάντας, Jac.

εἰ μήτ' ἐν νόμῳ κεκώλυται δεικνύναι τι τῶν Ἡσιόδου
βλαβερὸν μήτε ψήφισμα θάνατον ἀπειλεῖ τῷ μή γε παν-
ταχοῦ τὰ βέλτιστα τὸν Πίνδαρον εἰρηκέναι λέγοντι. Καί-
τοι τὼ δύο τούτω ποιητά, τόν τε Ἡσίοδον καὶ τὸν
Ὅμηρον λέγω, πρεσβυτέρους εἶναι συμβαίνει τοῦ Σόλω-
νος. 79. Εἴ γ' οὖν ἡγεῖτο δεινὸν ὁ Σόλων εἶναί τινα
κατὰ τῶν ἐπῶν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ, πάντως ἂν
ἔθηκε νόμον, εἴργοντ' Ἀθηναίους τῆς βασάνου τῶν
ἐπῶν· εἰ δὲ μὴ | Σόλων, ἕτερος ἄν, ὡς περὶ τῶν ὀνο- Rsk. 25.
μάτων Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἔδοξεν ὑμῖν μηδένα
δοῦλον τοῖς τύραννον καθελοῦσι ποιεῖν ὁμώνυμον, καὶ
πειθόμεθα. 80. Πῶς οὖν τῆς αὐτῆς προνοίας οὐκ
ἠξίωται τὰ ἔπη; Ὅτι τὸ μὲν ὕβριν ἂν εἶχε κατὰ τῶν
εὐεργετῶν διὰ τῶν οἰκετῶν, τὸ δὲ τὰ τῶν τυράννων ἂν
ἐδίδου τοῖς ποιηταῖς, οὓς τοὺς ἀρχομένους ἐπαινεῖν
ἀνάγκη, κἂν ὑπερβάλλωσι πάντας ἀνοίᾳ καὶ κακίᾳ.
Σωκράτης δὲ Ὅμηρον οὐκ ᾔδει τύραννον Ἀθηνῶν,
οὐδὲ Θέογνιν, οὐδέ γε, εἰ τυραννοῦντας ἑώρα, κολακεύειν
ἂν ὑπέμεινεν. 81. Ἀλλ' εἰ πρὸς τὸ τῆς πόλεως ἄρχειν
ἐπῆρε, καὶ τυραννούμενος ἂν ἐξήταζε τὰ ποιήματα,
καθάπερ τῶν τριάκοντα τὰ ἔργα, σὺ δ' ἐν δημοκρατίᾳ
καὶ παρρησίᾳ παλαιοὺς ποιητὰς ἐφίστης τοῖς περὶ τοὺς

78. βλαβ.ρῶν, p., βλαβερόν, rell. μή γε, quod pro μήτε Reisk. suspicatus est, in p. legitur.

79. εἴργων pro εἴργοντ', U. V. τῆς βασάνου, U., τοῦ, rell. ἐπειθόμ.θα pro πειθόμεθα, U. V.

80. ἂν ὑπέμειν-ν, ἄν e p. et L. inserui.

81. ἐπῇ, p., ἐπῆν, L. U. V., ἐπῆρε, Jac.

81. ἐπῆρε. Invitis omnibus codicibus Jacobsii conjecturam accipiendam censeo, quae enim codd. habent ἐπῇ et ἐπῆν corrupta sunt. Haec est igitur verborum sententia: ut Socrates sit sub potestate tyranni, tamen carmina investiganda esse putabit, num fortasse ad libertatis odium inflamment.

λόγους διατρίβουσι δεσπότας, καὶ τὰ στόματα τοῖς δεξιωτέροις ἐμφράττεις, καὶ σιγὴν Ἀθήνησιν εἰσηγεῖ. 82. Καὶ Πεισίστρατος μὲν ὁ μάλιστα σπουδάσας περὶ τὴν Ὁμήρου ποίησιν οὐδένα τῶν πολιτῶν ἀπέκτεινε λαβὼν ἔπους ἐπιλαμβανόμενον, εἰκὸς δὲ πολλὰ τοιαῦτα γεγονέναι τῶν Ὁμήρου συλλεγομένων, σὺ δ' ἐν δημοκρατίᾳ ποιεῖς τυραννίδος χαλεπώτερα, καὶ ταῦτα ἐπαινῶν τὸν Θησέα τοῦ τῆς ἀρχῆς, ἧς εἶχεν, ἀποστῆναι, ὃς οὐ διὰ τοῦτο τὴν ἐλευθερίαν τοῦ δήμου πρὸ τῆς ἐξουσίας ἐποιήσατο τῆς αὑτοῦ, ἵνα Ἄνυτος καὶ Μέλητος κωλύωσι διαλέγεσθαι τὸν βουλόμενον Ἀθήνησιν, ἀλλ' ἵνα παντὸς ἀπηλλαγμένοι δέους καὶ τὰς ψυχὰς ἀσκῶμεν μαθήμασι καὶ τὰ σώματα γυμνασίοις. 83. Καὶ διὰ τοῦτο καλὸν καὶ ἥδιστον αἱ
Rsk. 26. Ἀθῆναι θέαμα, καὶ πανταχό|θεν δεῦρο φοιτῶσι καὶ ναυσὶ καὶ πεζῇ, καὶ οἱ μὲν κατέμειναν, οἱ δὲ μόλις ἀπῆλθον, οὐχ ὅτι τραπέζαις νικῶμεν Σύβαριν, οὐδ' ὅτι πυρῶν ἡμῖν εὔφορος ἡ γῆ, τοὐναντίον γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἔξω τικτομένοις τρεφόμεθα, ἀλλ' ὅτι λόγων ἐστὶν ἐργαστήριον ἡ πόλις· ὁ μὲν ἤρετο, ὁ δ' ἀπεκρίνατο· τῷ μὲν ὑπῆρξε μαθεῖν, ὁ δ' ἐδίδαξε· τὸν μὲν ἴδοις ἂν ἐπαινοῦντά τι τῶν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρημένων, τὸν δ' αἰτιώμενον, τὸν δὲ δόξαν οὐ καλὴν λύοντα. 84. Ταῦτα ἄξια τῆς ἐν ἀκροπόλει θεοῦ· ταῦτα τῶν ὑπὸ θεῶν πεπαιδευμένων· ταῦτα τοῦ Θησέως· ταῦτα τῆς πολιτείας· ταῦτα ποιεῖ τὴν πόλιν χαριεστέραν τῆς Λακεδαίμονος· διὰ τοῦτο τῶν φοβερῶν ἐν τοῖς ὅπλοις οἱ τὴν σοφίαν τιμῶντες σεμνότεροι· τοῦτο πολὺ τὸ μέσον ὑμῖν πρὸς τοὺς βαρβάρους πεποίηκεν. 85. Ὁ τοίνυν τὴν ἐν τῷ διαλέγεσθαι παρρησίαν ἀναιρῶν, οὗτός ἐστιν ὁ τὰ

82. τῶν πώποτε, B., τῶν πολιτῶν, p. L. U. V. γυμνασίας pro γυμνασίοις, p.

83. τῶν ἔξωθεν εἰρημένων, p., τῶν τοῖς ἔμπροσθεν εἰρ., rell.

τῆς δημοκρατίας καταλύων ἐπιχώρια, [καὶ] καθάπερ σώματος ἐξορύττων ὀφθαλμοὺς ἢ γλῶτταν ἀποτέμνων, ὃν ἔγωγε ἡδέως ἂν ἐροίμην, εἰ καὶ τῶν δείπνων ἐξαιρεῖ τοὺς εἰωθότας λόγους. Οὗτοι δ' εἰσὶ μνησθῆναι ποιημάτων, τοῦ μὲν ὡς εὖ λεχθέντος ἀγασθῆναι, τὸ δέ τι καὶ ἐπανορθῶσαι. 86. Εἰ μὲν οὖν κἀνταῦθα σιωπᾶν νομοθετεῖ, κελεύων ἀφώνους ἐσθίειν καὶ πίνειν, ἀνδραποδώδη ποιεῖ τὰ συμπόσια τῶν ἐλευθέρων, τῇ γαστρὶ μετρεῖν ἀναγκάζων τὰς συνουσίας. Καὶ τίς ἂν ἔλθοι κληθεὶς ἐπὶ δεῖπνον, οὐ μέλλων εὑρήσειν τὴν χρησιμωτέραν ἡδονήν; Εἰ δ' ἐκεῖ μὲν οὐκ ἀφαιρεῖται τὴν περὶ ταῦτα ἐξουσίαν, τὰς παλαίστρας δὲ τῶν λόγων ἀποστερεῖ, μᾶλλον δ' εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις πανταχοῦ δίδωσι λέγειν, Σωκράτει δ' οὐδαμοῦ, πεισάτω τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς εἰ

85. καί, expunxi. ποιημάτων pro ποιητῶν edidi. ἀσθῆναι, R., ἀγασθῆναι, p. L. U. V.
86. νομοθετεῖν pro νομοθετεῖ, p. ἔλθῃ pro ἔλθοι, R. ἐκείνων pro ἐκεῖ, U. V. Σωκράτην δ' οὐδαμοῦ, p., Σωκράτει, R.

85. Καὶ καθάπερ. Καί uncinis inclusi et e textu ejiciendum est. Unde vitium ortum sit, indicare supersedeo. Illud ὀφθαλμοὺς ἐξορύττειν translata significatione in vol. II. p. 190. 9 legimus, ubi peculiari modo templa oculos urbis appellat. Queritur de templis, quae a monachis, pullatis vestibus indutis, direpta et deleta sunt. Pagani enim id temporis templa sua servare conabantur hoc imprimis argumento, quod ornatus publicus in his consisteret. Μηδὲ, sic imperatorem Libanius alloquitur, τὸ χεῖρα μὲν ἀποκόπτειν ἀνθρώπων δεινὸν ἡγώμεθα, πόλεων δ' ὀφθαλμοὺς ἐξορύττειν μέτριον. Cf. etiam Themist. or. 34 p. 469, ubi de se ipso loquens dicit: ἐγὼ κληθεὶς ἐπὶ τὰ κοινὰ μερίτης καὶ προστατήσας θατέρου τῶν τῆς γῆς ὀφθαλμῶν (i. e. Romae et Constantinopolis). Eodem prorsus modo Libanius I. 531. 12 Athenas oculum τῆς Ἑλλάδος nominat.

ποιημάτων. Tradunt codd. ποιητῶν, sed librarii has voces plane eodem modo scribunt. Syllabo ποι supra addunt η; vocabula igitur confundi, non miramur.

Rsk. 27. τὸ ἄνισον τοῦτο τῶν δικαίων ἐστίν. | 87. Καὶ τί δεῖ λέγειν τοὺς ποιητάς; Ἀλλὰ τοῦ Διὸς οὐχ ὕοντος καὶ πάλιν ἔξω τοῦ μετρίου βοῶμεν ὡς ἀδικούμενοι, καὶ τί ποιῶν δίκαιος ἂν ἦν περὶ τὴν γῆν λέγομεν; Καὶ ταύτας τὰς κατηγορίας οὐκ ἠγνόει Θέογνις ὁ Μεγαρεύς. Εἶτ' ἐνιαυτοῦ καὶ ὡρῶν καὶ αὐτοῦ γε τοῦ Διὸς ἐπιλαμβανόμεθα, καὶ οὐδεὶς ἐπιφέρει γραφὴν, ἂν δέ τις, ὅτι τὸν Πίνδαρον ἐξέφυγέ τι τῶν σεσιγῆσθαι βελτιόνων, εἴπῃ πρὸς νέους ἢ πρεσβυτέρους, τοῦτον εὐθὺς ἐπὶ κώνειον ἄγεσθαι δίκαιον, ὁ δὲ μὴ καταψηφιζόμενος ἀπολλύει τὴν πόλιν; Καὶ τίς ἂν εὖ φρονῶν φήσειεν; 88. Καὶ γὰρ εἰ σφόδρα παρὰ τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων τετίμηνται, μισθὸς τοῦτό γ' ἐστι τῶν εἰς τὴν πόλιν ἐπαίνων, βραχέων δὴ τινῶν ὄντων, οὐ τοῦ πάντα τοῖς ποιηταῖς ὑγιῶς εἰρῆσθαι τεκμήριον, ἀλλ' ὅτι ὁ μὲν Μενεσθέως ὡς δεινοῦ τάττειν στρατιώτας ἐμνήσθη, τῷ δ' ὅτι τῆς Ἑλλάδος ἡ πόλις ἔρεισμα προςερρήθη, λόγους ἔργοις ἀμειβόμενοι, καὶ διὰ τὴν ἔμφυτον μεγαλοψυχίαν, ὧν ἐν ταῖς πράξεσι τὴν μαρτυρίαν εἶχον, τούτων τοῖς ἐπαινοῦσιν ἀξιοῦντες εἰδέναι χάριν, ἐκόσμουν ἐν τῷ μέρει καὶ αὐτοὶ τοὺς ποιητὰς, οὐ δούλην ποιοῦντες τὴν πόλιν, οὐδ' ὁμολογοῦντες πρὸς αὐτοὺς, ὡς, ἂν ὕστερον Σωκράτης μὴ πάντα ἐπαινῇ τἀκείνων, ἀποθανεῖται. 89. Κωλύει δ' οὐδὲν, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς καὶ τὰ

Rsk. 28. ὄντα περὶ τῆς πόλεως ὑμνηκέναι καὶ συμ|βούλους οὐ πάντα ἀγαθοὺς γεγονέναι. Ὁ αὐτὸς τοίνυν ἐστί μοι λόγος καὶ περὶ τοῦ μέμφεσθαί τισιν αὐτὸν τῶν ἐθῶν τῶν παρ' ὑμῖν. 90. Εἰ μὲν γὰρ ὅλως Σωκράτης κατι

87. ὃ μὴ καταψηφιζόμενος, p., ὁ μὴ, R., ὁ δὲ μή, U. V.

88. ὑγιές pro ὑγιῶς, p. τῷ δ' ὅτι, p. U. V., τόδε, R. τὴν ἔμψυχον, p. τὴν ἔμφυτον, rell. Verba inde ab ἐν ταῖς usque ad ἐν τῷ μέρει in p. desiderantur. μὴ ἀντεπαινῇ pro μὴ πάντα ἐπαινῇ, R.

τῆς πολιτείας διεξέρχεται λόγους καὶ πείθει λυσιτελεστέραν εἶναι τὴν ἀντὶ τῶν νόμων ἑνὸς ἄφρονος βουλήσει διοικουμένην, ἐν ᾗ δορυφόρων ἀσέλγεια καὶ περὶ γάμους ὕβρεις καὶ χρημάτων ἁρπαγαὶ καὶ παρθένοι παροινούμεναι καὶ παῖδες ἀδικούμενοι καὶ φυγαὶ καὶ φόνοι καὶ οἰμωγαὶ καὶ συνέχεια δακρύων, εἰ τούτων ἐρᾷ καὶ ταῦτα παιδεύει, θαυμάζω, εἰ πολὺν, ὦ ἄνδρες, βεβίωκε χρόνον, πάλαι θάνατον ὀφείλων Ἀθηναίοις· εἰ δὲ δημοκρατεῖσθαι μὲν ὑμᾶς βούλεται, ἔστι δὲ ἃ τῶν ἐθῶν οὐ καλῶς ἔχειν ἡγεῖται, καὶ ψέγει καὶ τὰς δημοκρατίας, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους νόμους μοι. 91. Τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν, ὡς τὸ τοὺς βλάπτοντας νόμους λύειν ἐξ αὐτῶν ἐστι δεδομένον τῶν νόμων; Ὁ μὲν γὰρ θεὶς ἡγησάμενος συμφέρον ἔγραψεν, ὁ δ᾽ εὑρὼν οὐ τοιοῦτον ἔλυσεν, αὐτοῦ καλοῦντος ἐφ᾽ ἑαυτὸν τοῦ νόμου· εἰ γὰρ μὴ λυσιτελῶ (τοῖς) χρωμένοις, ἐφ᾽ ᾧπερ ἐγράφην, μηδὲ τοῖς ἔργοις βεβαιῶ τὴν ὑπόσχεσιν, κίνει τὰ γράμματα, κατηγόρει, μηδὲν ὑποστελλόμενος. Καὶ ταύτην τὴν ἴασιν τῇ

90. κατὰ τῆς πόλεως pro κ. τ. πολιτείας, U. V. ὕβρις, codd., ὕβρεις, Cob in margine. βούλεται, Nab., βούλετ᾽ ἄν, p., ἠβούλετο, U. V. ἡγεῖτο, U. V., ἡγεῖται, rell. λέγει, codd., ψέγει, Jac. τούτους νόμους μοι. Τίς, R., τοῦτο νόμους μοι ἤ τίς, p.

91. ὡς τούς, R., ὡς τὸ τούς, p. L. τοῖς, Reisk. inseruit. χρωμένης pro χρωμένοις, p. ἐφ᾽ ὅπερ, R. p. U. V., ἐρ᾽ ᾧπερ, L. Cob. ὑποστελλόμενος, R., ὑποστέλλου, rell.

90. Hujus paragraphi finem corruptum esse nemo est, quin videat. Quum tamen tam depravata lectio sit, praeter Jacobsium nemo locum sanare conatus est, et intactum omnes reliquerunt. Legit ille καὶ ψέγει καὶ τὰς δημοκρατίας, αἳ τοιούτους νόμους μὴ λύουσιν. Praeterquam quod violenta emendatione textum mutat, fieri non potest, ut illud καὶ ante ψέγει recte ponatur. Mihi in mentem venit, num fortasse legendum sit interpunctione mutata: ἡγεῖται καὶ ψέγει, οὐ τὰς δημοκρατίας, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοὺς νόμους λύει.

πολιτείᾳ προσάγοντες οὐδένα διαλελοίπαμεν, ὦ Ἀθηναῖοι, Rsk. 29. χρόνον, νέους ἀντὶ τῶν παλαιῶν τιθέμενοι νόμους. | 92. Ἐντεῦθεν τὸν μὲν ἀνείλομεν, τὸν δ' ἐγράψαμεν, καὶ τὸ πρεσβύτερον ὑπεχώρησε τῷ κρείττονι. Πόσους Δράκοντος, πόσους Σόλωνος, πόσους λελύκαμεν Κλεισθένους; Τὸ γὰρ χρησιμώτερον ἀντὶ τοῦ φαυλοτέρου κρατεῖ καὶ τὴν ἐκείνου χώραν λαβὸν ἀντ' ἐκείνου καθίσταται κύριον. 93. Εἶπον δ' ἂν ὑμῖν κἀπηριθμησάμην τούς τε κατεγνωσμένους καὶ τοὺς ἀντ' ἐκείνων γραφέντας, εἰ μὴ μαρτύριον ἦν ἱκανὸν ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή, οὐχ ἅπαντα νῦν, ἅπερ πρότερον ἔχουσα, καὶ οὐδὲν ἀντιλέγει, νομίζουσα δεῖν εἴκειν τοῖς νεωτέροις νόμοις, οὖσί γ' ἀμείνοσιν. Εἰ (δὴ) περὶ ὧν ἔξεστιν εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ, καὶ καθ' ὧν ὑπάρχει δικαστηρίῳ χρήσασθαι κατηγοροῦντα, τὰς ψήφους τ' ἔνι λαβεῖν, εἰ τούτων μνησθείη τις ἐπὶ τῶν ἐργαστηρίων, ἠκριβῶσθαι τὴν πολιτείαν εὐχόμενος, οὗτος ἄχθεται τῷ τὸν δῆμον κρατεῖν; 94. Εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, τὸ μὲν ἐξὸν πεποιῆσθαι τοὺς τοιούτους τῶν λόγων ὑπῆρχε Σωκράτει, βλάβης δέ τι ἐφαίνετο διὰ τῆς ἐξουσίας, πρῶτος ἂν αὐτοῦ καταψηφιζοίμην ἐγώ· καίτοι τὸ τῆς ἐξουσίας μέρος ἤδη τίνας ἠγωνισμέ-

91. ὦ Ἀθηναῖοι pro ὦ θεοί, Cob.
92. χώραν λαβών, R., χώραν λαβόν, rell.
93. δή, inseruit Gasda.
94. τοὺς λόγους τοιούτους pro τοὺς τοιούτους τῶν λόγων. R. βλάβη δέ τις φαίνοιτο, R., βλάβης δέ τι ἐφαίνετο, p. πρῶτος ἂν αὐτοῦ καταψηφιζοίμην ἐγώ· καίτοι τὸ τῆς ἐξουσίας, e. L. U. V. inserui. ἀγωνιζομένους, L. U. V., ἀγωνισαμένους, p. m² in L.

94. Scabra et hiulca oratio, ut legitur in Reisk. editione, e melioribus codicibus sanata nunc primum editur, nec causa, quomodo natum vitium sit, latet, vocabulum enim ἐξουσίας iteratum est, ita ut librarius unum versum omiserit.

νους σέσωκεν· ἀλλ᾽ οὐ Σωκράτει γε ἡ τοιαύτη πρέπουσα σωτηρία. Πῶς οὖν ἀπολογεῖσθαι καλὸν ὑπὲρ ἀνδρὸς, ὥς γ᾽ ἐμαυτὸν πείθω, φιλοῦντος τὴν πόλιν; 95. Σωκράτης, ἐρῶ δὲ τἀληθὲς, νὴ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, πολλαχοῦ μὲν μέμνηται τῶν ποιητῶν, οὐκ ἀεὶ δὲ μετὰ ψόγου. Ἀλλ᾽ οὓ μὲν ποιοῦσι τὸν ἀκούοντα βελτίω, καὶ σοφοὺς καὶ γενναίους καὶ θείους καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖ, ζημιοῦντας δὲ ὅταν ἴδῃ καὶ τὸν πειθόμενον εἰς μέγιστον ἄγοντας κακὸν, ἐναντιοῦται καὶ δείκνυσι τὸν κρημνὸν, οὐκ ἐῶν τὰς τῶν νέων ψυχὰς εἰς ὄλεθρον ἐμπεσούσας φέρεσθαι. 96. Ἐν δὲ τοῖς ἐλέγχοις τούτοις ἔρχεταί τινα καὶ τοιαύτην ὁδὸν, ἣν ἁρπάσας Ἄνυτος συκοφαντεῖ. Ἐρωτᾷ τὸν συνόντα, | εἰ μὴ σοφὸς Ἡσίοδος. Ἀνάγκη Rsk. 30. τὸν ὑπὸ τῆς φήμης κατειλημμένον ὁμολογεῖν. Τί δ᾽, οὐχ οὗτος ἔργον πᾶν ἐπαινεῖ, φάσκων οὐδὲν ἔργον ὄνειδος εἶναι; Τοῦτο δεύτερον ἐρομένου Σωκράτους, οὐκ ἔστιν ἄρνησις. Οὔκουν ὁ τοῖχον διορύττων καὶ τάφον ἔχει μάρτυρα σοφὸν ἄνδρα τὸν Ἡσίοδον τοῦ μηδὲν ἀδικεῖν; Ἐνταῦθα ἀνάγκη τὸν μὲν ἐρωτώμενον ἀπορεῖν, τοὺς δὲ παρόντας γελᾶν, οὐδένα δ᾽ ἀπὸ τῶν λόγων ἐπὶ τὰ πονηρὰ κέρδη τρέχειν, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. Ἐξεληλεγμένου γὰρ τοῦ ποιητοῦ καὶ γέλωτα ὀφλόντος ἴσασιν ὡς οὐ πᾶσιν ἐγχειρητέον ἔργοις ἑξῆς. 97. Οὕτω καὶ περὶ Πινδάρου διαλέγεται,

94. ἀπολογιεῖσθαι, V., ἀπολογεῖσθαι, rell.
95. ὅταν ἴδοι, p., ὅταν ἴδῃ, rell. φέρεσθαι, codd., φθείρεσθαι, Nab.
96. οὐκ ἔστι γὰρ ἄρνησις, R., γάρ in rell. deest. πρὸς τοὐναντίον, R., πᾶν τοὐναντίον, p. ὀφείλοντος, codd., ὀφλόντος, Nab. ἔργον, V., ἔργοις, rell.

96. οὔκουν ὁ τοῖχον κτλ. Quamquam Reisk. οὐκοῦν habet nec post sententiam interrogandi signum ponit, putavi parvis his mutationibus, quas codicum auctoritate stabilire non debemus, me Libanii manum revocasse.

δεδοικὼς αὐτοῦ τὴν διδαχὴν καὶ φοβούμενος μή τις των νέων ἀκούσας, ὡς (ὁ νόμος) ὑπερτάτῃ χειρὶ βιάζεται τὸ δίκαιον, ἀμελήσας τῶν νόμων ἀσκῇ τὼ χεῖρε. Καὶ τοῦτο οὕτως εἰκότως ὑφορᾶται Σωκράτης, ὡς ὁ σοφώτατος Ἄνυτος ἐτόλμησε μεταγράψαι τὸ τοῦ ποιητοῦ, καθάπερ ἐν Σκύθαις διαλεγόμενος καὶ οὐκ εἰσομένοις ἀνθρώποις, τί μὲν Ἀνύτου, τί δὲ Πινδάρου. Ἀλλὰ τοῦτο καλῶς ἐποίησε κακουργῶν. Ἐν γὰρ τῷ μεταθεῖναι τὸ τοῦ ποιητοῦ κατηγόρησε τοῦ Πινδάρου καὶ τὸν Σωκράτην ἐπήνεσεν. 98. *Ἔτι τοίνυν σκέψασθε, πότερον ὀρθῶς Θέογνις φρονεῖ, νομίζων πάντα δεῖν ποιεῖν ὑπὲρ χρημάτων, ὡς τῆς πενίας σιγᾶν ἀναγκαζούσης, ἢ οὗτος, οἰόμενος τὸν ἐν πενίᾳ πολλάκις τῶν εὐπορούντων ἄμεινον εἰπεῖν δύνασθαι. Καὶ ἤρκει μὲν αὐτὰ τὰ παρὰ τοῦ διώκοντος εἰς τὴν ἀπολογίαν ἡμῖν, ὁ Λάμπρος, ὁ Φειδίας, ὁ μὲν ἐν τῷ περὶ τῶν ἀγαλμάτων λόγῳ νικᾶν Ἰσχόμαχον, ὁ*

97. ὁ νόμος, Jac. inseruit. τοῦτο εἰκότως, R., τοῦτο οὕτως εἰκότως, p. L. ἢ ὁ σοφώτατος, p. διαλεγόμενος pro διαλεγομένου, Gasda. κατηγόρησε, Nab., κατηγόρηκε, codd.

98. ἀπολογίαν ἡμῶν, R., ἡμῖν, rell. ὁ Λάμπρος pro ὁ λαμπρός, Cob. Ἰσχόμαχον pro ἀνισόμαχον, Cob.

97. γέλωτα ὀφλόντος. Codices, quotquot inspexi, hic ὀφείλοντος dant, quamquam γέλωτα ὀφλεῖν notissimum est. Librarii, tamen, ut studuit Cob. ostendere, haec verba confundere solent neque illius aoristi formam intelligunt. Sic v. c. apud Lib. IV. 615. 23 γέλωτα ὄφλειν pro ὀφλεῖν legitur.

ὡς ὁ νόμος κτλ. In codd. ὁ νόμος non legitur, addidit Jacobs e Platonis Gorgia p. 484. Fieri tamen potest, ut plura verba desint, quia et apud Platonem et apud Aristidem, qui etiam locum laudat, Pindaricus locus sic sese habet: Νόμος, ὁ πάντων βασιλεὺς θνατῶν τε καὶ ἀθανάτων, ἄγει δικαιῶν τὸ βιαιότατον χειρί.

98. Ἰσχόμαχον. In epistola 258 Libanius illum Ischomachum commemorat, cujus in fine ad Eudaemonem scribit: εἶτα οὐ σύγ'

δ' Ἱππόνικον ἐν τῷ περὶ μουσικῆς, εἰ δὲ δεῖ τι προςθεῖναι· τίς οὐκ οἶδεν, ὡς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πολλοὶ μὲν τῶν τὰς οὐσίας κεκτημένων ἀποροῦντες γνώμης ἄφω|νοι Rsk. 31. κάθηνται, πολλοὶ δὲ τῶν καταδεῶν, ἃ συνοίσει, λέγουσιν. 99. Πάλιν τοίνυν ὑφ' ἑκατέρων γνωμῶν λεγομένων, οἷς τε μεγάλοι πλοῦτοι καὶ παρ' οἷς μικρὸν ἀργύριον, οἱ μὲν οὐκ εὖ φρονεῖν ἔδοξαν, οἱ δὲ τὰ ἄριστα παραινεῖν. Ὀρθῶς οὖν ὑπολαμβάνει Σωκράτης τῶν πεπαιδευμένων, ἀλλ' οὐ τῶν εὐπορούντων τὸ δύνασθαι λέγειν ἡγούμενος. 100. Καὶ μὴν Ἀθηναίων γε πλουτοῦσι μὲν οὐ πολλοί, συχνοὶ δὲ οἱ πενόμενοι. Κατὰ μὲν οὖν Σωκράτην ἐστὶν ὑμῶν τοῖς πολλοῖς λέγειν, κατὰ δὲ Θέογνιν ἄτιμον τοῦ δήμου τὸ πλέον. 101. Πότερος οὖν βελτίων, ὦ Ἀθηναῖοι, σύμβουλος καὶ πόλει καὶ ἰδιώταις, ὅστις ἐκμαίνει περὶ χρημάτων ἐπιθυμίαν καὶ πείθει καλοὺς ἡγεῖσθαι τοὺς ὑπὲρ τούτων καὶ πόνους καὶ κινδύνους καὶ τολμήματα καὶ θανάτους, ἢ ὅστις ἐπὶ τὴν φρόνησιν μᾶλλον ἢ τὸν πλοῦτον παρακαλεῖ; Τοῦτο τοίνυν παρ' ὑμῶν καὶ τοῦ τῆς πόλεως ἤθους ἐπαιδεύετο Σωκράτης, καὶ ἢ μεθ' ὑμῶν ἡμάρτανεν, ἢ μεθ' ὑμῶν ἀφεῖται τῆς αἰτίας. 102. Ὑμῖν γὰρ ἐξῆν, ὦ Ἀθηναῖοι, κοινωνῆσαι βασιλεῖ τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων χρημάτων καὶ μερίτας γενέσθαι

99. ἀφ' ἑκατέρων, p., ὑφ' ἑκατέρων, rell.
100. οὐ πολλοί pro οἱ πολλοί, L. U.
101. πότερος ἄν, p. ὦ θεοί, codd., ὦ Ἀθηναῖοι, Cob. ἐκμαίνει, p. R. m' in L., ἐκβαίνει, U. V. L. ἐπιθυμίαν pro ἐπιθυμίας, p. καλὰ ἡγεῖσθαι, p., καλούς, rell.
102. κινῶνῆσαι, R.

εὐδαίμων ὡς ἀληθῶς μᾶλλον γ' ἢ Ἀνθεμίων καὶ Ἰσχόμαχος ἐπὶ τῷ μεγέθει τῶν χρημάτων; Perperam ibi Wolfius annotat: non memini Anthemionem et Ischomachum alias opum copia memorari. Cf. Cob. Prosopogr. Xen. 72, Platon. Menon. 90 A.

τῆς οὔσης εὐδαιμονίας αὐτῷ, ὅτε τῇ μεγάλῃ ναυμαχίᾳ πληγεὶς περὶ τὴν νῆσον ταύτην τὴν πλησίον, τὰς ἀπὸ τῶν ὅπλων ἐλπίδας προέμενος, ἐπὶ τὸ διὰ πλούτου κτᾶσθαι τὴν πόλιν ἤρχετο, καὶ πέμπων ἐπηγγέλλετο τάλαντα ἀμύθητα χωρὶς τῆς εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον εὐνοίας. Ἀλλ' οὐκ ἐμνήσθησαν οἱ τῆς γῆς ἐκβεβλημένοι καὶ τὰς τριήρεις οἰκοῦντες τῶν Θεόγνιδος ἐπῶν, οὐδ' ἔλαβον. Δίκην μὲν οὖν ἔλαβον παρὰ τοῦ τολμήσαντος εἰπεῖν ὡς δεῖ λαβεῖν. Καίτοι τῶν γε ταλάντων ἐκείνων οὔτε πλοῦς οὔτ' ἄλλη τις ἡγεῖτο ταλαιπωρία, ἀλλ' οὐκ ἠνείχοντο πλουτεῖν μετὰ τῆς θητείας, ἣν ἀναγκαῖον ἦν εἰςελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ὑπὸ τῷ Μήδῳ γεγενημένην.
103. Τί οὖν; Ἤιδει Σωκράτης (τὸ) συμβαῖνον τῷ τρόπῳ
Rsk. 32. | τῆς πόλεως, ὡς ὁ Θέογνις οὐκ ἀσφαλῆ ταῖς πόλεσι ταῦτα εἰςηγεῖται. Εἰ γὰρ οἱ νῦν παρ' ὑμῖν καὶ λέγοντες

102. περί, L. U. V., παρά, p. R. ὅπλων, Cob., λογισμῶν, codd. ἀνεμνήσθησαν, R. L., ἐμνήσθησαν, p. ταλαιπωρεῖν pro ταλαιπωρία, p. θητείας, R. L. U. V., λείας, p.
103. τό, Jac. inseruit.

102. τῇ μεγάλῃ ναυμαχίᾳ πληγείς. Aut fallor aut nobis scribendum est ἐν τῇ μεγάλῃ ναυμαχίᾳ πληγείς, cf. Thuc. 8. 58 et 4. 108. De omissione hujus praepositionis egit Bast Comm. 742.

ἡγεῖτο. Quae hujus loci sententia sit, apparet. Quum Persarum rex, e pugna inferior cedens, Athenienses magna pecuniae copia corrumpere vellet, legatosque mitteret, qui praeter perpetuam amicitiam civibus argentum offerrent, populus Theognidis versus non attendit, recusavit pecuniam, quin etiam eum, qui persuasit, ut acciperent, capitis damnarunt. Attamen neque navigatio neque alia miseria illis talentis civibus praeferenda erat. Quod Gasda voluit καίτοι ἀντὶ τῶν γε ταλάντων ἐκείνων οὔτε πλοῦς, οὔτ' ἄλλη τις ᾑρεῖτο ταλαιπωρία id non intelligo, nedum nimis a traditis verbis abscedat.

καὶ πολιτευόμενοι μετ' ἀχρηματίας ἐπὶ τὰς ἐμπορίας τραπόμενοι τὸ βῆμα τοῖς πλουσίοις μὲν, ἥκιστα δὲ τὸ δέον εὑρίσκουσιν ἀφεῖσαν, ἐνθυμεῖσθε ποῖ ποτ' ἂν ἀφῖκτο τῇ πόλει τὰ πράγματα. 104. Ἵνα τοίνυν, ὅτι τὰ χρησιμώτατα τῷ δήμῳ ποιοῦντος ἐν ταῖς συνουσίαις Σωκράτους οἵδε συκοφαντοῦσιν, ἔτι σαφέστερον μάθητε, σεσιγῆσθαι μὲν ἐκείνῳ τἄλλα θῶμεν, λεγέσθω δὲ παρ' ἐμοῦ νῦν πρὸς τοὺς ὑμετέρους παῖδας, βλαβερὰ δ' Ἄνυτος αὐτὰ δεικνύτω, κἂν ὑμῶν ἕνα τοῦτο πεῖσαι δυνηθῇ, τὴν αὐτὴν καὶ παρ' ἐμοῦ λαμβανέτω δίκην. 105. Οὐκ ὀρθῶς, ὦ νέοι, πεποίηκεν Ὅμηρος ἐν τῇ Ἰλιάδι τοὺς μὲν τοῦ δήμου τυπτομένους ὑπ' Ὀδυσσέως, ὅτ' ἀποπλεῖν ὥρμηντο, τοὺς δ' ἐν τέλει λόγοις κατεχομένους, καὶ τούτοις ἡμέροις. Οὐ γὰρ ταῖς τύχαις ἔδει τὸ δίκαιον ὁρίζειν, ἀλλ' εἰ μὲν ἀδίκημα ἦν πληγῶν δεόμενον τὸ καθέλκειν τὰς ναῦς, πάντας ἐχρῆν τύπτεσθαι, εἰ δ' ἁμάρτημα μέμψεως ἄξιον, οὐ τοὺς μὲν ἐπιτιμᾶσθαι τοὺς δὲ τύπτεσθαι ἐχρῆν, ἀλλ' ἀρκεῖν ἐφ' ἑκατέρων τὸν λόγον. Οὐ γὰρ δὴ [βελτίους

103. μετὰ χρηματίας, p., μετ' ἀχρηματίας, L. U. V.

104. οἵδε συκοφαντοῦντες, R., συκοφαντοῦσιν, rell. ταῦτα θῶμεν pro τἄλλα θῶμεν, Reisk. in ann., malim τὰ ante νῦν inserere. λαμβανέτω, Nab., λαμβάνεται, p., λαμβάνετε, R.

105. ὥρμητο, p., ὥρμηντο, rell. ἕπεσθαι, R., τύπτεσθαι, p. L. U. V.

105. τοὺς δὲ τύπτεσθαι ἐχρῆν Quid minus exspectamus hoc loco, quam illud ἐπαινεῖσθαι, quod pro ἕπ.σθαι Reisk. proponit? Peccavit, inquit Libanius, Ulysses, quum pauperes sceptro verberaret, contra dites ac nobiles verbis iisque mitibus de officiis admoneret. Quodsi peccatum reprehensione dignum fuit, non hos increpari, illos vapulare (minime laudari) oportuit. Multo melius Lobeck. pro ἕπεσθαι scribit παίεσθαι, quem Cobet. secutus est, edidi tamen e codd. τύπτεσθαι.

οὐ γὰρ δὴ βελτίους κτλ. In suo exemplari Cob. βελτίους ἦσαν τὴν φύσιν induxit, quod eo magis recte eum fecisse judico, quia

ἦσαν τὴν φύσιν·] τούς γ' ἐν ἀξιώμασι τῶν πολλῶν προκρίνων διὰ τὴν ἐν τοῖς τρόποις ἀρετὴν οὕτω διῄρει τὸ δίκαιον. 106. Ἔστι γὰρ καὶ εἰς δῆμον τελοῦντα εἶναι χρηστὸν, καὶ τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα τύχῃ γέμειν κακίας. Ὅ γέ τοι τὴν Κασάνδραν ἐν ὀφθαλμοῖς αἰσχύνας τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ τῶν μεγίστων συμφορῶν αἴτιος τῇ στρατιᾷ
Rsk. 33. καταστὰς, οὐ τῶν ἐκ δήμου τις ἦν | ἀλλὰ τῶν στρατηγούντων. Εἰ οὖν Ὀδυσσεὺς ἠγνόει τοῦθ' οὕτως ἔχον, οὐκ ἦν σοφός. Πῶς οὖν ἐπαινεῖται; Εἰ δ' ὁ μὲν οὐδένα ἔτυπτεν, ὁ δὲ ποιητὴς ἔφησεν, ἀδικεῖται μὲν Ὀδυσσεὺς, βλάπτονται δὲ οἱ λοιποί. 107. Μή μοι μηδὲ τὰς ἀδίκους Αὐτολύκου κλοπὰς, μηδὲ τὰς ἐπιορκίας Ἑρμοῦ δῶρ' ἡγεῖσθε, μηδὲ μισθὸν τῶν πολλῶν καὶ κεχαρισμένων θυσιῶν. Ὧν γὰρ εἰώθασι δίκην ἀπαιτεῖν οἱ θεοὶ, πῶς ἂν ταῦτα ἐν ἀμοιβῆς μέρει τοῖς ἀνθρώποις διδοῖεν; 108. Τί φῄς, Ἄνυτε; Χείρους ἐγὼ πεποίηκα νυνὶ τοὺς ἀκούσαντας τῶν λόγων; Οὐκ ἔστιν. Οὐκοῦν οὐδὲ Σωκράτης, ἀλλὰ μᾶλλον ἀμείνους, οὐκ ἐῶν πάντα ἐφεξῆς Ὁμήρῳ πιστεύειν. Οὐκ ἂν οὖν δίκαιος εἴην δοῦναι δίκην, οὐδὲ Σωκράτης, ὅστις οὐ ποιητὴς αὐτὸς ὢν οὐδὲ φθονῶν ἐκείνοις τῆς δόξης εἰς τὸ δεικνύειν ἐν οἷς

105. κρίνων, p., προκρίνων. Reisk. in ann., Jac. Cob.
106. ὁ δὲ, p. R., ὅ γε, Gasda.
107. δίκην ἀπαιτεῖν, in p. desiderantur.
108. Verba inde ab ἀλλὰ μᾶλλον usque ad ὅστις, e p. L. U. V. edidi.

Jacobsii emendatione nihil lucramur, qui scribit: τοὺς δ' ἐν ἀξιώμασι τῶν πολλῶν προκρίνων διὰ τὴν ἐν τρόποις ἀρετὴν, οὐ (aut οὐκ ὀρθῶς) διῄρει τὸ δίκαιον. Admodum haec languent et talem verborum ubertatem ne Libanio quidem imputare possumus. Oritur igitur haec sententia: non enim duces militibus pluris aestimans propter virtutum praestantiam Ulysses, quid justum sit, definiit.

βλάπτουσι τοὺς ἀκούοντας ἧκεν, ἀλλὰ τῶν περιπεσουμένων, ὅπως μὴ διαφθαρεῖεν, προνοῶν, ἀφαιρῶν τὴν δόξαν, ἣν ὡς περὶ σοφῶν εἶχον, ὡς οὐκ ἂν δυναμένων σοφούς τε νομίζειν ὁμοῦ καὶ μὴ πιστεύειν αὐτοῖς. 109. Ἀλλ' Ἄνυτος, ὥσπερ τῆς φύσεως ἐπὶ τἀναντία πορευσομένης, εἴ τις Ἀθηναίων φρονιμώτερος ἀναφανείη τῶν ἑτέρωθι γεγενημένων ἀνδρῶν, ἀγανακτεῖ καὶ κελεύει παραδοῦναι τοῖς ἕνδεκα, δέον σωτῆρα τῶν νέων νομίζειν ἐν τοῖς περὶ ποιητῶν λόγοις. 110. Ἰδοὺ γάρ σε πάλιν ἐρωτῶ. Πρὸς τίνα ἀνθρώπων τὰς παρ' Ὀδυσσέως κατὰ τοῦ δήμου πληγὰς ἐπαινέσας ἐπέθηκε· καὶ σὺ τοίνυν τῶν μὲν μέγα δυ|ναμένων καὶ λαμπρῶν ἀπέχου, τοὺς Rsk. 34. δὲ πενεστέρους ἔλαυνε. Τίνα δὲ τῶν οὐ τοῦτο πεποιηκότων, ὡς ἀπειθοῦντα, τῆς πρὸς ἑαυτὸν συνουσίας ἀπέκλεισεν; Εἰ δὲ λέγεις, αὐτὸν μὲν ἀξιόπιστον οὐκ ἐνόμιζεν ἔσεσθαι, τῇ δὲ δόξῃ τῶν ποιητῶν ἐπὶ τὸ πείθειν ἐχρῆτο, τὸ μὲν ὡς ἐναντία σαυτῷ λέγεις παρίημι, τοτὲ μὲν ὡς κατηγοροῦντα, τοτὲ δὲ ὡς ἐπαινοῦντα τοὺς αὐτοὺς διαβάλλων, πολὺ δέ σοι τούτου λόγον ἰσχυρότερον ἀντιθήσω. 111. Φέρε γὰρ ἐπὶ τίνα τῶν θεῶν ἐν τοῖς ἀδήλοις καταφεύγομεν, καὶ παρὰ τοῦ τἀληθὲς ὑπὲρ ἑκάστου μανθάνομεν; Οὐκ ἐπὶ τὸν τὰ μέσα τῆς γῆς ἐπὶ μαντείαις

109. πορευσομένης pro πορευομένης, p. δὲ σωτῆρα, R., δέον σωτῆρα, rell.

110. τῆς παρ' ἑαυτῷ συνουσίας, R. ἰσχυρότερον malim pro ἰσχυρόν.

111. παρὰ τούτου pro παρὰ τοῦ, R.

110. ἐπέθηκε. Parum feliciter in ann. Reisk. ἐπέρησε suspicatur, neque ommino codicum lectionem mutari necesse est. Etenim si locum vertimus, nihil desideratur neque insolenter dictum est. Vertendus nobis locus est ita: Apud quem, Anyte, injuriam ab Ulysse commissam laudavit Socrates? Num addidit: Tu quoque manus a potentioribus abstine?

κατέχοντα, τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον, οὗ τοῖς χρησμοῖς ἀκολουθοῦντες τὰ μέγιστα τῶν ἔργων ἐπράξαμεν; 112. Οὗτος τοίνυν ὁ τῇ πόλει πατρῷος, ἅπαντας τοὺς ἄλλους ὑπερβὰς, τὸν νυνὶ κρινόμενον ἀνεῖπε σοφώτατον, οὐ τὴν ὑπὸ τῶν πολλῶν θαυμαζομένην, πολλοὺς γὰρ (ἂν) πρὸ τοῦδε ταύτῃ προςεῖπεν, ἀλλ' ἧς ἐστι τὸ περὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ταύτης ζήτησιν διατρίβειν. Καὶ γέγονεν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ὁ Σωκράτης ζηλωτὸς, ὡς οὐχ ἕτερος, μεῖζον μὲν οὐ φρονήσας ἢ πρόσθεν, οὐδὲ φυσηθεὶς ὑπὸ τῆς μαρτυρίας, τῶν δ' αὖ φθονούντων εἰκόντων αὐτῷ τῆς ἐφ' ἑκάστου γνώσεως. 113. Ἐν οὖν τοῖς πρὸς τοὺς νέους λόγοις τί ἂν ἔδει Πινδάρου καὶ Σιμωνίδου καὶ ποιητῶν μετὰ τὰς ἐκ Δελφῶν φωνὰς, ὥσπερ ἄν τις ἔχων μάρτυρας τοὺς δικαστὰς, τοῦτ' ἀφεὶς ἀνθρώπῳ καπήλῳ προςέχειν ἀξιοίη πᾶν ἀργυρίον ποιήσοντι. Ἐνῆν τοίνυν τῷ Σωκράτει παρακαλοῦντι πρὸς
Rsk. 35. τὰ χείρω τοῖς ἐνδημοῦσι λέγειν, | ὅτι ταῦθ' ὑμῖν νομίζετε τὴν Πυθίαν παραινεῖν, ταῦτα τὸν ὑπὸ τῷ Παρνασσῷ μαντευόμενον θεόν. Ἐκεῖνός με κέκληκε σοφώτατον, εἰς ἐκεῖνον, ἐάν τις ἀντιτείνῃ, πλημμελεῖ. 114. Τούτων οὐδένα ἀκήκοε τῶν λόγων, οὐδὲ τολμήσει Ἄνυτος καὶ τοῦτο ψεύσασθαι· καίτοι κατὰ τῶν λόγων τῶν μεγίστην

112. ἄν, Nab. inseruit. προςεῖπεν pro προςειπεῖν, Gasda. ὡς οὐχ ἕτερος, L. U. V., οὐχ ἕτερος, p. R. φυσιωθείς, U. V., φυσηθείς, rell. εἰκότων αὐτῷ, p., εἰκόντων αὐτῷ, rell.

113. τούτους ἀφείς, Nab., τοῦτ' ἀφείς, codd. ἐνδημοῦσι, p. ἐνδιδοῦσι, R.

114. τολμῆσαι, p. L., τολμήσει, R., m² in L. κατὰ τῶν λόγων, codd., κατατολμῶν, Jac. Cob. in marg.

111. Ἀπόλλω. Quot Libanii codices inspexi, omnes non solum hoc loco sed fere ubique Ἀπόλλω pro Ἀπόλλωνα tradunt. Qua ex causa mutare nil audeo.

δόξαν ἐχόντων ἐπὶ σοφίᾳ. Τῷ τοίνυν ἐνταῦθα δόξης ἑστηκότι τί περιόδων ἔδει μέγιστον ἐφόδιον εἰς πειθὼ τὴν ἐπὶ σοφίᾳ φήμην ἔχοντι; Νέοι δὲ, πατέρων πρότερον ἄγοντες ἐκεῖνον, ὡς λέγεις, καὶ πρεσβυτέρων ἀδελφῶν ὑπερορῶντες, καὶ καθάπερ ὑπὸ γόητος ἑλκόμενοι τοῦ Σωκράτους, τί πλέον ἂν ἐζήτησαν τοῦ νεῦσαι τὸν ἄνθρωπον; 115. Οὔτ' οὖν οὗτος ἂν ἔχρῃζε τῶν ποιητῶν εἰς τὸ πείθειν, γονεῖς δὲ ὑβριζόμενοι καὶ ἀδελφοὶ καταφρονούμενοι πάντως ἂν ἤλγησαν καὶ παρωξύνθησαν καὶ πρὸς δικαστήριον ἧκον, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν ἠνάγκασαν σωφρονεῖν, τὸν δ' ἔπαυσαν ἀπολλύντα τοὺς νέους. Τίς οὖν πατὴρ ἀπεκήρυξε τὸν αὑτοῦ φάσκων πονηρὸν διὰ Σωκράτην γεγονέναι; Τίς οἴκοι καθεῖρξε τὸν υἱὸν, ὅπως μηκέτ' ἀκούοι τῶν διαφθειρόντων ῥημάτων; Οὐδείς. 116. Ἤιδεσαν γὰρ τά τ' ἄλλα ἃ πρὸς ὑμᾶς νυνδὴ διῆλθον, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἃ δίειμι, τοῦ τε κλέπτειν καὶ τῆς ἱεροσυλίας καὶ τῆς ἀπάτης. Ταυτὶ γὰρ οὐκ εἰς ἅπαξ ἡγεῖτο δεινὰ καὶ τοῖς νόμοις ἐναντία· γίγνεσθαι γὰρ αὐτοῖς παρὰ τῶν πολέμων τὸν καιρόν. Καὶ στρατηγὸς ἀμείνων ὁ κλέπτων τοῦ δεδιότος, μὴ διὰ κλοπῆς νικήσῃ· κἂν ἀπάτην ὥσπερ μηχανὴν προσαγάγῃς τοῖς ἐχθροῖς,

115. οὔτ' ἂν pro οὔτ' οὖν, R.
115. δικαστήριον, L. U. V., δοκιμαστήριον, p. R. μηκέτ' ἀκούῃ, R.
116. νυνδή pro νῦν, Cob. ἀπάτην, Cob., ἀπατῶν, codd. προσάγῃς, p., προσαγάγῃς, rell.

114. καθάπερ ὑπὸ γόητος ἑλκόμενοι κτλ. Nota haec constructio apud Plutarchum et posteriores imprimis in usu est, licet etiam ab optimis scriptoribus nonnusquam adhibeatur. Interdum librarii, hunc verborum ordinem non intelligentes, locos corruperunt vocabula quaedam addendo, quod Cob. studuit ostendere Charitonis verba emendans in vol. VIII vet. Mnemos. p. 289. Lectu dignissima sunt, quae Cob. praeterea de hac constructione scripsit in Var. Lect. p. 163.

ἔννομα δέδρακας. Οὕτως ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνος δυοῖν
Rsk. 36. ἀπά|ταιν τῇ μὲν ἐτείχισε τὴν πόλιν, τῇ δ' ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα. 117. Καὶ μὴν καὶ τοὺς ἰατροὺς ὁρῶμεν τὰς τῶν καμνόντων ἐπιθυμίας ἀπάταις ἀναβάλλοντας. Ἤδη δέ που καὶ πρὸς ὑγιαίνοντας τοῦτο ποιοῦμεν, ὅταν ᾖ κρεῖττον τοῦ τἀληθὲς ἀκοῦσαι τὸ παρακρουσθῆναι. Τί οὖν ἠδίκει Σωκράτης ἢ Μέλανθος ὡς ἐνίκησε λέγων· ἔστω γάρ τι καὶ ψεῦδος ἐν μάχαις, δέχεται γὰρ ὁ περὶ τῆς ψυχῆς ἀγὼν τὸ κλέμμα· ἢ τὸν Ὀδυσσέα φάσκων ἐπὶ τῇ τοῦ Παλλαδίου τιμηθῆναι κλοπῇ. Τὰ γὰρ τῶν Τρώων ἔκλεπτε τῶν τὰ τιμιώτατα τῶν τοῦ Μενελάου κεκλοφότων πρότερον. 118. Ἀλλ' οἴεσθε Σωκράτην, εἰ κατὰ τῶν πολιτῶν καὶ φίλων παρεκάλει τοὺς νέους, ἐχθρῶν ἂν εἰς ἐχθροὺς ἔργα παρενεγκεῖν νόμῳ πολέμου συνερρωγότων, ὡς οὐχ ἥξοντος αὐτῷ παρὰ τῶν ἀκουόντων, ὅτι τῆς συμβουλῆς ἀπᾴδει τὰ παραδείγματα; Ἀλλ' οἶμαι

117. Μέλανθον, p., Μέλανθος, R. πρότερον, Cob., προπατέρων, codd.

118. ἥξοντος, Reisk. in ann., εἴξοντος, codd.

117. Μέλανθος ὡς ἐνίκησε λέγων. Graeca verba, quemadmodum sive a Reiskio edita sive a Jacobsio emendata sunt, valde mihi displicent, quum hujus emendatio languida esse videatur, illius textum ne intelligam quidem. Quia autem p. Μέλανθον exhibet, vitium in ἐνίκησε latere puto, legendumque propono ἐτίμησε vel ἐπῄνεσε. Non peccat Socrates, inquit Libanius, quando de Melantho mentionem faciens eumque laudans, quod Xanthum dolo vicit, dicit: sit mendacium in pugna licitum, nam quum in acie vita periclitatur, omnibus fraudem committere largimur.

118. εἴξοντος. Usus illius genitivi participii post ὡς sive ὥσπερ omnibus satis notus est, nec potest de significatione hujus sententiae dubitari. Socrates, inquit Libanius, non tam stultus fuit, ut coram discipulis, quos contra cives et amicos incitabat, inimicorum dolos laudaret, probe enim intelligebat, auditores sibi objecturos, quod

δεικνύς ἐστιν οὗ τὴν κλοπὴν τῶν χρησίμων ἐμέμνητο τῶν περὶ τὴν Τροίαν, λέγων οὐδὲν καινὸν, ἀλλ' ἃ ποιεῖτε πολεμοῦντες ὑμεῖς καὶ Λακεδαιμό|νιοι καὶ πάντες ἁπλῶς, Rsk. 37.
οἵ, ὅταν κατασκάπτωσι (τὰς) τῶν πολεμίων πόλεις, οὐδὲ τῶν ἱερῶν ἀπέχονται χρημάτων, πᾶν κέρδος τὸ παρὰ τῶν δυσμενῶν ὅσιον κρίνοντες. 119. Ὁ δὲ Θυέστης καὶ τὸ τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ τῶν ὑμετέρων ἐξαπατᾶσθαι πατέρων ἐμβέβληται παρὰ τῆς Ἀνύτου πονηρίας, εἰδότος ὡς ἀπὸ μὲν τῶν εἰς τοὺς Τρῶας καὶ τὸν ἄρχοντα Βοιωτῶν οὐκ ἂν δόξαι κακοὺς ἀπεργάζεσθαι τοὺς ἀκούοντας ὁ Σωκράτης, ἀπὸ δὲ τούτων, ἃ προςτέθεικεν αὐτός. Ἀλλὰ καὶ Σωκράτης μέντοι καλῶς, Ἄνυτε, ἠπίστατο μαχομένοις πρὸς ἄλληλα χρησόμενος παραδείγμασιν, εἰ τόν τ' Ὀδυσσέα καὶ τὸν Θυέστην καὶ Μέλανθον καὶ τοὺς προγόνους ἀναμίξειεν, ὡς ἐξαπατησάν-

118. ἔνεστιν οὗ pro ἐστιν οὗ, U. V. τάς, inserui.
119. μέν σοι pro μέντοι, p. ἀναμίξειεν, corruptus locus.

exempla cum consilio non congruerent. Apparet εἴξοντος corruptum esse, quod Reisk. solus, quantum video, animadvertit, nam legere mavult ἥξοντος. Emendationem ceteroquin lenem dubitanter in textum recepi, frustra enim locum, ubi eadem significatione verbum ἥκω usurpatum est, quaesivi.

119. καὶ τοὺς προγόνους ἀναμίξειεν. Sunt Cobeti verba in Mnem. 1875, p. 141: „Sunt in Apologia Socratis quaedam ulcera, quae satius est non tangere. Ubi enim veteres lacunae omnem sanam sententiam deleverunt, criticorum opera luditur". Et in praecedentibus et in sequentibus identidem apparebit, me multos locos intactos reliquisse, quum omni spe verum vestigandi dejectus lugere maluerim, quod Apologiae textus tam depravatus nobis traditus sit, quam frustra operam et tempus ponere in textu emendando. Fieri potest, ut hic illic detortis ac mutilatis vocabulis sententia quaedam enascatur, sed mihi crede plerumque nimis abest a scriptoris manu. In initio hujus paragraphi constructio non constat, nec sanum locum reddit Reisk.

των τοὺς Ἕλληνας οὕτως ἐμνήσθη, ὥστ' εἰ μὲν ὑπ' εὐηθείας τοῦτο πέπονθεν ὁ Σωκράτης πόρρω δήπου κακοτεχνίας καὶ δεινότητος ἂν εἴη καὶ τοῦ ῥᾳδίως ἔχειν ἐξαπατᾶν, εἰ δ' ἐπὶ πλεῖστον ἥκει σοφίας, πάντως ἂν ἐφυλάξατο τὰ τὸν λόγον αὐτῷ βλάψοντα τῶν παραδειγμάτων, καὶ ἢ ταῦτα ἄν, ἢ ταῦτα παρέλιπεν. Τῷ μὲν γὰρ δικαίους βουλομένῳ ποιεῖν οὐκ εἶχε καιρὸν μνησθῆναι τῶν τοὺς οἰκείους ἠπατηκότων, τῷ ἀδίκους ἄκαιρον ἂν ἦν λέγειν, ἃ πολέμιοι πολεμίους ἔβλαψαν. 120. Ἀλλὰ τί ταῦτα
Rsk. 38. θαυμάζω | ἀφεὶς ἐφ' ᾧ μᾶλλον ἄν τις σχετλιάσειεν. Διδάσκει γάρ, φησιν, ἐπιορκεῖν ὁ μηδ' ἐν οἷς εὐορκεῖν μέλλει τοὺς θεοὺς ὀμνύων, ἀλλ' ἀποχωρῶν εἰς ἕτερ' ἄττα καὶ συνεθίζων ἐν τοῖς ὅρκοις τοὺς αὐτοῦ μὴ ῥᾳδίως προσιέναι τοῖς ὀνόμασι τῶν θεῶν, ὥσπερ ἂν εἴ τις τὸν οὐδ' ἀπὸ γῆς ἰδεῖν τολμῶντα τὴν θάλατταν φάσκοι τοὺς ἄλλους ἀναπείθειν χρῆσθαι τῇ θαλάττῃ καὶ τῷ πλεῖν. 121. Δείξας, ὦ τᾶν, ἐπιωρκηκότα πολλαχοῦ τὸν ἄνθρωπον καὶ συγχέοντα πίστεις, οὕτω φάσκε τοὺς ἄλλους ὑπ' αὐτοῦ πεπαιδεῦσθαι τῶν θεῶν ὀλιγωρεῖν. Καὶ περὶ τῶν λοιπῶν δὲ ταὐτὸν αἰτιῶν λέγω. Δείξας ἱεροσυλήσαντα, κεκλοφότα, βεβιασμένον, οὕτω φάσκε πολλοὺς αὐτῷ παραπλησίους

119. τὰ τὸν λόγον, L. U. V., τὰ τῶν λόγων, p. R. καιρὸς ἂν ἦν pro ἄκαιρον ἂν ἦν, R.
120. φάσκει, R., φάσκοι, U. V.

scribendo ἀναμίξας. Verba enim ὡς ἐξαπατησάντων τοὺς Ἕλληνας aut insiticia sunt aut suo loco non stant, quia non ad Ulyssem et Thyestem et Melanthum pertinent, sed tantummodo ad majores Atheniensium, quod e § 119 videmus. E margine verba inde ab ὡς usque ad ὥστ' εἰ in textum recepta sunt, quae ut τοὺς προγόνους explicaret, librarius adscripsit. Quod cum jure arguerim, locus hic, quem omnes praeter Reiskium praeterierunt, inter insanabiles non amplius numerandus est.

εἰργάσθαι. Εἰ δὲ τοὺς μὲν λόγους αὐτῷ φῂς εἶναι πονηρούς, οὐδὲ γὰρ τοῦτο δεικνύεις, τοῖς δ' ἔργοις οὐκ ἔχεις ἐγκαλεῖν, οἷς ἀνάγκη τὰ βεβιωμένα θαυμάζειν, τούτοις, ἃ τοὺς λόγους αἰτιᾷ συκοφαντῶν, ἐλέγχει. 122. Τὸν ἐπαινοῦντα λῃστείαν ἢ μοιχείαν οὐχ ὁρῶμεν ἀπεχόμενον τῶν ἀλλοτρίων [γάμων], ἀλλὰ τὸν μὲν διακόπτοντα συζυγίας, τὸν δὲ τοίχους διορύττοντα, καὶ ὅλως ἐν τοῖς τοιούτοις ἀκολουθοῦντα τὰ ἔργα τοῖς λόγοις· εἰ δέ τις ἐφ' ἃ τοὺς ἄλλους ἄγειν ἀξιοῖ τούτων αὐτὸν ὡς πορρωτάτω φυλάττει, τὴν ἐκ τῶν λόγων συμβουλὴν τῇ παρὰ τῶν ἔργων λέλυκε, τῷ μὲν ἀσθενεστέρῳ παρακαλέσας, τῷ κρείττονι δ' ἀποτρέψας. 123. Οἷον εἴ τις ἐπιδιδόναι τῷ δήμῳ χρήματα παραινῶν αὐτὸς φείδοιτο τῶν αὑτοῦ, κεκώλυκε τὴν ἐπίδοσιν, οἷς περὶ τῶν ἑαυτοῦ βεβούλευται· εἰ δέ τις ἐν μάχῃ προςπίπτειν τοῖς ἐναντίοις κελεύων ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις λείπει τὴν τάξιν, πάντας ἐποίησε δειλούς, ἔργῳ φοβήσας μᾶλλον ἢ θαρσύνας τῷ λόγῳ. Καὶ ὅλως ἐν τοῖς τοιούτοις σύμβου|λος πιθανὸς ὁ πρῶτος τῶν πράξεων, ὧν ἔχεσθαι συνεβούλευσεν, ἁπτόμενος. 124. Εἰ τοίνυν Σωκράτης ἐπιορκεῖν καὶ κλέπτειν καὶ βιάζεσθαι καὶ τἄλλ', ἅ φησιν Ἄνυτος, ἐδίδασκεν, αὐτὸν τἀναντία πεπεικώς, αἰδεῖσθαι θεούς, χρημάτων καταφρονεῖν, μέτριον εἶναι, σώφρονα, ἐπιεικῆ, παίζειν ἂν ἔδοξε τοῖς λόγοις, οὐ τοιοῦτος ἐπὶ τῶν ἔργων δεικνύμενος, καὶ καλὰ νομίζειν ὡς ἀληθῶς οὐχ ἅπερ ἔφασκεν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐφαίνετο ζῶν, ὥστε μᾶλλον ἀμελήσαντας τῶν λόγων ἐκεῖνα ζηλώσειν. 125. Οὐδὲ γὰρ ἂν Rsk. 39.

121. ἐλέγχει pro ἐλέγχῃ scripsi.
122. γάμων, induxit Reisk.
123. δειλούς Nab. pro δούλους. θρασύνας, R., θαρσύνας, rell.
124. ἀμελήσαντες, codd., ἀμελήσαντας edidi. ζηλώσειν, in R. omissum est.

τοῦτο δὴ ὑπέλαβον, ὡς Σωκράτης, ἃ τοῖς ἄλλοις ἄγαν προὐξένει, τούτων ἂν αὐτὸν ἀπεστέρει, καὶ τοῖς μὲν ὁμιλοῦσιν ἐδήλου τὰς ἐπὶ τὸ βέλτιστον ὁδούς, αὐτὸς δὲ ᾕρεῖτο τὴν πρὸς τὰ χείρω φέρουσαν, ἀλλ' οὔτε λόγοις οὔτ' ἔργοις οὗτός ποτε πρὸς κακίαν ἡγήσατο τοῖς νέοις, ἀλλ' οἱ μηδὲν ἐοικότες τούτῳ καὶ γράφονται γραφὰς ἀδίκους καὶ κατηγοροῦσι τὰ ψευδῆ, κἂν ἀναρπάσαι δυνηθῶσι τῶν πολιτῶν τινα, τοῦτο ἡγοῦνται λαμπρόν. 126. Ἐρωτῶντες, τί ἄν, εἰ περὶ αὐτοῦ ταῦτα λάθρᾳ ἔλεγον, ἐπεπόνθεσαν οὐδὲν κακόν, εἴπερ ἐπ' οὐδενὶ κακῷ, καθάπερ οὐδ' οὗτος ἐχρῆτο τοῖς λόγοις, ὑπὲρ οὗ καὶ τοῦτ' αὐτῷ γίγνεται, τὸ μὴ λάθρᾳ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ὡς τοῖς μὲν ἀδικοῦσι καὶ κακουργοῦσιν ἐν σκότῳ, οὗ λήσειν ἐλπίς, τὰ τοιαῦτα πράττεται, τοῖς δ' ἁπλῶς καὶ δικαίως ζῆν αἱρουμένοις ἐν μέσῳ καὶ πάντων ὁρώντων ἅπαντα γίγνεται. Διὸ καὶ θαυμάσαι τις (ἂν) Ἀνύτου πείθοντος ὑμᾶς δεινότερα τῶν φανερῶν τἀφανῆ νομίζειν. 127. Εἰ

125. ἂν αὐτόν, ἂν expunxit Gasda. ἐπὶ τὸ βέλτιον pro βέλτιστον, U. V. τῶν νέων, R., τοῖς νεοῖς, rell. ἁρπάσαι, R., ἀναρπάσαι, p.

126. ἔλεγεν pro ἔλεγον, U. V. τοῦτ' αὐτό, U. V. λήγειν, p., λύσειν, V., λήσειν, rell. ἄν, Jac. et Gasda inseruerunt.

126. Comparat Libanius accusatores cum iis, qui nocte ac tenebris ortis hominibus calamitates inferunt, ne doli et fraudes palam fiant; illi enim, qui juste ac simpliciter vivunt in foro omnibus aspicientibus agunt. Posterior igitur sententiae pars clara est, de priore tamen idem contendere non ausim, quum illud ἐρωτῶντες vix habet, quo pertineat. Hoc sine dubio Libanius voluit: cur accusatores, si de reo clam loquuntur, poenam non luunt, nam coram omnibus verba facere nemini crimini est. Si ἐρωτῶντες abesset, sententia bene procederet, quam ob causam mihi post illud participium quam ante, ut Gasda putat, lacuna statuenda potius videtur, nisi quis ἐρωτῶντες uncinis includere mavult.

γὰρ ἃ μὴ κρύπτει, φησί, Σωκράτης οὕτως ἂν εἴη βλα-
βερά, τίς ἂν εἴη, καὶ τί συμβουλεύοι ἂν μόνους ἔχων
τοὺς ἐραστάς. Ποῦ; Πότε; Τί ταῦτα ἀναισχυντεῖς, Ἄνυτε
Τίς σοι συνουσία Σωκράτους ἔξω τῶν γνωρίμων τόπων
Τίς οἴκοι; Τίς ἐπ᾽ ἀγροῦ; Τίς ἑτέρωθι; Ἀλλ᾽ ἵνα μὴ
καὶ τοῦτ᾽ | ἀποφάσκων λανθάνων εἰς ἀδίκημα θῇς, Rsk. 40.
τοσοῦτον ἀπόκριναι. Πότερον ταῦτα, ἃ κατηγορεῖς, τὰ
δῆλα, τὰ πολλοὺς ἔχοντα μάρτυρας βλάπτοντός ἐστι
καὶ παρανομοῦντος, ἢ οὔ; 128. Εἰ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν
ἀπ᾽ αὐτῶν γένοιτο κακὸν οὐδὲ συμβέβηκεν, ὡμολόγησας
συκοφαντεῖν, εἰ δ᾽ ἔστιν οἷα κατηγορῶν εἴρηκας, πολλὴν
ἀνδρείαν μᾶλλον δ᾽ ἀπόνοιαν τοῦ Σωκράτους λέγεις.
Τί οὖν παθὼν τὰ μὲν εἰς μέσον ἔφερε, τὰ δ᾽ ἀπεκρύπ-
τετο; Ἢ γὰρ δεδοικὼς κίνδυνον πάντα ἂν ἦγεν εἰς τὸ
ἀφανές, ἢ φιλοκίνδυνος ὢν οὐκ ἔστ᾽ ἐφ᾽ ὅτῳ τῶν πάν-
των ἔδεισεν ἄν. Οὐ γὰρ δὴ μείζω γε τῶν ἐν τῷ φανερῷ
φήσεις ἕτερα τολμᾶσθαι. Τί γὰρ ἂν τοῦ διαφθείρεσθαι
τοὺς νέους καὶ καταφρονεῖσθαι τοὺς νόμους καὶ κινεῖσ-
θαι τὴν πολιτείαν δεινότερον γένοιτο; 129. Ὅταν δὲ
λέγῃ τοῖς μὲν νέοις αὐτὸν διαλέγεσθαι, τοῖς πρεσβυτέ-

127. ἂν post συμβουλεύοι U. et V. habent. τοῦτ᾽ αὐτὸ φάσκων, U. V., τοῦτ᾽ ἀποφάσκων, p. R.

128. ὡμολόγηκε, R., ὡμολόγηκας, p., ὡμολόγησας, L. U. V. μαθών, R., παθών, rell.

129. αὐτῶν pro αὐτόν, p.

128. τί οὖν παθών. Quod toties fit, μαθών et παθών hic confunduntur. Lubet, copia data, duos alios locos emendare, quos Reisk. perperam edidit. Alter legitur in volumine III, p. 144. 15. Libanius, articulorum dolore impeditus, adolescentes domum redire jussit, inter quos filius Eustathii praefecti erat, qui sine dubio Libanium aegrotare patri narravit: Οὐκοῦν ὁ μὲν εἶπεν ἂν τοῦ μηδὲν λαβεῖν (immo μαθεῖν) αἰτίαν, ὁ δ᾽ ἤκουσεν. Eodem modo pro μαθόντες in Vol. IV. p. 161. 5 παθόντες legendum est.

ροις δ᾽ οὐκ ἐθέλειν, ψεύδεται. *Καὶ* οὕτως ἐστὶν ἀναιδὴς, ὥσθ᾽ ὁρῶν ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς περιεστηκόσιν οὐκ ὀλίγους τῶν καὶ χαιρόντων καὶ συνόντων καὶ χρωμένων καὶ ὧν εἰώθει λέγειν ἀκηκοότων, ὅμως φησὶν αὐτὸν φεύγειν μὲν τοὺς ἄνδρας, θηρεύειν δὲ τὴν νεότητα. Νομίζει γὰρ ὑμᾶς, ὧν αὐτοῖς σύνιστε παρὰ πάντα τὸν χρόνον, ἃ νῦν ἀκούετε πιστότερα θήσεσθαι. 130. Χωρὶς δὲ τούτων εἰ μὲν αὐτὸν μὲν διδάσκαλον, οἴκημα δέ τι διδασκαλεῖον προςειπὼν, ἐνταῦθα ἱδρυθεὶς, θυρωρὸν ἀποδείξας τοῖς μὲν εἰςιέναι παρίει, τοῖς δὲ μὴ, μᾶλλον δὲ νόμον ἐτεθείκει νέοις μὲν εἰςελθεῖν εἶναι, πρεσβυτέροις δὲ μὴ, τάχ᾽ ἂν τις ὑπώπτευε τὴν συνουσίαν· εἰ δ᾽ οὔθ᾽ ὑπέσχετο διδάξειν, οὔτε μόνους τοὺς νέους, πανταχοῦ δὲ, οὗ τῶν διαλεξομένων λάβοιτο, τοῦτ᾽ ἦν αὐτῷ χωρίον διατριβῆς, φάσκοντι μανθάνειν ἐπιθυμεῖν, κύκλῳ τ᾽ αὐτὸν ὄχλος τῶν βουλομένων περιέρρει, τί δεῖ τοῦτο λέγειν, ὡς τοῖς μὲν
Rsk. 41. συνῆν, | τοῖς δ᾽ οὔ; Οὐ γὰρ Σωκράτης τοὺς τῆς ἀκοῆς ἐπιθυμοῦντας ἀπήλαυνεν, ἀλλ᾽ οἱ μηδὲν δεόμενοι τῶν λόγων οὐ προςῇσαν Σωκράτει. 131. Σὺ δὲ παραπλήσιον ποιεῖς, ὥσπερ ἂν εἰ τοῖς ἀνέμοις ἐγκαλοῖς ὑπὲρ τῶν πλεῖν οὐ βουλομένων, ἢ νὴ Δία γε ταῖς κρήναις ὑπὲρ τῶν οὐχ ὑδρευομένων. Εἰ δὲ δεῖ καὶ τὴν αἰτίαν εἰπεῖν, πόθεν νέοι μᾶλλον ἢ πρεσβύτεροι μετεῖχον τῶν λόγων, οὐδὲν ἐρῶ ποικίλον, ἀλλ᾽ ὃ παρὰ τοῖς μουσικὴν καὶ γράμματα καὶ τἄλλα διδάσκουσι πλείους ποιεῖ τοὺς νέους, τοῦτο καὶ παρὰ τῷδε. Τί οὖν τοῦτό ἐστιν; Τὸ

129. οὐκ ὀλίγοις, p., οὐκ ὀλίγους, R. ὧν ἐν αὐτοῖς, R., ὧν αὐτοῖς, U. V., ὧν αὐτοί, p.

130. εἰςιέναι παρείῃ, p., εἰςιέναι παρίει, R. τοῦτον λέγειν pro τοῦτο λέγειν., p.

131. ἐγκαλεῖν. R., ἐγκαλεῖς, L. U. V., in p. supra scriptum est ἐγκαλοῖς.

τοὺς μὲν ἐν τῇ τῶν μανθανόντων ὄντας ἡλικίᾳ τούτῳ μόνῳ προςέχειν τὸν νοῦν τῶν ἄλλων ἀφειμένους, ὑμῖν δὲ, ὦ ἄνδρες, οἶμαι μυρίας πανταχόθεν περικεχύσθαι τὰς φροντίδας, γυναῖκας, παῖδας, τὴν οἰκίαν, πρεσβείας, δημηγορίας, συλλήβδην εἰπεῖν τὴν ὑπὲρ τῶν κοινῶν πρόνοιαν, ἃ καὶ τοῖς σφόδρα βουλομένοις, ἐν οἷσπερ οἱ νέοι, διατρίβειν ἐμποδὼν ἂν εἴη. 132. *Μὴ δὴ τοῦτο λεγέτω τις, ὡς νέοι (μόνοι) Σωκράτει συνῆσαν, ἀλλ' εἴ τις τῶν πρεσβυτέρων εἴρχθη συνεῖναι βουλόμενος. Τὸ μὲν γὰρ ἕνεκα τοῦ φθονήσαντος ὧν εἶχον, τὸ δ' εἴπερ ἦγον σχολὴν ἐκείνων, ἥ γε μὴν αἰτία τῶν κεκωλυκότων πραγμάτων. Καὶ μὴν τοσοῦτόν γ' ἀπεῖχε τοῦ φεύγειν διώκοντας, ὥστ' ἐνίους φεύγοντας ἐδίωκεν· οὓς δὲ σφῶν αὐτῶν ἀμελοῦντας εὕρισκεν, ἐπαινεῖν μὲν οὐκ εἶχε, μεμφόμενος δ' ἐλύπει, ὥστ' εἰ πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐπῆλθε Σωκράτει συνημερεύειν, ἀνθέλκοντος οὐδενὸς, ἤκουον (ἂν) ἅπερ οἱ νέοι. Ταῦτα δ' ἵν μανθάνειν μὲν ἄττα λέγουσιν οἱ ποιηταὶ, μιμεῖσθαι δὲ τοὺς κυβερνήτας καὶ τὰ πονηρὰ φυλάττεσθαι τῶν ἐπῶν, ὥσπερ ἐκεῖνοι τὰς ὑφάλους.* 133. *Ἀλλὰ τί βούλεσθε πρὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὦ Ἀθηναῖοι, περὶ τῆς Ἀθηνᾶς πιστεῦσαι εὐθὺς τοὺς*

131. *ὑμῖν δέ*, p., *ὑμῖν*, R. *ἐν ποδοῖν ἂν εἶεν*, R., *ἐμποδών*, p. U. V.
132. *μόνοι*, inserui. *ἥ γε μήν*, codd., *εἰ δὲ μή*, Gasda et Jac. *ἐκείνῳ*, R., *ἐκείνων*, p. *ἤκουον ἄν*, Nab. *μανθάνειν μέν*, in p. omissa sunt. *πονηρά*, Cob., *πολλά*, codd.
133. Verba inde ab *ὦ Ἀθην.* usque ad *πιστεῦσαι* in p. desunt.

132. *τὸ μὲν γὰρ κτλ.* Vobis, accusatores, non ostendendum est, juniores tantummodo Socratem adire, sed potius illum seniores expellere. Deinde sequitur sententia, quam profiteor me non ab omni parte intelligere, licet Jacobs et Gasda prorsus eodem modo verba sanare conati sint. Quid enim significent verba *ἕνεκα τοῦ φθονήσαντος ὧν εἶχον*, non video. Socratesne indicatur illis verbis *τοῦ φθονήσαντος*? Tunc sine dubio *ὧν εἶχεν* scribendum est; nil tamen definio.

υμετέρους υἱεῖς, ὡς ἀνθρώπου μορφὴν ὑποδῦσα τὸν
Rsk. 42. Πάνδαρον ἤγειρε | συγχέαι τοὺς ὅρκους, καὶ περὶ τῆς Ἥρας, ὡς ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀγανακτοῦντος κρεμασθείη χοίνικας ἔχουσα, καὶ περὶ τῆς Ἀφροδίτης, ὡς νῦν μὲν μαστροπὸς Ἀλεξάνδρῳ γένοιτο, νῦν δ' αὐτή τε καὶ Ἄρης ὑπὸ Διομήδους τρωθεῖεν; Ἀλλὰ τὴν Ἀπόλλωνος καὶ Ποσειδῶνος θητείαν οἴεσθε νέοις λυσιτελεῖν; Ἀλλὰ τὸν μικροῦ δεθέντα (Δία) παρὰ τῶν ἐπ' αὐτὸν συνθεμένων θεῶν; Ἀλλὰ τὴν πάντων θεῶν πρὸς ἀλλήλους μάχην; Ἀλλὰ τὸν περὶ τῆς ἐκτομῆς λόγον, ἣν ὁ Κρόνος ἐτόλμησεν; Ἀλλὰ τὴν δίκην, ἣν οὗτος αὐτὸς ἔτισε τὰ ἔσχατα μὲν ἐργασάμενος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, τούτων δ' οὐ κουφότερα παρὰ τοῦ παιδὸς παθών; Ἆρα διαφθείρει Σωκράτης τοὺς νέους ἢ διαφθείρεσθαι κωλύει; 134. Καίτοι πῶς καλὸν, Ὅμηρον μὲν βλασφημήσαντα περὶ τῶν θεῶν τοσαῦτα τιμῶν τυχεῖν, Σωκράτην δὲ τὰ μὲν ἐπαινοῦντα τῶν ἐκείνου τὰ δ' οὐ δυνάμενον ἀποθανεῖν; Καὶ ταῦτα τοῦ κατηγόρου σφόδρα κακῶς εἰρηκότος Ὅμηρον, ὡς δέον τοῦ αὐτοῦ τοὺς μὲν ἄλλους δίκην ὑπέχειν, τοῦτον δὲ μὴ διδόναι λόγον. 135. Ἵνα τοίνυν μήτ' αὐτὸς ἀπιστῇ, μήθ' ὑμεῖς, ὡς κακῶς εἴρηκε τὸν Ὅμηρον, ἀναμνήσω τι τῶν αὐτοῦ μικρόν. Ὅτε τοίνυν ἔφασκεν Ὀδυσσέα διὰ τὴν ἱεροσυλίαν τὰ καὶ τὰ πεπονθέναι, τὰ μὲν ἐν γῇ τὰ δὲ καὶ ἐν θαλάττῃ, καὶ

133. Πίνδαρον pro Πάνδαρον, p. χοίνικας ἔχοντα, p., χοίνικας ἔχουσα, rell. Δία, Cob. inseruit, quod emendationi Jacobsii πατέρα praetuli. τὰ αἴσχιστα, R., τὰ ἔσχατα, rell.
134. πῶς καλὸν pro που καλὸν scripsi. τοῖς μὲν ἄλλοις, R.
135. ἐπιστῇ, codd., ἀπιστῇ, Reisk. in ann.

135. Cum hac paragrapho ea comparare debemus, quae Libanius in suo ἐγκωμίῳ Ὀδυσσέως scripsit (R. IV. 925. 1 sqq.): ἁπάντων ἔμοιγε τῶν ἡρώων Ὅμηρος ὁ ποιητὴς θαῦμα γενναῖον ἐντέθεικεν

τὰ μὲν ἐν τῇ ἀνακομιδῇ τὰ δ' οἴκοι, τότε τούτοις ἅπασι τὸν Ὅμηρον ἐλαύνει. Πῶς; Ὅτι πᾶς τις ὁμολογήσειεν ἄν, ἐγκώμιον ἐκείνῳ τοῦ πολυπλανοῦς ἀνδρὸς τὴν Ὀδύσσειαν πεποιῆσθαι καὶ δεδόσθαι παρ' Ὁμήρου τούτῳ μόνῳ τοσοῦτον, ὁπόσον τοῖς ἄλλοις ἅπασι, τὴν μὲν γὰρ Ἰλιάδα κοινὸν ἔπαινον συγκεῖσθαι, θατέρᾳ δὲ τὸν Ὀδυσσέα τετιμῆσθαι. Διὰ τοῦτο τὴν Ἀθηνᾶν αὐτοῦ ποιεῖ τῆς σωτηρίας ἐπιμελομένην, καὶ οὐ μόνον τἄλλα συμπράττουσαν, ἀλλὰ καὶ τὸ εἶδος αὐτῷ τρέπουσαν νῦν μὲν εἰς αἶσχος, νῦν δ' εἰς κάλ|λος, ὡς ἑκατέρου δεήσειεν. Rsk. 43.
136. *Ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῷ τῆς τοῦ Ποσειδῶνος ὀργῆς ἐποίησεν οὐ δικαίαν. Ὁ μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ κύκλωπος τυφλωθέντος ἤχθετο, ὁ δὲ τὸν κύκλωπα ταῦτ' ἀμυνόμενος ἐδεδράκει, καὶ προσέτι γε σῴζων αὑτόν. Οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς ἐπλανᾶτο ἠδικεῖτο, ἐν οἷς δὲ τοσούτων κακῶν κρείττων ἦν, ἀρετὴν κεκτημένος ἐδείκνυτο.*
137. *Τῷ μὲν οὖν Ὁμήρῳ ποιεῖν ἐπῆλθεν εἰς ἄνδρα θαυμαστὸν ἔπαινον, Ἄνυτος δέ, ὃν ἐκεῖνος τά τ' ἄλλα γενναῖον ἡγεῖτο καὶ (ἱκανὸν) μόνον ἐπιθεῖναι τῷ μακρῷ πολέμῳ τέλος, πάντων ἀθλιώτατον ἀποφαίνει, καὶ τὸν αὐτὸν ἀσεβῆ καὶ κακοδαίμονα. Τί οὖν ἄν τις Ὁμήρου*

135. *ἐν τοῖς κομιδῇ*, R., *ἐν τῇ κομιδῇ*, p. L., *ἀνακομιδῇ*, Reisk. in ann. *ἐκείνῳ*, m² in L. U. V., *ἐκεῖνον*, p. R. *αὐτοῦ ποιεῖται* pro *αὐτοῦ ποιεῖ*, R.

136. *αὐτῷ τοῦπος τῆς*, p., in rell. *τοῦπος* non legitur.

137. *ἱκανόν*, Gasda inseruit.

(Reisk. *ἐκτέθεικεν*), *οὐχ ἥκιστα δ' Ὀδυσσέως, ὃν τῆς μὲν Ἰλιάδος πεποίηκε κοινωνόν, τῇ δὲ ἑτέρᾳ ποιήσει* (sic scripsi pro *ποιήσειν*) *μόνον τετίμηκεν.*

136. Inter verba *αὐτῷ* et *τῆς* vocabulum *τοῦπος* in p. legimus, quod aut corruptum est aut a librario additum, qui magis perspicua verba reddere cupiens in deterius ea mutavit. Quapropter expungamus illud *τοῦπος*.

μᾶλλον κατηγορήσειεν, ἢ τὸ τὸν κάκιστον τῶν ἐπ' Ἴλιον στρατευσάντων ἐκλεξάμενον περὶ τούτου οὕτω πολλὴν εἰςενέγκασθαι σπουδήν; 138. Πότερον οὖν δίκην ὑπὲρ Ὁμήρου λαμβάνειν οὗτός ἐστι δίκαιος ἢ διδόναι μᾶλλον, ὃς τὴν ὑπόθεσιν αὐτῷ καταφέρει πρόρριζον, αὐτὸς ὑπὲρ ἐπῶν οὐ πολλῶν ἐγκαλῶν ἑτέροις; Εἰ γὰρ ὁ τὴν χεῖρά τῳ λωβησάμενος κολάζοιτ' ἂν εἰκότως, τόν γ' ἀποκτείνοντα πῶς ἔνι μὴ μείζω παθεῖν; Ἀλλ' οὔτ' Ἄνυτος οὔτε Σωκράτης ἀδικοῦσιν, εἴ τι τῶν τοῖς ποιηταῖς εἰρημένων καταμέμφονται. 139. Ἀλλ' ἀργούς, φησιν, ἐποίει Σωκράτης. Τίνα τρόπον; Εἰ εἶπε τὸ καθῆσθαι ποιοῦντα μηδὲν τοῦ μετιέναι τὰς ἐργασίας ποτὲ βέλτιον, καὶ συνεβούλευσε τοῖς μὲν χειροτέχναις ἀποστῆναι τῶν τεχνῶν, τοῖς γεωργοῖς δὲ μισῆσαι τὴν γῆν, τοῖς ἐμπόροις δ' ἐκλιπεῖν τὴν θάλατταν, τοῖς ναύταις δὲ καθεύδειν, τοῖς δὲ ναυκλήροις μὴ κατασκευάζειν τὰ πλοῖα, πᾶσι δὲ ἁπλῶς πάσης ἀφειμένοις πράξεως εἰς τὸν οὐρανὸν βλέπειν ὡς ἐκεῖθεν ἀφιξομένης τροφῆς,
Rsk. 44. εἷς ἐξ ἁπάντων Ἀθη|ναίων παρελθὼν μαρτυρησάτω καὶ σιωπήσομαι· εἰ δὲ τὸ μὲν ἀργεῖν οὐκ ἐπῄνει, τὸ δὲ τῇ κτήσει τῶν χρημάτων ἢ τῇ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ πλείω νέμειν τὴν σπουδὴν ἡγεῖτο τῶν ἀτόπων, λέγων τιμιώτατον μὲν τῷ ἀνθρώπῳ τὴν ψυχὴν εἶναι, δεύτερον δὲ τὸ σῶμα, τρίτον δὲ χρήματα, πῶς ταῦτα πείθοντος ἦν ἀργεῖν, ὃς τὸ μὲν ἔργῳ τῳ προςέχειν οὐκ ἐκάλει κακίαν, ἠξίου δὲ μὴ τὰ τῇ φύσει δεύτερα πρὸ τῶν ἀμεινόνων ἄγειν; 140. Ἐπειδὴ γὰρ ἑώρα πολλοὺς τοὺς μὲν υἱεῖς

137. μᾶλλον ποιήσειεν pro μ. κατηγορήσειεν, p.

138. λαβὼν pro λαμβάνειν, p. διδόναι λόγον, U. V., διδόναι μᾶλλον, p. R. οὔτε Σωκράτης, p., οὗτος ἢ Σωκρ., R.

139. εἰ εἶπε, p., εἰ εἰπέ, R. ἀφεμένοις pro ἀφειμένοις, U. V. πραγμάτων pro χρημάτων, p.

ἐν ἴσῳ τοῖς ἀνδραπόδοις τρέφοντας, καὶ οὔτε τὴν ψυχὴν παιδεύοντας, οὔτε τὸ σῶμα γυμνάζοντας, πανταχόθεν δὲ πλοῦτον ἀγείροντας, ὡς μίαν οὖσαν εἰς εὐδαιμονίαν ἀφορμὴν, ἵνα παιδεύσειε κακῶς φρονοῦντας, ἐπετίμα καὶ μεθίστη καὶ μετεπαίδευε, παραινῶν μὴ τὰ προσήκοντα περὶ ταῦτα ἀγνοεῖν, μηδ᾽ ἃ μὲν πλείστην ἀπαιτεῖ πρόνοιαν περὶ ταῦτα ῥαθύμως ἔχειν, ἃ δ᾽ ἐλάττονός ἐστι λόγου περὶ ταῦτα πονεῖν· τοῦτο δ᾽ ἦν εὐπορεῖν τ᾽ αὐτοὺς βουλομένου καὶ νοῦν ἔχειν. 141. Χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν, οἷς ἀπὸ χειρῶν ὁ βίος, τούτους ἀφεῖλκεν ὅθεν ἔζων, ὥστ᾽ ἀνάγκην εἶναι προσαιτεῖν, τάχ᾽ ἂν ἠδίκει, εἰ δὲ οἷς οἰκέται πολλοὶ, καὶ σὺ δὲ τοῦτο ὡμολόγηκας, Ἄνυτε, πλησιάζειν Σωκράτει λέγων οὐ τοὺς ταπεινοτά-

γῆν
ς καὶ
τῆς
οὐκ
τοῦ
ἔφην,
142. Rsk. 45.
ιμοῦ,
τῆναι
Ἰοῖον
ὕτοις

εὐδαι-
τοῦτο

scripta
U. V.,
ῆν, p.

ἄλυπον; Τί δ' ἂν ἄνυδρον χωρίον οὐχ ὡς ἕν τι τῶν καταρρύτων διῆλθον; Τῆς ἀργίας Σωκράτους εἰλήφατε πεῖραν, ὦ Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν ἐπὶ Δηλίῳ, τοῦτο δ' αὖ ἐν Ἀμφιπόλει, ὅτε δὴ τῇ πρὸς ἅπαντα καρτερίᾳ τοὺς στρατιώτας πρὸς αὑτὸν ἐπέστρεφεν ὁμοίως νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν· ἐῴκει γὰρ σιδηρῷ τινι, τοσοῦτον κατεγέλα τοῦ περὶ Θρᾴκην χειμῶνος. 143. *Καίτοι τῇ μὲν ἀργίᾳ τὴν μαλακίαν, τῇ μαλακίᾳ δὲ τὸ μηδὲν τῶν τοιούτων φέρειν ἀκολουθεῖν ἀνάγκη. Ὁ δὲ τῆς τῶν ὡρῶν ὑπερβολῆς κρείττων ἦν, κἂν τῇ περὶ τὸ Δήλιον μάχῃ φεύγων μετὰ τῶν ἄλλων μόνος ἦν τοῖς πολεμίοις κἂν τῇ φυγῇ φοβερός. Οὕτως ὑπὸ τῆς ἀργίας τό τε σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν διέφθαρτο.* 144. *Ἔοικε δ' Ἄνυτος ἐνεργοὺς νομίζειν τοὺς συκοφάντας μόνους, τοὺς δὲ παιδείᾳ προσέχοντας καὶ τὴν αὑτῶν διάνοιαν ἐκκαθαίροντας οὐδὲν ἔργον πράττειν, καὶ τοὺς μὲν ἀθλητὰς οὐ κακίζει· καίτοι τί τῆς ἰσχύος αὐτῶν εἰς ἕτερον ἂν διαβαίη· τοὺς δ' ἀντὶ τῶν σωμάτων τὰς ψυχὰς ἀσκοῦντας, ὧν κἂν ἄλλος ἀπολαύσειεν, ἀχρήστους ἀποκαλεῖ, καὶ οὐ νομίζει μέγιστον*
Rsk. 46. *ἔργον, εἰ διὰ | τὰς παρὰ Σωκράτους μέμψεις οἱ τὰ κοινὰ πράττοντες φροντίζοιεν ἀρετῆς.* 145. *Οὐ λέγει παριών·*

142. *ὡς οὐχ*, codd., locum verborum Gasda et Cob. mutarunt. *καταρρῶν*, R., *καταρρύτων*, rell. *πεῖραν*, in R. non legitur. *καθ' ἡμέραν*, p.

143. *κἂν* pro *καί*, Cob. *μάχῃ*, Cob., *τύχῃ*, codd.

144. *εἰς ἕταιρον* pro *εἰς ἕτερον*, R. *φροντίσειεν*, R., *φροντίζοιεν*, rell.

145. *παριών* pro *περιιών*, quod in codd. invenitur, Reisk. in ann.

142. *μεθ' ἡμέραν*. Quia *καθ' ἡμέραν* idem valet ac *ὁσημέραι*, codicis paris. lectionem rejeci. Mirum quantum ille codex in praepositionibus peccat, quarum vix una incolumis e manibus librarii evasit.

μετὰ πολλῶν γ' Ἀθηναίων, δεδωκότος γε τοῦ Σόλωνος, οὐκ ἔχων φύσιν δήμῳ δυναμένην ὁμιλεῖν, ὃ καὶ τῶν ἄλλων πολλοὺς ἰδιώτας τετήρηκεν· ἀλλ' ἐὰν ἴδῃ νέους, πρὶν ὥραν ἥκειν, ἐπὶ τὸ βῆμα πηδῶντας, ἐπιλαμβάνεται, κατέχει, τοῖς κοινοῖς ἐμμελετᾶν οὐκ ἐᾷ. Τοῦτ' ἴδιον Σωκράτους ἔθος, ὃ πολλάκις ἐξείλετο τὴν πόλιν κυβερνητῶν ἀπείρων. Οὗτος ἀργῶν Ἀθήνησι διαγέγονεν; Ἐργαζόμενος μὲν οὖν τὰ πάντων ὠφελιμώτατα, ἐξαιρούμενος δ' ἀνεπιστημόνων ῥητόρων τὸ πλῆθος. 146. Ἐγὼ δὲ, ὅστις μὲν ἠναντίωται τοῖς βλαβεροῖς, εὐεργέτην ἡγοῦμαι τῶν οὐ γευσαμένων τῆς βλάβης· ὃν δ' εὐεργέτην ἔξεστι προςειπεῖν, πῶς ἂν ἔτ' ἀργόν τις καλοίη; Τραπεζίτης γὰρ οὐκ ἔστι κρείττων ἴσως τοῦ νέων ἡγεῖσθαι τραπεζίτης ἀδικεῖ. 147. Σὺ δ' ὅτι μὲν οὐκ εὐπορεῖ μέμφει, τὸ δ' ὡς πρᾳότατα τὴν πενίαν φέρειν οὐχὶ θαυμάζεις; Καὶ Λακεδαιμονίους μὲν ἄριστα πολιτεύεσθαι νομίζεις, οὐ φύντος αὐτόθι σοφιστοῦ, τοῦτον δὲ μετ' ἐκείνων πενόμενον τοῦτο, καθ' ὃ προςέοικεν ἐκείνοις, ἀδικεῖν λέγεις; Ἦν δ' οὐ ταῦτα πρότερον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐγκλήματα, τὸ μὴ πλουτεῖν, τὸ μὴ χρυσὸν κεκτῆσθαι, τὸ μὴ συνεωνῆσθαι γῆν, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον, ὅτι οὗτος μικρὰ

145. οὐκ ἔχω, U. V., οὐχ ἔχων, p. R. ἐμμελετᾶν, Cob., μελετᾶν, codd. ὃ πολλάκις, Reisk. in ann. pro τί πολλ. τὰ πάντα pro τὰ πάντων, p.

146. βλαβεροῖς, Reisk. in ann., βαρβάροις, codd. τραπεζίτης γάρ κτλ., hiulcus locus.

147. φέρειν, e p. U. V. addidi. Verba inde ab ὅτι οὗτος usque ad χρημάτων e p. U. V. inserui.

146. τραπεζίτης γὰρ κτλ. Verba tam obscura, ut vix intelligere possim, quomodo Reisk. commodum sensum ex his elicuisse sibi videatur, multo enim satius est manus abstinere, donec aliunde melior lectio apparuerit.

*παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαβὼν χρημάτων ὄγκον συνείλεκ-
ται μέγαν καὶ γεωργεῖ καὶ γέγονεν ἐξαίφνης ὑπὲρ τοὺς
πολλούς. Τίς οὖν ἡ μεταβολὴ καὶ πόθεν; Σωκράτης
δὲ κινδυνεύει μόνος ἀνθρώπων διὰ τὸ τοῖς παροῦσιν
ἀγαπῆσαι δοῦναι δίκην.* 148. *Πονηρόν, ὦ ἄνδρες, πονη-
ρῶν ἔργων διδάσκαλον Ἄνυτος καλῶν καὶ φάσκων ὑμῖν
ὑπ' αὐτοῦ διεφθάρθαι τοὺς νέους, οὐκ ἔσχε πλὴν*
Rsk. 47. | *Ἀλκιβιάδου καὶ Κριτίου μνησθῆναι, περὶ ὧν τὰ μὲν
ἀπολογεῖσθαι ῥᾴδιον, πάνυ δ' ἂν αἰσχυνοίμην, εἰ δόξαιμι
καταλιπεῖν Ἀλκιβιάδην ἐν κοινωνίᾳ τῆς Κριτίου δόξης,
τοῦ τὰ ' κοινὰ γνώμῃ δεδρακότος, τὸν πολλὰ μὲν εὖ
πεποιηκότα, πολλὰ δὲ κωλυθέντα, λυπῆσαι δ' ἠναγκασ-
μένον.* 149. *Προσήκειν οὖν μοι δοκεῖ μικρὰ χωρὶς ὑπὲρ
ἐκείνου διαλεχθέντα, μετὰ ταῦτα συγχωρῆσαι μὲν ἴσην
ἀμφοῖν εἶναι τὴν ἀδικίαν δεῖξαι δ' οὐδὲν μετὸν τῆς
ἀδικίας Σωκράτει. Τί οὖν ἄν τις Ἀλκιβιάδου κατηγοροίη,
πότερον ὅτι τὸν Ἀλκμαίωνα καὶ τὸν Ἱππόνικον ἀκούων,
καὶ προαιρέσεις γενναίας καὶ πράξεις ἐφαμίλλους καὶ
Κλεινίαν καὶ μάχας καὶ τελευτὴν ἔνδοξον, φρονήματος
ἔγεμε, δυοῖν οἰκιαῖν γνωριμωτάτοιν πρέποντος, καὶ ὅτι
καλὸν αὐτὸν ἡ μήτηρ τέκοι καὶ θαυμαστὸν τὴν ὥραν,
ἢ ὅτι τὴν τῶν προγόνων διεδέξατο τάξιν καὶ πρὸς τὸ
τὴν πόλιν εὖ ποιεῖν ὥρμησεν, ἢ ὅτι τοὺς ὁμόρους πρὸς
τὴν Σπάρτην ἐξεπολέμωσε, καὶ τὴν τῆς Ἀττικῆς φθορὰν
ἐπὶ τὴν ἐκείνων μετέστησεν, ἢ ὅτι φαυλότερα τῆς ὑμε-*

148. *Ἀλκιβιάδου καὶ τούτου*, p. R., *Ἀ. καὶ τούτου Κριτίου*, U. V., *Κριτίου* in margine cod. L. *περὶ ὧν ἔστι μέν*, p. L. U. V., *περὶ ὧν τὸ μέν*, R. *τινά*, R., *τά τινα*, p., *τὰ κοινά*, L. U. V. Locus corruptus videtur.

149. *πῶς*, codd., *προσήκειν*, Cob. *μικρά*, in p. desideratur. *πότερον*, Cob. *ποτέ*, codd. Deinde quae sequuntur usque ad *καὶ προαιρέσεις* in p. omissa sunt. *καὶ Κλεινίου μάχας*, Cob. in marg. *ὀμβρους*, L. U. V. *ὁμήρους*, p. R.

τέρας ἀξίας τὰ ὄντα ἐνόμισε καὶ τὰ ἀπόντα ἐζήτησεν; 150. Ἀλλ' εἰ τοὺς ἀφαιροῦντας τῶν ὑπαρχόντων μισεῖτε, τάς γε προσθήκας πῶς οὐκ ἂν ἐπαινοῖτε; Ἐκεῖνος τοίνυν εἶδεν ὑπὲρ τὸν Ἰόνιον νῆσον μεγάλην, ὠρέχθη Σικελίας, ἐπεθύμησεν Ἰταλίας, ἤλπισεν ἕξειν Λιβύην, ἔγνω παραστῆσαι Πελοποννήσῳ τὴν ἑσπέραν, ἐπεθύμησε λῦσαι τὸν πόλεμον τέλει καλῷ, καὶ προςπεσεῖν Λακεδαιμονίοις προςαυξήσας τῇ πόλει τὴν ῥώμην. Ἀλλ' οἱ φθονοῦντες· καὶ κωλύοντες, ἐπειδὴ λέ|γοντες οὐκ ἐκράτουν, ἠσέβουν μὲν αὐτοὶ καὶ περιέκοπτον τοὺς Ἑρμᾶς, τὰ δ' αὐτῶν κακὰ φέροντες ἐκείνῳ περιῆπτον, καὶ μέτοικοι καὶ μυστήρια καὶ σκευάρια καὶ πᾶσα τέχνη καὶ μηχανή. 151. Σκοπεῖτε δέ· δοῦναι λόγον ἤθελεν, οἱ δ' ἐκέλευον πλεῖν. (Ἔπλει) ἐπὶ τὸν Ἰόνιον, οἱ δὲ τὸν δῆμον ἠρέθιζον. Προςήγετο τὴν νῆσον, οἱ δ' ἐκάλουν εἰς ὄλεθρον. Τί οὖν ἐποίησεν; Ὃ πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν, ἔσωσεν αὑτὸν καὶ τὸ βάραθρον ἐφυλάξατο καὶ ἡγήσατο Rsk. 48.

149. Verba inde a καὶ τὴν usque ad καὶ τὰ ἀπόντα in p. desiderantur.

150. Verba inde a τοίνυν usque ad ἤλπισεν in p. desunt. περιστῆσαι, p. U. V., παραστῆναι, R., παραστῆσαι, L. Ἑρμᾶς, L. U. V., ὁρμᾶς, p. R.

151. ἦλθεν pro ἤθελεν, p. ἔπλει, Cob. inseruit. τις ἂν εὖ, V., τις εὖ, R. βάραθρον, p. U. V., βάρβαρον, R.

150. Inter Libanii orationes una exstat πρὸς Ἀριστείδην ὑπὲρ τῶν ὀρχηστῶν, cujus initio de Aristide rhetore sic loquitur: τὸν μὲν οὖν ἐμὸν εἰς Ἀριστείδην ἔρωτα, καὶ ὡς, αἱρέσεώς μοι δοθείσης ἢ νικῆσαι πλούτῳ τὸν Μίδαν ἢ καὶ κατὰ μικρὸν ἐγγὺς ἐλθεῖν τῆς τοῦδε τέχνης, εὐθὺς ἂν ἐγενόμην τοῦ δευτέρου, παντί που δῆλον Exemplum hujus erga Aristidem amoris hic habemus, in narranda enim Alcibiadis ambitione rhetoris illius vestigia premit; cf. Arist. II. p. 167 (edit. Dind.). Apud nostrum eadem in vol. IV, p. 197 legere possis.

τότε παρὰ τῆς Σαλαμινίας ἀκούειν, φεῦγε τὴν ταχίστην, Ἀλκιβιάδη· φεῦγε, ζήτει σωτηρίαν, ὡς Ἀθήνησί γ' οὐκ οὔσης. Δοκεῖς μὲν ἐπὶ κρίσιν, καλεῖ δ' ἐπὶ θάνατον, πίστιν ἔχουσιν αἱ διαβολαὶ, καὶ πάντα τοῦτον κατηγοροῦ τὸν χρόνον. 152. Τί οὖν θαυμαστὸν, εἴ τις ἀδίκως οὐκ ἠθέλησεν ἀποθανεῖν; Τί δ' εἴ τις, ὅθεν προςεδόκησεν ἀσφάλειαν, ἐκεῖσ' ἔπλευσεν; Ὁ δ' ἦν μὲν ἐν Σπάρτῃ, τὰς Ἀθήνας δ' ὠνειροπόλει, καὶ οὐκ ἔφθη πιστευθεὶς καὶ μεθ' ὑμῶν ἦν τὴν γνώμην, μεταφέρων μὲν ἐς τὴν τῆς πόλεως χρείαν τὴν βασιλέως ῥοπὴν, καταλύων δὲ τὸ τῶν Λακεδαιμονίων ναυτικὸν ἀπορίᾳ μισθοῦ, τῶν δὲ προςδοκωμένων τριήρων ἀποστερῶν. Καὶ οὐ πρότερον ἐπαύσατο καταπολεμῶν ἐκείνους φυγὰς ὢν, Ἄνυτε, καὶ τὸν δῆμον εἰδὼς ἐπικείμενον αὐτῷ, πρὶν αἰσχυνθέντες ὑμεῖς ναυμαχίας καὶ νίκας καὶ πόλεις προςγεγενημένας ἐψηφίσασθε τὴν κάθοδον, καὶ τὰς ἀρὰς ἀνελύσατε. Ὁ δὲ τοῖς μυστηρίοις ὁ κάκιστος ἐκεῖνος
Rsk. 49. ἀπέ|δωκεν (τὴν) ἀρχαίαν ὁδόν. 153. Καὶ ἐῶ λέγειν ὁρμάτων πλῆθος καὶ μεγάλας ὑπὲρ ὑμῶν Ὀλυμπίασι δαπάνας, ἀφ' ὧν δόξαν ὑμεῖς εἰς τὸ κοινὸν ἰσχύος

151. οὔσης vitio laborat. ἔχουσαι, p., ἔχουσιν, rell.

152. Λακεδαιμόνιον pro Λακεδαιμονίων, p. ναυμαχίας καὶ μάχας καὶ νίκας, U. V., καὶ μάχας in p. R. L. non leguntur. τήν, inseruit Jac.

153. εἰς τόνον ἰσχύος pro εἰς τὸ κοινὸν ἰσχύος, R.

152. Ὁ δὲ τοῖς μυστηρ. κτλ. Aut deest sententiae prior pars aut manum librarii cujusdam agnoscere debemus.

153. κἂν τοῖς δευτέροις. Explicat Reisk. sic: in iis, quae post reditum ab exsilio in patriam gessit. Etsi concedo, tale quid rhetorem dicere voluisse, non tamen censeo, hoc sensu commode τὰ δεύτερα scribi, neque locum, ubi eodem modo adhibetur, inveni. Cum Nabero fortasse κἂν τοῖς ὑστέροις χρόνοις scribendum est. De gubernatoris illius temeritate cf. Xenoph. Hell. I. 5. 11 sqq.

ἐσχήκατε. Φανεῖται τοίνυν κἂν τοῖς δευτέροις κυβερνήτου προπετείας, οὐχ ἑαυτοῦ κακίας, ὑποσχὼν δίκην, καὶ ὅλως τῶν μὲν ἔξω κεκρατηκὼς, βασκανίας δὲ τῆς παρ' ὑμῶν ἡττηθεὶς, πολὺ δὲ τῶν ἐκβαλόντων αὐτὸς χρησιμώτερος τῇ πόλει. 154. Καὶ ταῦτα διῆλθον οὐκ Ἀλκιβιάδου καὶ Σωκράτους χάριν μᾶλλον ἢ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας, ὦ Ἀθηναῖοι, δόξης. Δεῖ γὰρ ὑμᾶς οὐκ ἀσεβεῖ διηλλάχθαι δοκεῖν, ἀλλὰ τὸν οὐδὲν ἠδικηκότα καταδεδέχθαι. 155. Ἵνα δὲ ὅσον περίεστι τῷ νυνὶ κρινομένῳ τῶν δικαίων ἔτ' ἄμεινον μάθητε, ἔστω μὲν Ἀλκιβιάδης μηδὲν Κριτίου βελτίων, ἔστω δὲ Σωκράτης διδάσκαλος, ὁ μηδαμοῦ μηδὲν τοιοῦτο ὑποσχόμενος, ἐξεταζέσθω δὲ παρ' ὑμῶν, εἰ τῆς τῶν οὐκ ἐθελησάντων ἢ μὴ δυνηθέντων γε μαθεῖν κακίας ὁ διδάξαι γε βουληθεὶς ὑπεύθυνος. Εἰ γὰρ ὁ μὲν ἔλεγεν ὃ ποιοῦσιν ἂν συνήνεγκεν, οἱ δ' οὐ προςεῖχον τὸν νοῦν, ἑτέρων αὐτοῖς ἀρεσκόντων, τί δεῖ Σωκράτην ἀντ' ἐκείνων μισεῖν, ὥσπερ ἂν (εἴ) τις γεωργὸν, μηδὲν παραλιπόντα τῶν περὶ τὴν γῆν πόνων, ἀλλὰ καὶ χερσὶ καὶ σκεύεσι καὶ βουσὶ καὶ σπέρμασι τῷ περὶ ταῦτα νόμῳ χρησάμενον, ἔπειτα μηδ' ὁτιοῦν παρ' αὐτῆς κεκομισμένον, οὐκ οὔσης ἀγαθῆς, αἴτιον τοῦ συμβάντος ἡγοῖτο, ἀλλ' | ἕτοιμον αὐτῷ καὶ περὶ τῆς Rsk. 50.
αὑτοῦ διεξελθεῖν τέχνης καὶ δεῖξαι τὴν γῆν. 156. Ὁρῶμεν δὲ κἂν ταῖς ἄλλαις τέχναις τοὺς μὲν παριόντας τὸν διδάσκαλον τοὺς δὲ πρὸς ἴσον ἐρχομένους, τὸν δ' ἐλατ-

153. παρ' ὑμῖν, p. U. V., παρ' ὑμῶν, A.

154. χάριν, p. non habet. δεδέχθαι, codd., καταδεδέχθαι, Cob. proposuit.

155. παρ' ὑμῶν καὶ τῆς, p., εἰ τῆς, rell. εἴ, Gasda et Cob. inseruerunt. παρὰ τῆς γῆς pro παρ' αὐτῆς, p. τοῦτο συμβάντος, p., τοῦ συμβ., R., τοῦτον τοῦ συμβ., Gasda.

156. ἐλάττω, U. V., ἔλαττον, A.

τον λαμβάνοντα, τὸν δ' οὐδ' ὁτιοῦν. Ἐντεῦθεν σκυτοτόμος σκυτοτόμου ἀμείνων καὶ τέκτων τέκτονος, κἂν τοῖς ἄλλοις ἕτερος ἑτέρου, τῶν αὐτῶν τετυχηκότες διδασκάλων. Ἔστι γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, βιαιότερον καὶ μᾶλλον ἰσχυρὸν μαθήσεως φύσις. (Ἡ γὰρ φύσις), ὅταν ᾖ πονηρὰ, καθέλκει πρὸς ἑαυτὴν, καὶ πᾶσαν παίδευσιν ἀπέφηνε μάταιον, εἰ δὲ μὴ τοῦτο τοιοῦτον ἦν, ἐν ἅπασιν ἂν τοῖς ὁμοτέχνοις τὸ ἴσον τῆς ἐπιστήμης ἔκειτο. 157. Εἰ δὲ τῆς φύσεως πανταχοῦ τὸ κράτος ἐχούσης οὐχ οὕτω τοῖς ἀνθρώποις ἐδόκει, ἀλλ' ἐν ταῖς τῶν φοιτητῶν ἀπειρίαις τοὺς διδασκάλους ἐκόλαζον, καταλέλυντ' ἂν αἱ τέχναι μηδενὸς τολμῶντος διδάσκειν ἐπὶ τῷ κακῶς παθεῖν. Ἀλλ' οἶμαι τοῖς μὲν διδασκάλοις πανταχοῦ χάρις ὀφείλεται, τῶν προσιόντων δὲ τὸ μὴ μαθεῖν ἔγκλημα. 158. Καὶ μὴν τούς γε νομοθέτας οὐδὲν ἕτερον ἢ διδασκάλους πάντες ἄνθρωποι νομίζουσιν, οὐ μιᾶς τινος ἡλικίας, οὐδὲ ἔθνους ἑνὸς τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἀλλ' ὁμοίως μὲν νέων, ὁμοίως δὲ γερόντων, ἔτι δ' ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων καὶ ἐλευθέρων, καὶ διὰ τοῦτο πρῶτοι τιμῶνται μετὰ τοὺς θεοὺς, ὅτι παρ' αὐτῶν μεμαθήκαμεν ὅ τι δεῖ ποιεῖν, ὧν τ' ἀπέχεσθαι. Ἀκούομεν δ' οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ δωρεὰς καὶ ζημίας, ὧν αἱ μὲν ἕπονται τοῖς ἀπειθοῦσιν, αἱ δὲ τοὺς ἐπιεικεῖς ἀμείβονται. Ἀλλ' ὅμως οὐδὲ τούτων ἀμφοτέρων ἐλπίδες ἀρκοῦσιν ἐκκόψαι πονηρίαν, ἀλλ' αἱ μὲν ἀπει-
Rsk. 51. λοῦσιν, Ἄνυτος δ' ἀδικεῖ, αἱ δ' ἐπαγγέλλονται, Μέλη|τος

156. σκυτοτόμου ex U. et V. addidi, legitur quoque in margine cod. L. ὦ θεοί pro ὦ Ἀθηναῖοι, R. ἡ γὰρ φύσις, Cob. inseruit. ὅταν ᾖ, U. V., ὅταν ἦν, R.

157. καταλέλυνται, codd., καταλέλυντ' ἄν, Gasda, Cob. τοὺς μὲν διδασκάλους pro τοῖς μὲν διδασκάλοις, p. Verba inde a πανταχοῦ usque ad πάντες ἄνθρωποι in p. desunt.

158. αἱ μέν pro οἱ μέν, Gasda.

δ' οὐκ ἐπιθυμεῖ τιμῆς, ἀλλ' αἱρεῖται μισθοῦ μᾶλλον συκοφαντεῖν ἢ τῶν χρηστῶν νομισθεὶς θαυμασθῆναι. 159. Τολμωμένων οὖν τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων μετὰ τοὺς νόμους καὶ τὴν ἐπιζήμιον ἀπείθειαν, κατεβόησέ τις τοῦ Σόλωνος, ἢ κακῶς εἶπε τὸν Δράκοντα καὶ δεινὸν ποιησάμενος τὸ φθῆναι τελευτήσαντας πρὸ τοῦ δοῦναι δίκην ἐκέλευσεν ἀχρήστους νομίζειν καὶ λυμεῶνας; Οὐδείς. Ἀλλὰ τοὺς μὲν σωτῆρας νομίζομεν τοὺς δὲ παρανομοῦντας κολάζομεν. 160. Τί δ' ἂν τις εἴποι περὶ τῶν πολὺ φοβερωτέρων διδασκάλων ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν δικαζόντων, οἳ οὐ λόγῳ συμβουλεύετε τὰ δίκαια ποιεῖν ἀλλ' ἔργῳ, δημεύοντες, ἐξελαύνοντες, τοῖς ἕνδεκα παραδιδόντες ἐπὶ θανάτῳ; Οὐδὲν οὔτε τοὺς πονηροὺς ἔπαυσεν ἀδικοῦντας, οὔθ' ὑμᾶς καταγιγνώσκοντας, ἀλλ' οἱ μὲν τήμερον ἀποθνήσκουσιν, οἱ δὲ τῆς ὑστεραίας ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἁλίσκονται, καὶ οὐδὲν μήποθ' εὕρῃ νομοθέτης εἰς τιμωρίαν οὕτω πικρὸν, ὃ ποιήσει πάντας δικαίους. 161. Εἶτα τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις κινδύνων ἐξεληλεγμένων καὶ τῆς κακίας τολμᾶν ἐπισταμένης, εἰ μὴ Σωκράτης ἀπὸ τῶν ἐν Λυκείῳ λόγων ἅπαντας ἁπλοῦς ἐποίησεν εἶναι, ἀδικεῖ; Καὶ τοὺς μὲν οἰκέτας, ἐφ' οὓς οὐδὲν δεῖ δικαστηρίου καὶ γραφῆς, ἀλλ' ἐξουσία τοῖς δεσπόταις μύλωνος, πεδῶν, μαστίγων, στίξαι, στρεβλῶσαι, τουτοὺς μὲν, ἂν ὦσι πονηροὶ, οὐκ ἂν μεταβάλλοιμεν τοῖς αἰκισμοῖς, τῶν δ' ἐλευθέρων καὶ φρόνημα παρὰ τῆς εὐγενείας ἐχόντων δεσπότης ἦν ἀκριβέστερος Σωκράτης ἢ τῶν ἀργυρωνήτων ὑμεῖς; 162. Κριτίας ἐλύπησε

158. ἢ τῶν χρ. νομ. θαυμασθῆναι in p. desiderantur.

159. Pro τολμωμένων p. habet μᾶλλον μέν. Verba inde a κολάζομεν usque ad φοβερωτέρων in p. omissa sunt.

161. μηδὲν μεταβάλλοιμεν, p., οὐκ ἂν μεταβ., rell. δεσπότης ἦν pro οὖν, p.

τὸν δῆμον· καὶ γὰρ Σωκράτην. Ὑμᾶς ἀφείλετο τὴν
Rsk. 52. | παρρησίαν· καὶ γὰρ ἐκεῖνον τὰς εἰωθυίας συνουσίας. Ἆρ᾽ οὖν ὑμῖν, εἰ μαθητὴς ἀκριβῶς ἦν Σωκράτους καὶ τῶν ἐκείνου καὶ λόγων καὶ τρόπων λίαν ἐπιθυμητὴς, τοιούτους ἀποδοῦναι (ἂν) δοκεῖ τῷ διδασκάλῳ τοὺς μισθοὺς, καὶ παρελέσθαι τοῦ βίου τὴν τάξιν, ἐν ᾗ τοσοῦτον ἐβεβιώκει χρόνον; Καὶ ὁ μὲν κακῶς λέγειν τὴν ἀρχὴν, ὁ δὲ, οἷς μάλιστα λυπήσειν ἔμελλεν, ἐπιτάττειν; Ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ὁ μὲν τὴν ὠμότητα θαυμάζειν, εἴπερ ταύτην ἐδίδασκεν, ὁ δ᾽ ἀντιτιμᾶν τοὺς παρασκευάσαντας; 163. Τούς γέ τοι παιδοτρίβας ἴσμεν ἐν τοῖς στεφάνοις τῶν ἀθλητῶν οὔτ᾽ ἀχθομένους πρὸς αὐτοὺς οὔθ᾽ ὑβριζομένους ὑπ᾽ αὐτῶν, ἀλλ᾽ ἄμφω συνηδομένους ἀλλήλοις. Σωκράτης δὲ οὕτως ἦν ἄτοπος, ὥσθ᾽ ὁρῶν αὐτοῦ τὴν σπουδὴν τετελεσμένην καὶ τοὺς νόμους ἀσθενεῖς καὶ τὸν δῆμον οὐδαμοῦ καὶ Κριτίαν τύραννον, ἔψεγεν ἀρχὴν, ἣν ἀποῦσαν ἐζήτει, καὶ κινδυνεύειν ᾑρεῖτο μᾶλλον ἢ τοῖς ἐκείνῳ δοκοῦσιν ὑπηρετεῖν; Σὺ δ᾽ Ἀλκιβιάδην μὲν καὶ Κριτίαν λέγεις, πολλοὺς δὲ χρηστοὺς παραλείπεις, ὧν, εἰ καὶ τῶν κοινῶν ἀφεστᾶσιν, ἔστιν ὅμως ἄγασθαι τῶν τρόπων, ἐπεὶ κἂν τοῖς ἰδίοις γένοιτ᾽ ἂν ἀπόδειξις ἀρετῆς. 164. Τί γὰρ ἂν σὺ καταγνοίης Πλάτωνος; Τί δ᾽ ἂν Κρίτωνος; Τί δ᾽ Αἰσχίνου; Τί δὲ Χαιρεφῶντος; Τί μυρίων ἑτέρων; Ποίας οὗτοι φιλίας προὔδοσαν; Ποίοις πολεμίοις συνεύξαντο; Τίνας νόμους
Rsk. 53. ἀνεῖλον; Τίνας τυράννους | κατέστησαν; Ἢ τὰ ἔπη μὲν συνείλοχας, οἷς ἤλπισας ἐξαπατήσειν, ἃ δ᾽ ἀφιστάμενος τῶν ποιητῶν διελέγετο Σωκράτης ὑπερπεπήδηκας;

162. ἄν, Gasda inseruit. ἐπιτάττειν pro ἐπιτάξειν, quod codd. dant, Gasda.

163. ἔλεγεν, p., ἔψεγεν, A.

164. ἢ τὰ ἔπη, A., εἰ τὰ ἔπη, U. V.

165. *Οὐχ ὑπὲρ ἐγκρατείας πρὸς Ἀρίστιππον διείλεκται, πείθων μὴ δουλεύειν τῇ γαστρί; Οὐ Λαμπροκλεῖ μητρὸς ἀμελοῦντι, διδάσκων ἡλίκα χρέα γονεῦσιν ὀφείλομεν; Τί κάλλιον ὢν ὑπὲρ διαλλαγῶν πρὸς Χαιρεκράτη καὶ τὸν ἀδελφὸν διεξῆλθεν; Τί βέλτιον ὢν περὶ φίλων πρὸς Ἀντισθένην; Ἀλλὰ μὴν Γλαύκωνα τόν τ' Ἀρίστωνος καὶ τὸν Γλαύκωνος Χαρμίδην τὸν μὲν ἐπεγείρας δημηγορεῖν ὀκνοῦντα τὸν δ' ἐπισχὼν οὔπω δυνάμενον ὠφελεῖν ἐξ ἀμφοτέρων εὔνουν πολίτην ἔδειξεν. Ἤκουσε (δὲ) καὶ Περικλῆς ὁ Περικλέους τῶν ἐπὶ στρατηγίας παρακαλούντων λόγων.* 166. *Καὶ τί δεῖ καθ' ἕκαστον ἐξαριθμεῖν; Εἰ γὰρ θέλοιμι καλέσαι τοὺς περὶ δικαιοσύνης, τοὺς περὶ σωφροσύνης, τοὺς ὑπὲρ ἀνδρείας, τοὺς ὑπὲρ πραότητος, τοὺς περὶ μαντικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἀκηκοότας*

165. Λαμπροκλεῖ pro Ἀριστοκλεῖ scripsi. ἡλίκα, p., οἷα, A. δέ, Nab. inseruit. ἐπὶ στρατηγίαν pro ἐπὶ στρατηγίας, A.

165. Λαμπροκλεῖ. Non dubitavi Λαμπροκλεῖ pro Ἀριστοκλεῖ in textu scribere, et miror, quod hucusque nemini, quantum video, nomen proprium Ἀριστοκλῆς scrupulum injecit. De temperantia Socrates cum Aristippo loquitur apud Xenoph. in Memor. II. 1; de fraterna concordia ei sermo est cum Chaerephonte et Chaerecrate in Mem. II. 3; de liberorum in parentes pietate cum Lamprocle, minime cum Aristocle, in Mem. II. 2. cf. quoque Diog. Laert. II. 12. ἐνέτρεψε δὲ καὶ Λαμπροκλέα τὸν υἱὸν τῇ μητρὶ ἀγριαινόμενον, ὥς που καὶ Ξενοφῶν εἴρηκεν. Quam saepe nomina propria a librariis mutilata ac depravata sint, omnibus notum est, lubet tamen id duobus locis, nondum emendatis, ostendere. Alterum legimus in vol. IV. p. 818. 24, ubi Demosthenes haec dicit: Incidi in errorem, qui Athenienses ad pristinam gloriam reducere voluerim. Multo prudentius egissem, si τὴν προαίρεσιν Εὐθυκράτους καὶ Καλλισθένους secutus essem. Pro καὶ Καλλισθένους scribendum est καὶ Λασθένους. Alter locus in eodem quarto volumine legitur p. 365. 17, ubi Ἑστιόδωρος pro Αἰτιόδωρος restituendum esse apparet e Thucydide 2. 70.

ἀγαθῶν, πᾶσαν ἂν πλὴν τῶν τούτοις ἐοικότων καλοίην τὴν πόλιν, οὐχ ὡς οὐχὶ καὶ τούτων ἀκηκοότων, ἀλλ', οἶμαι, ψεύσονται καὶ τοὐναντίον ἐροῦσιν. 167. Οὐ μὴν ὑμων γε, ὦ ἄνδρες, τἀληθὲς οὐδεὶς ἐξαρνήσεται οὐδὲ πείσει καταψηφίσασθαι Σωκράτους, εἰ Θησεὺς μὲν συνῴκισε τὴν πόλιν καὶ τὴν ἀρχήν, ἣν εἶχεν, ἀφῆκε, Σόλων δὲ Σαλαμῖνά τε προςηγάγετο καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς εἰςηγήσατο, καὶ ταῦτα ἐπὶ (πέντε) ταλάντων ὀφειλομένων αὐτῷ. Ταυτὶ
Rsk. 54. γάρ, ὦ | Ἀθηναῖοι, τοῖς μὲν πεποιηκόσι δόξαν ἂν εἰκότως φέροι, τοὺς δ' ἄλλους οὐκ ἂν δικαίως ἀποκτείνοι. 168. Εἰ γὰρ τοὺς μὴ συνοικίζοντας τὴν πόλιν τήν γε συνῳκισμένην, ἢ μὴ Σαλαμῖνα κτωμένους τήν γε ὑμετέραν οὖσαν, ἀποθνήσκειν δέοι, καὶ ὅλον τοὺς ἢ μὴ γράφοντας νόμους ἢ μὴ στρατηγοῦντας, ἐπιλείψει τὸ κώνειον ὑμᾶς. Ἔχει Θησεὺς τὰς προςηκούσας τιμάς, ὡς δηλοῖ τὸ Θησεῖον, ἕστηκεν ἐν ἀγορᾷ χαλκοῦς ὁ Σόλων, τὸ δ' ἀποθνήσκειν τινὰς Ἀθηναίων διὰ τὰς ἐκείνων εὐεργεσίας, οὐκ οἶδ' ἂν (εἴ) τινα ἔχοι τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τιμήν. 169. Λέγει τοίνυν τὴν πρὸς τοὺς σοφιστὰς τούτων

166. περὶ μαντικῶν, p. περὶ μαντικῆς, A. τἀληθές οὐδείς, οὐδείς in p. non legitur. ἐξαρνήσεται, Nab., ἐξαιρήσεται, p. A.

167. πέντε, Cob. inseruit. ἀποκτείναι, codd., ἀποκτείνοι, malui.

168. τὴν δὲ συνῳκισμένην, p. U. V., τήν γε A. habet. εἰ, Cob. inseruit.

167. εἰ Θησεὺς μέν κτλ. Ad haec verba Gasda annotat: Der Zusammenhang alles dessen, was von hier bis τιμήν p. 54. 10 folgt, ist mir unklar. Vielleicht ist vor diesen Worten eine grössere Lücke anzunehmen. Cur Gasda sibi persuasum habeat, orationem non recte procedere, mihi obscurum est.

169. Λέγει τοίνυν κτλ. Non video, quomodo haec verba, secundum codices edita, nobis explicanda sint, aut enim in λέγει aut in γάρ vitium latet. Venit mihi in mentem, num fortasse scribendum sit, λεγέτω νῦν etc. Dicat vestrum odium in Anaxagoram, occasionem enim mihi rogandi denuo praebebit. Alio modo Nab. verba emendare vult, suspicatur enim (μὴ) λέγε τοίνυν . . . δώσεις.

ὀργὴν, τὸν Ἀναξαγόραν, τὸν Πρωταγόραν, τὸν Διαγόραν, δώσει γὰρ μοι πάλιν ἐρωτᾶν· πῶς οὖν οὐ τῆς αὐτῆς ἀπέλαυσε Σωκράτης, εἴπερ, οἷς ὁ δῆμος ὠργίζετο, προςόμοιος ἦν; Χρῆν γὰρ αὐτὸν ταὐτὰ ἐπιτηδεύοντα τοῖς αὐτοῖς κεκολάσθαι. 170. Εἰ μὲν γὰρ οὐδεὶς σοφιστὴς ἔδωκε δίκην, ῥαθυμία τοῦτ' ἂν ἦν περὶ τοὺς θεοὺς τῆς πόλεως, ὑφ' ἧς ἂν ἔφη τις καὶ τοῦτον διαλαθεῖν, ὄντων δὲ, πρὸς οὓς ἔσχετε πικρῶς, ὁ μὴ τοιούτων ὑμῶν πεπειραμένος δέδεικται καθαρεύων τῆς κατ' ἐκείνων αἰτίας. Ἀναξαγόρας ἐδέθη· δικαίως, ἀσεβῶν περὶ ἡλίου τε καὶ σελήνης. Πρωταγόραν ἐξεκηρύξατε καλῶς καὶ προσηκόντως ζητοῦντα περὶ θεῶν εἴτ' εἰσὶν εἴτ' οὐκ εἰσίν. Τῷ τὸν Διαγόραν ἀποκτείναντι μισθὸν ὑπέσχεσθε σωφρονοῦν|τες, τὴν γὰρ Ἐλευσῖνα καὶ τὰς ἀρρήτους Rsk. 55.
ἐκωμῴδει τελετάς. 171. Σωκράτους δὲ τίς εἰπεῖν (ἂν) ἔχοι βιβλίον, τίς δὲ ῥῆμα περὶ τῶν θεῶν ἐναντίον νόμοις; Οὐ δυνάμενος δ' Ἄνυτε δεῖξαι, κἂν μυρίους λέγῃς σοφιστὰς ἀπολωλότας, οὔπω Σωκράτην ἐλέγχεις. Οὐ γὰρ ἡ τῶν ἠδικηκότων τιμωρία τῶν ἀναμαρτήτων πονηρία γένοιτ' ἄν. 172. Καὶ διεξῄει τοὺς τοῖς σοφισταῖς οὐ συγγενομένους, ὡς ἀγαθοὺς ἄνδρας γεγενημένους, τὸν Μιλτιάδην, τὸν Θεμιστοκλέα, τὸν Ἀριστείδην, οὐκ

169. τοῖς αὐτοῖς ἀπέλαυσε, p. τῆς αὐτῆς, A. σωτηρίας Σωκράτης, U. V., in rell. σωτηρίας abest.

170. ῥαθύμους pro ῥαθυμία, p. πολλούς pro πρὸς οὕς, p. δικαίως ασ legitur in codd., ἀσεβῶν, Jac. ἀποκτενοῦντι, U. V., ἀποκτείναντι, p. L.A. ἀρράτους, R., ἀρρήτους, p. L.

171. ἔχει, Mor. in editione sua, ἔχοι, codd., sed tunc recte Nab. ἂν inserendum putat. τί δὲ ῥῆμα, p. δυνάμενος Ἄνυτε, p. L., δυν. δ' Ἄνυτε, A. U. V. ποῦ pro ἡ τῶν, p. τῶν ἀναμαρτήτων, p. non habet.

172. τὸν Ἀριστείδην. Quia in sequentibus de Miltiade et de Themistocle tantummodo sermo est neque Aristides apte hic commemoratur, quoniam Libanius arguere conatur, nonnullos, quos probos

νθυμηθεὶς, ὡς ὁ μὲν Μιλτιάδης δεδεμένος ἀπέθνησκεν, δὲ μέγας ἐν τῇ ναυμαχίᾳ Θεμιστοκλῆς ἔφευγεν. Καίτοι ταῦτα, Ἄνυτε, τίνος ἐστὶν (δικαιοσύνης) ἢ καλοκάγαθίας; Καὶ μὴν οὐ τούτων γε αἱ τιμωρίαι, ἀλλ' ἀδικίας καὶ πονηρίας. 173. Ποῦ τοίνυν τοῦ μὴ σοφισταῖς ὡμιληκέναι τὸ κέρδος; Ἀλλ' οἱ μὲν ἦσαν βέλτιστοι, πονηρὸς δὲ ὁ δῆμος. Ὑπὸ ποίου σοφιστοῦ διεφθαρμένος; Καὶ μὴν οἱ μὲν ἄμοιροι τῆς τῶν σοφιστῶν συνουσίας εἰς τοῦτο ἦλθον κακῶν, ὁ δ' Ἀναξαγόρου μαθητής, ὁ Ξανθίππου Περικλῆς, ἄνευ τοῦ πλεῖστον ἐν τῇ πόλει δυνηθῆναι καὶ τῇ τοῦ Διὸς προσηγορίᾳ κοσμηθῆναι
Rsk. 56. καὶ ταῖς τιμαῖς | ἐντελευτῆσαι, καί, ὅτε δὴ χαλεπῶν ἔτυχε τῶν πολιτῶν, ἐξέως ὑπὸ τοῦ δήμου πρὸς τά καλλίω κεκλῆσθαι, τοῦτον αὐτὸν τὸν διδάσκαλον δεδεμένον ἐξῃτήσατο καὶ διέσωσεν. Οὕτως ἠξίου τὸν Περικλέα μηδενὸς ὧν ἐπαγγείλειεν ἀτυχεῖν. 174. Καίτοι τὰς τηλικαύτας δωρεὰς οὐ τοῖς φαύλοις διδόναι νόμος, ἀλλ' οἷς ἀνάκειται τῶν κοινῶν ἡ φυλακή. Οὐκοῦν ἄνδρα σπουδαῖον ἡγοῦντο τὸν ὁμολογοῦντα συγγεγονέναι τῷ σοφιστῇ καὶ δι' αὐτό γε τοῦτο βοηθοῦντα, διότι συγγένοιτο. Δάμων

172. ἢ καλοκἀγαθίας, p. V., in L. post ἤ rasura quinque vel sex literarum.

173. σοφῶν pro σοφιστῶν, p. L. U. V. κακόν, Morell., κακῶν, codd., quem genetivum si retines, praestat cum Nab. pro τοῦτο legere τοσοῦτον.

fuisse viros Anytus contendit, tametsi philosophi cujusdam discipuli non fuerunt, turpiter mortuos esse, τὸν Ἀριστείδην insiticium esse suspicor, nec Gasdae assentior, qui post ἔφευγεν lacunam statuit. Plato quoque in Gorgia de Aristide mentionem non facit, quem locum Libanius hic imitatus est.

ἢ καὶ καλοκἀγαθίας. Recte Reisk. vidit, desiderari vocabulum propter insequens τούτων. Tutius tamen et simplicius videtur, si cum Nab. ἐστὶ δικαιοσυνης ἢ καλοκἀγαθίας legimus, quam cum Reiskio ἢ δικαιοσύνης καὶ καλοκἀγαθίας.

δὲ, εἰ μὲν ἠδίκει, καλῶς ἐκβέβληται, εἰ δ᾽ ἐσυκοφαντεῖτο, κρεῖττον ἦν μηδ᾽ ἐκεῖνον τοῦτο παθεῖν ἢ δι᾽ ἐκεῖνον καὶ Σωκράτην. Καίτοι φησὶν ἐπ᾽ ἐλάττοσιν αἰτίαις ἐξελαθῆναι τὸν Δάμωνα, ἀρχὴν δὲ μηδὲ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰτίαν τοῦ καταλύειν τὸν δῆμον λαβεῖν ὥσπερ τὸν νυνὶ κρινόμενον. 175. Ἔστι δὲ τοῦτο μὲν τεκμήριον τοῦ μετριωτέρων ἐκεῖνον ἐχθρῶν τυχεῖν, κωλύει δ᾽ οὐδὲν ἐλάττω τε δικαίως αἰτιαθῆναι καὶ μείζω μὴ προσηκόντως. Ἀλλὰ γὰρ τίς οὐκ ἂν στενάξειε Βίαντος κακῶς ἀκούοντος, τοῦ Σόλωνος ἑταίρου, φίλου τῷ Πυθίῳ, τοῦ πάντας ἀνθρώπους ἐκ Δελφῶν νουθετοῦντος, καὶ μετὰ Βίαντος πολλῶν ἑτέρων, δι᾽ οὓς σεμνὴ γέγονεν ἡ Ἰωνία. 176. Οὐ διὰ Μέλισσον καὶ Θαλῆν καὶ Πυθαγόραν ἤρχθησάν τε καὶ ἐστασίασαν οἱ τὰς πόλεις ἔχοντες, ἀλλ᾽ ἐνέπεσον εἰς κοινὸν τῆς ἀνθρωπείας φύσεως νόσημα.
Τὸ | δ᾽ ὑπακούειν ἐκ τοῦ βασιλείαν σφίσιν ἐφορμᾶν Rsk. 57.
μεγάλην συνέβη, τὴν δὲ Περσῶν ἰσχὺν οὐ Πυθαγόρας οὐδὲ Μέλισσος, ἀλλὰ Κῦρος Κροῖσον καθελὼν ἐποίησε, καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον Δαρεῖος. Ἐπεὶ ὅτι γε ταῦτα οὐκ ἐνιᾶσιν οἱ σοφισταὶ οὐδ᾽ ἀγαπῶσι, τί ἐστιν; 177. Μαρτυροῦσι Λακεδαιμόνιοι καὶ στασιάσαντες ἐφ᾽ ὅσον οὐχ ἕτεροι χρόνον καὶ τὴν τῶν ἀρχομένων τάξιν μεταλαβόντες, οὐκ

174. ἀρχὴν δέ, Jac., αὕτη δέ, codd. Verba inde ab αἰτίαν τοῦ usque ad κρινόμενον in p. desiderantur.

175. ἐλάττω τοὺς δικαίως pro ἐλ. τε δικαίως, p. φίλου τοῦ Πυθίου, m² in L., φίλου τῷ Πυθίῳ, rell.

176. ἤρχθησαν, A., εἴρχθησαν, p. ἐνέπεσον, Cob., ἐμένετ᾽ ἄν, A., ἐμαίνετ᾽ ἄν, p. νόσημα. Τὸ δέ, Jac. Cob., νοσήματος δέ, codd. ἐφορμᾶν pro ἐφορμεῖν, quod sine sensu est, scripsi. ἀνιῶσιν, U. V., ἐνιᾶσιν, p. A.

176. ἤρχθησαν, malim ἠρεθίσθησαν, i. e. incitati sunt. Neque a Melisso neque a Thalete illi, qui urbes incolebant, incitati et defectionem moliti sunt.

ἐπειδὴ σοφισταῖς ἀνέῳξαν τὴν Σπάρτην, ἀλλ' ὅτι Παυσανίας ἀσελγὴς ἦν καὶ βαρὺς καὶ τοῖς Ἕλλησιν οὐ φορητὸς ὁ μηδεπώποτε σοφιστὴν ἰδών. Οὓς δὴ καὶ περ Θρασυβούλου καὶ Κόνωνος, ὅτι Θρασύβουλος μὲν καὶ Κόνων ἥτην ἂν ἀμείνω περὶ λόγους διατρίψαντε, Κριτίας δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης πολὺ φαυλοτέρω μηδ' ἁψαμένω. Τοὺς μὲν γὰρ ἴσως τι οὐκ ἐχαλίνωσεν, οἱ δ' ἂν ἦσαν χαριέστεροι. 178. Περὶ μὲν οὖν τούτων ἀποχρώντως εἴρηται, πάνυ δ' ἀνδρῶν ἔργον ἀγαθῶν ἐποιεῖτε, ἡνίκα ὑμῖν ἐνέπεσε, τί Μέλητος ἢ οὗτος Ἄνυτος τὸν Σωκράτην διδάσκοι τὰ δίκαια. Καὶ δεῖ μὲν οὐδὲν ἴσως λόγων πρός γε τοὺς οὕτω διατεθέντας, ὅμως δ' ἐρῶ καὶ περὶ τοῦδε. Τί σοι τὸν ἄνθρωπον ἐβούλου ποιεῖν; Θεοὺς θεραπεύειν; ὥσπερ ἡ πόλις οὕτω τεθεράπευκεν ἐν τοῖς

177. οὗς δή, verba obscura. ἥτην ἂν, L., ἥστην ἄν, B., κτεῖναν, p.
178. ἐνέπεσε ὅτι, p., Gasda proposuit ἐνέπεσε θαῦμα, τί, Cob. γέλως ἐνέπεσεν, εἰ.

177. οὓς δὴ καί κτλ. Quum textus, ut in nostris codd. legitur, corruptus sit, quid Libanius dicere in animo habuerit, indagandum nobis est. Rerum, inquit, ordinem Lacedaemonii everterunt, non postquam sophistae in urbem accepti sunt, sed quum Pausanias luxuriae deditus esset vixque Graecis tolerabilis videretur. Sic de Thrasybulo et Conone contendere ausim: Thrasybulus et Conon meliores duces essent, si litteris studium impendissent, Critias et Alcibiades multo pejores, nisi inter Socratis discipulos fuissent. Exigua verborum mutatione locum emendare hucusque nemini contigit, nam quod Reiskio placuit οὐδέν τι ἐχαλίνωσεν, nihil eos compescuisset, sine ἂν dici non potest, praeterea verba illa οὐδέν τι nimis a prodita lectione distant. In mentem venit mihi: τοὺς μὲν γὰρ ἴσως τί ἐχαλίνωσεν ἄν, quid enim eorum furorem frenasset? Initio sententiae verba οὓς δὴ καὶ me adverterunt, quae haud dubie corrupta sunt. Mendum latet in vocabulo οὕς, quod quo pertineat non video. Nonnulla deesse ante οὕς statuendum videtur, nisi verba inde ab οὕς usque ad Θρασύβουλος μὲν καὶ Κόνων e margine in textum irrepserunt.

ἁπάντων ὀφθαλμοῖς. Γονεῖς εὖ|ποιεῖν; καὶ τοὺς ἄλλους Rsk. 58. ἐπὶ τοῦτ' ἤγαγεν. Μηδένα ἀδικεῖν; περὶ πάντας γέγονε δίκαιος. Ἀρχόντων ἀκούειν; πότ' οὖν ὑπερεφρόνησεν; Τοῖς νόμοις πείθεσθαι; παραβέβηκεν οὐδένα. Τῶν οἰκείων ἐπιμελεῖσθαι; καὶ τῶν ἔξω τοῦ γένους ἐφρόντισεν. 179. Τί οὖν, ἃ ποιῶν τε γεγήρακε καὶ τοὺς ἄλλους ποιεῖν ἀξιῶν, ταῦθ' ὡς ἀγνοοῦντα διδάσκεις; Ὥσπερ ἂν εἴ τις Μέλητον διδάσκοι, πῶς ἄν τις τεχνικῶς συκοφαντοίη. Μεθ' οὗ κατηγορῶν, ὦ πάντων ἀναιδέστατε, σὺ τολμᾷς καλεῖν Σωκράτην τυραννικόν; πόθεν ἐλπίσας εἶναι πιθανός; ἐκ τῆς ἀπονοίας; ἐκ τοῦ θράσους; ἀπὸ τοῦ χρημάτων ἐρᾶν; ἀπὸ δείπνων πολυτελῶν; ἀπὸ τῆς ἐσθῆτος; ἀπὸ τῶν ἀκολούθων; 180. Εἰ γάρ τις ἄλλοθεν ἐπελθὼν καὶ μικρὸν χρόνον ἐνδιατρίψας καὶ κρίνων ἑκάστου τὴν γνώμην οἷς ἑώρα, παραγόμενος εἰς τὸν δῆμον ἠναγκάζετο λέγειν, ὃν ἡγεῖτο δημοτικώτατον, οὐκ ἂν ὑμῖν δοκεῖ Σωκράτει δοῦναι τὴν ψῆφον, ὃν ἑώρα κρείττω μὲν πλούτου, κρείττω δὲ ἡδονῶν, περὶ δὲ τοῦ τῆς Ἀσίας δεσπότου μὴ συγχωροῦντα εὐθὺς, ὡς εὐδαίμων εἴη; 181. Καίτοι τί ποτ' ἂν οἴοιτο τὰς μικρὰς τυραννίδας ὁ τὴν οὕτω λαμπρὰν οὔπω νομίζων εὐδαιμονίαν; Πῶς δ' ἂν ἐπεθύμησε πολιτείας, ἡ τὸ μηδένα παιδείᾳ προςέχειν λυσιτελεῖ; Καὶ τί δεῖ μακρολογεῖν, ἐξὸν ἐναργεστέροις καὶ σαφεστέροις ἐπιδεῖξαι σημείοις, ὡς οὐκ ἐπαινεῖ τὰς δυναστείας. Τοῦτον γὰρ, ὦ Ἀθηναῖοι, πολλοὶ τῶν τυράννων ἐπεθύμησαν ἰδεῖν, πολλῶν παρ' αὐτοῖς ἐκπεπληγμένων τὴν ἀρετὴν Σωκράτους, νομίζοντες πρέπειν ταῖς ἐξουσίαις αὐτῶν καὶ ταύ-

178. μηδὲν ἀδικεῖν pro μηδένα ἀδικεῖν, p. L. U. V.
179. μὲν ἢ pro Μέλητον, p. συκοφαντῇ, U. V., συκοφαντοίη, A. p.
180. δοκιμώτατον, L. U. V., δημοτικώτατον, p. A.
181. Καίτοι τί pro καὶ ὅτι, quod in codd. legitur, Reisk. ἢ pro εἰ, p.

Rsk. 59. την τὴν | θέαν. 182. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκάλει μὲν [ὁ] Εὐρύλοχος ὁ Λαρισσαῖος, ἐκάλει δὲ Σκόπας ὁ Κρανώνιος, οὐχ ἥκιστα δὲ ὁ Μακεδόνων ἄρχων Ἀρχέλαος, δεόμενοι, πέμποντες τοὺς ἄξοντας, ἐπιστέλλοντες, ὑπισχνούμενοι. Πῶς οὖν ὁ τοὺς νέους ἐθίζων ὑπερορᾶν τῶν νόμων; Αὐτῶν ἐδεόμην τῶν ἐπιστολῶν, ἐν ἐκείναις (γὰρ) τὸν ἄνθρωπον κάλλιστ' ἂν ἴδοιτε. Μᾶλλον δὲ τί δεῖ γραμμάτων, τοῦ πράγματος αὐτοῦ βοῶντος; 183. Τριῶν γάρ, ὦ ἄνδρες, κατεγέλασε τυράννων καὶ δώρων τῶν παρ' ἐκείνοις καὶ τρυφῆς καὶ ποικίλων ἡδονῶν. Αἰσχυνόμενος τοὔδαφος τῶν Ἀθηναίων καὶ τοὺς νόμους, καθ' οὓς αὐτός τ' ἐγένετο τῷ πατρὶ καὶ παῖδας ἐποιήσατο, νομίζων οὐκ εἶναι τῆς αὑτοῦ φύσεως οὔτε θεραπεύειν τύραννον οὔτ' εὖ πάσχειν ὑπὸ τυράννου. 184. Οὐ τοίνυν, ὡς καλοῦντες διήμαρτον, ἀφίσταντο τῆς πείρας, ἀλλ' ἀκούοντες ἀνάλωτον εἶναι χρήμασιν οἴκοι καθημένῳ προὔτεινον. Ὁ δ' οὐ μετριώτερον ἡγούμενος τοῦ βαδίζειν ἐκεῖσε ἐκεῖθεν τὸ κερδαίνειν διεώσατο, καὶ δυνάμενος εὐπορεῖν τούτων μᾶλλον, οἷς ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν ἡ πρόσοδος, ἔμεινεν ἐπὶ τῆς πενίας ἡδέως οὐδ' ἂν Θετταλίαν ὅλην, εἴ τις ἐδίδου, λαβών. 185. Τοῦτον οὖν ἀποκτενεῖτε καὶ διὰ τοὺς Ἀνύτου λόγους ὑπερόψεσθε τοὺς ὅρκους. Οὐ δείσετε τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν; Οὐ πρὸς τὰ ἔργα βλέψετε τὰς βλασφημίας ἀφέντες;
Rsk. 60. Οὐκ ἐγκαλέσετε | τοῖς ποιηταῖς ἀντὶ τῶν ἐλεγχόντων; Αὐτὸς μὲν Σωκράτης οὐ δεινὸν ἡγεῖται τὸ τεθνάναι· ταῦτα γὰρ αὐτὸν ἡ φιλοσοφία πέπεικεν, ὡς ἐκεῖ τῆς

182. Λαρισσαῖος, Menagius, Cob., Χαρίσιος, p. A. L. ἀξιοῦντας, U. V., ἄξοντας, rell. γάρ, Jac. inseruit. ἴδοιτε, Bremius pro εἴδετε, ἴδητε, m² in L. νόμων; Αὐτῶν κτλ., corruptus locus; non dubito, quin post νόμων aliquot vocabula exciderint.

185. τοῦτον ἀποκτενεῖτε, p., in A. post τοῦτον additum est οὖν.

ἀρετῆς κομιούμενον τὰ ἆθλα, ὡς ἕξοντα κἀκεῖ θεοὺς δεσπότας, ὡς ἐντευξόμενον αὐτόθι τοῖς ποιηταῖς, ὡς ἐρησόμενον. 186. Ὑμεῖς δὲ μὴ σκοπεῖτε τί τῷδε κοῦφον, ἀλλὰ τί τοῖς νόμοις συμβαῖνον. Οὐ γὰρ κατὰ τὴν Σωκράτους ἐπιθυμίαν ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι, κατὰ δὲ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους, ὧν οὐδεὶς κωλύει μεμνῆσθαι ποιητῶν. 187. Μεγάλοι μὲν οὖν αὐτὸν ἐν Ἅιδου περιμένουσι μισθοὶ βίου σώφρονος καὶ κοσμίου, λαβέτω δὲ καὶ παρ᾽ ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς ὀφειλομένους, ὅτι πένης ἄνθρωπος, γυναικὶ συνοικῶν, παιδία τρέφων, ἐπὶ μὲν τὸ συλλέγειν ἀργύριον καὶ δι᾽ ὧν ἂν ὑπῆρχε τρυφᾶν οὐκ ἐτράπετο, διδάξας δὲ τοὺς ἔνδον ἀνέχεσθαι τῆς τύχης κοινὸς ἐπίτροπος περιῄει τῶν πολιτῶν, ζητῶν καὶ πυνθανόμενος, εἴ τῳ παῖς ὑπὸ μέθης ἢ κύβων ἤ τινος ἄλλου διέφθαρται κακοῦ, καταβοῶν πατέρων ῥᾳθυμούντων, ἐπεγείρων στρατηγοὺς καθεύδοντας, ἐνάγων εἰς φροντίδας ῥήτορας, λυπῶν τὴν λύπην τὴν λυσιτελοῦσαν. 188. Ἑώρα γὰρ καὶ τοὺς ἰατροὺς ταύτην ἰόντας. Τούτων ἦν μιμητὴς περὶ τὸ βέλτιον μέρος. Οἱ μὲν γὰρ τοῖς σώμασι βοηθοῦσιν, ὁ δὲ τὴν ψυχὴν ἐπηνώρθου. Τοῖς μὲν οὖν τὸ φαυλότερον ἰωμένοις ἔχετε χάριν καὶ καλῶς ποιεῖτε, τὸν δ᾽ ὑπὲρ τοῦ τιμιωτέρου πεπονηκότα ἀποκτενεῖτε; 189. Καὶ τοῦτο λήψεται μισθὸν, ὅτι πάντας Ἀθηναίους ἐβούλετο καλοὺς κἀγαθοὺς εἶναι; Καὶ | ὁ μὲν πολλῶν Rsk. 61.
υἱέσιν ἀμείνων ἐγένετο τῶν πατέρων, ὑμεῖς δὲ τοὺς τούτου παῖδας εἰς ὀρφανίαν ἐμβαλεῖτε, μᾶλλον δ᾽ εἰς ἀτιμίαν; Ποῦ γὰρ ἔτι φανοῦνται; Ποῦ φθέγξονται; ποῦ παρρησιάσονται τῆς τοῦ πατρὸς συμφορᾶς οὐκ ἐώσης;

186. τί τόδε κοῦφον, p., τί τῷδε, rell.
187. περιῄει, A., ἐπίκειται, p., ἐπῄει, L.
188. τὸ βέλτιστον μέρος, L. V., τὸ βέλτιον, A. U. p. ἀποκτενεῖτε, Cob., ἀποκτείνετε, codd.

Κλαύσατε παιδία δυστυχῆ· κλαῦσον Ξανθίππη ταλαίπωρε. Σωκράτης μὲν οὐδέποτε τοῦτο ποιήσει, θαρρεῖ γὰρ τὴν τελευτὴν καὶ τὴν ἀποδημίαν οὐ δέδοικεν. Πολὺ γὰρ τῶν ἐνταῦθα τόπων ἡδίων, ὡς λόγος, ὁ τοῖς δικαίοις ἡτοιμασμένος. Οὔκουν αἰσχρὰν ζητήσει σωτηρίαν, οὐδὲ τὴν μελετηθεῖσαν ἀνδρείαν ἐν τῷ δικαστηρίῳ καταλύσει, νομίζων ἀμφοτέροις αἰσχρὰν εἶναι τὴν ἱκετείαν καὶ αὐτῷ καὶ τῇ πόλει τῷ τὸν δοκοῦντα σοφὸν, ὥσπερ τινὰ βάρβαρον, φρίττειν τὸν θάνατον. 190. *Ἀλλ' ὑμεῖς δεήθητε τῶν δικαστῶν, ἀντιβολήσατε, δακρύσατε, καὶ αὐτὸς δ' οὐκ ὀκνήσω μεθ' ὑμῶν. Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φίλον εἰλικρινῆ, χρηστὸν ἄνδρα, σύμβουλον ἀγαθὸν, πολίτην δίκαιον λυπηρὸν μὲν ἐνίοις, συμφέροντα δὲ τοῖς εὐνοοῦσι, σώσατε, διατηρήσατε. Στρατηγεῖν μὲν οὐκ ἂν δύναιτο, σωφρονίζειν δ' ἐπίσταται, στόλον μὲν ἄγων οὐκ ἂν ἐκπλεύσειεν, ἐκπλεῖν δὲ πόλλους εἰς ὕβριν οὐκ ἂν ἐῴη.* 191. *Μέγα μὲν ὑμῖν οἱ νόμοι καὶ ἡ τῶν δικαζόντων ψῆφος, μικρὸν δ' οὐδὲ Σωκράτης τηρῶν πλημμελοῦντας, μεμφόμενος ἀδικοῦσι, συνεχῆ τινα ταύτην, ὅπερ*
Rsk. 62. *ἔφην, λειτουργίαν ἤδη λειτουργῶν τῇ πόλει. Πόσους | οἴεσθε διὰ τοῦτον ἀμελήσαντας ἂν υἱέων ἐπιμεμελῆσθαι; Πόσους πολεμήσαντας ἂν ἀδελφοῖς οὐ τολμῆσαι; Πόσους κακώσαντας (ἂν) γονεῖς τεθεραπευκέναι; Πρὸ γὰρ τῶν δικαστηρίων ἐφοβοῦντο τὰς ἐπιτιμήσεις Σωκράτους, εἰδότες ὅτι κατήγορον μὲν ἔνι ἐκπρίασθαι, λογιστὴν δὲ τοιοῦτον καὶ τῶν δικαίων φύλακα τῶν ἀμηχάνων διαφυγεῖν ἢ πεῖσαι σιγᾶν.* 192. *Διὰ τοῦτ' οὖν ἀποθανεῖται καὶ δώσει*

189. *ἱκετείαν*, A., *πολιτείαν*, p. *τὸ τὸν δοκοῦντα*, p., *τῷ τόν*, rell.
190. *ἐνεὶς ὕβριν*, p. A. L., *εἰς*, Cob.
191. *ἐπιμελεῖσθαι*, p., *ἐπιμεμελῆσθαι*, A. *ἄν*, inserui. *ἐκπρίασθαι* pro *πρίασθαι*, Cob.

δίκην, ὅτι βελτίους ἐν οἷς ἔδακνε καθίστη; Καὶ τῶν μὲν
παρ' ἐκείνου λόγων ἀπαλλαγῆναι ζητεῖτε, τὸν δ' ἐπὶ
τούτοις ἐσόμενον οὐ δεδοίκατε λόγον, ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι,
βουλόμενοι περὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰς ψυχὰς ἐσπουδα-
κέναι καὶ πλουτεῖν μετ' ἀφροσύνης, πολίτην τινὰ αὐτῶν
ταῦτα οὐκ ἐπιτρέποντα, ἀλλ' αἰσθανόμενον καὶ λυπού-
μενον καὶ προσιόντα καὶ νουθετοῦντα καὶ κοινόν τινα
πάντων ἐπιμελητὴν περινοστοῦντα, καθάπερ τινὰ πολέ-
μιον τῶν πολλάκις δῃωσάντων τὴν χώραν, ἀπέκτειναν,
οὐ βίον, οὐ λόγους, οὐ πράξεις, οὐκ αὐτὸ τὸ γῆρας αἰδεσ-
θέντες. 193. Μικρὰν οἴεσθε ταῦτ' εἶναι βλάβην, ἢ δόξειν
ποτὲ τὴν τοιαύτην πρὸς ἑτέρους ἔσεσθαι μετρίαν, ὅταν
τοὺς παρ' αὐτῇ βελτίστους ὠμῶς μεταχειρίζηται; Νῦν
μέν τις ζῶντα βλέπων ἴσως ἐπιθυμεῖ τεθνεῶτα ἰδεῖν,
ἀποθανόντος δὲ καὶ λωφήσαντος τοῦ θυμοῦ καὶ λογισμῷ
τοῦ πράγματος ὁρωμένου, πολλὰ στενάξειν οἶμαι πάν-
τας καὶ μέμψεσθαι καὶ κατηγόροις καὶ ψήφῳ καὶ πᾶσι
καὶ σφίσιν αὐτοῖς, ὅταν ἡ φωνὴ Σωκράτους, ὅταν αἱ
διατριβαὶ τὴν μνήμην εἰσίωσιν, ὅταν οἱ συνήθεις ἐκείνῳ
πενθῶ|σιν, ὅταν οἱ φίλοι κλάωσιν, ὅταν οἱ ξένοι κα- Rsk. 63.
ταπλέωσι μὲν ὡς συνεσομένοι τἀνδρὶ, τεθνεῶτα δὲ εὑρόν-

192. πλουτεῖν μὲν μετ', p., μέν in rell. deest. οὐ λόγον pro οὐ λόγους, p.

193. δόξειν, A. p., δόξαν, R. τὰ παρ' αὐτῇ βέλτιστα, p. στενάζειν, p. U. V., στενάξειν, A. L. καταπλέως pro καταπλέωσι typographi fortasse errore apud Reisk. legitur.

193. Tetigerunt hunc locum Reiskius, Jacobsius, Gasda, sed frustra eorum opera fuit. Praeterquam enim quod Jacobsii violenta mutatione τοὺς τὴν ἀρετὴν βελτίστους non opus est, Reiskio non assentimur legendum esse παρ' ὑμῖν . . . μεταχειρίζητε, novimus enim, quam rarus verbi μεταχειρίζειν usus sit. Ante πρός vocabulum πόλιν excidit, nisi post τὴν τοιαύτην e praecedenti sententia idem vocabulum subaudiendum nobis est. Haec igitur Libanius dicit:

τες ζητῶσι τὸν τάφον, ὅταν ἕτερος πρὸς ἕτερον λέγῃ, δεικνὺς ἅμα τὸν τόπον, ἐνταῦθα περὶ ἀνδρείας, ἐνταῦθα περὶ σωφροσύνης ἐποιήσατό ποτε λόγους, ἐνταῦθα περὶ δικαίου, Πρόδικον ἐνταῦθα λέγων ἐνίκα, Πρωταγόραν ἐκεῖ, τὸν Ἠλεῖον ἄλλοθι, τὸν Λεοντῖνον ἑτέρωθι. 194. Τίς οἴσει τὴν μνήμην ἀδακρυτὶ τῶν τροπαίων τούτων; Πῶς ἀλλήλους ὀψόμεθα μετὰ τὸ κώνειον; Πολλά, ὦ Ἀθηναῖοι, πολλὰ παρόντα μὲν δυσχεραίνεται, πεπαυμένα δὲ ποθεῖται. Μὴ δὴ ποιήσητε τοὺς ἐν ταῖς παλαίστραις λόγους ὑπὲρ χρημάτων τοῖς συνιοῦσιν εἶναι, μηδ' ἐπικίνδυνον ἀποφήνητε τῆς σοφίας τὴν κτῆσιν ἐν τῇ λήξει τῆς Ἀθηνᾶς, μηδ' ἀναμείνητε θέαμα δεινὸν καὶ τῆς πόλεως ἀλλότριον, ἐκφερόμενον μὲν ἀπὸ τοῦ δεσμωτηρίου Σωκράτην, ἔρημον δὲ τὸ ἄστυ τῆς ἐκείνου φωνῆς, ὥσπερ τινὸς ἀηδόνος, τοὺς δὲ ἑταίρους ἐν μὲν τῷ θάπτειν σιγῇ καταρωμένους ὑμῖν, ἔπειτα δὲ φεύγοντας ἄλλον ἄλλοσε, τοὺς μὲν εἰς Μέγαρα, τοὺς δ' εἰς Κόρινθον, τοὺς δ' εἰς Ἦλιν, τοὺς δ' εἰς Εὔβοιαν, μεταφέροντας ἑτέρωσε τὸ τῆς Ἀττικῆς ἄνθος, παρ' οὓς ἴοιεν λέγοντας· δέχεσθε τοὺς Ἀθήνηθεν, ὦ ἄνδρες, φυγάδας, οὐ προδόντας οὐδ' ἀστρατεύτους οὐδὲ τὴν ὥραν ἀποδομένους οὐδ' ὧν ἐν τοῖς νόμοις αἱ τιμωρίαι τετολμηκότας οὐδὲν, ἀλλ' ἐγκαλουμένους ἔρωτα λόγων καὶ παιδείας. 195. Ταῦτα πέπεικε Λύκων, ταῦτ' εἰσηγήσατο Μέλητος, ἐπὶ
Rsk. 64. τούτοις Ἄνυτος ἐδίωκεν. Εἴδο|μεν Σωκράτην κρινόμενον, εἴδομεν κατεγνωσμένον, εἴδομεν δεδεμένον, εἴδομεν ἀποθνήσκοντα. Ταῦτα παρῄνεσε φεύγειν, ταῦτα ζητῆσαι καταφυγήν. Οὐκοῦν καὶ ἀσμένως δέξονται καὶ

194. δυσχεραίνετε et ποθεῖτε, p. L. U. V.

195. Verba inde ab εἴδομεν usque ad δεδεμένον in L. desiderantur.

putatisne talem civitatem, quando suos optimos cives tam aspere tractarit, aequo animo in reliquos fore?

παραμυθήσονται καὶ δώσουσι θαρρεῖν· οἱ δὲ ἱδρυθέντες, ὡς ἑκάστῳ συμβαίνοι, καὶ μεταδιδόντες ὧν ἔχουσι πρῶτον μὲν πολλὰς πόλεις σεμνοτέρας τῶν Ἀθηνῶν ἀποδείξουσι κατά γε τὴν σοφίαν, ἔπειτα τοῖς λόγοις ἀμυνοῦνται τοὺς αὐτόχειρας Σωκράτους, οὐ τοὺς κατηγορηκότας, ὦ Ἀθηναῖοι, τουτουσὶ μόνους, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς καὶ τὴν ἄλλην πόλιν, ὡς τῶν ἐπιτρεψάντων ἐν τῷ μη κωλῦσαι δεδρακότων. 196. *Οὐκοῦν ἀνεξάλειπτον πρόςεισι τοὔνειδος καὶ χρόνος οὐδεὶς στήσει τὴν φήμην. Ὅταν γὰρ οἱ τῷ λέγειν διαφέροντες εἰς γραφὴν ἐγκατάθωνται πράξεις ἢ χείρους ἢ βελτίους, ἀνάγκη ταύτας ἀθανάτους μένειν. Οὐχ ὁρᾶτε τὸν Μίνω δεινὰ πάσχοντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διὰ τοῦ τῆς Πασιφάης ἔρωτος ἐν αἰσχύνῃ γεγενημένην; Ταῦτα μέντοι πολλοὺς ἀνθρώπους ἔλαθεν (ἂν), εἰ μὴ πανταχοῦ τὸν λόγον αἱ τραγῳδίαι διέσπειραν· νῦν δ' ἀνθ' ὧν τῇ πόλει χαλεπῶς προςενήνεκτο δύναμιν ἔχων ἐν τῇ θαλάττῃ, διὰ τῶν ποιητῶν καὶ τελευτήσας κολάζεται.* 197. *Μὴ τοίνυν πολλὰς γλώττας ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς κινήσητε, μηδὲ τοὺς τῷ πράγματι ἐροῦντας ἐχθροὺς τῇ πόλει ποιήσητε. Καὶ τί δεῖ τοῖς ἐσομένοις συγγράμμασι πείθειν μὴ βουλεύεσθαι κακῶς; Τὸν Πύθιον, ὦ Ἀθηναῖοι, δείσατε, τὸν χρησ-*

195. *τοῖς λογισμοῖς*, p., *τοῖς λόγοις*, rell.
196. *πρόεισι* pro *πρόςεισι*, U. V. *μὲν ὁ* pro *Μίνω*, p. *ἄν*, Cob. inseruit.
197. Verba inde a *μηδὲ τοὺς* usque ad *ἐλαύνοντας* in p. desiderantur. *τὸ πράγμα ἐλαύνοντας*, A. p., *τῷ πράγματι ἐμμένοντας*, L., *τῷ πράγματι ἐροῦντας*, U. V. m² in L.

197. *τῷ πράγματι ἐροῦντας*. Retinuit Gasda lectionem codicis A. *τὸ πρᾶγμα ἐλαύνοντας* annotans: *ἐλαύνειν*, vexare giebt einen erträglichen Sinn. Inepte tamen participium praesentis temporis legitur, cum futurum tempus exspectemus, quod in codd. U. V. L. invenitur. Supervacaneae igitur emendationes Reiskii et Morelli, quorum hic *ἐλεοῦντας* ille *ἐλάσοντας* proposuit.

Rsk. 65. μὸν αἰδέσθητε, τὴν ἀπὸ Δελφῶν μαρτυρίαν, καὶ μηδὲ |
τὸν ταῖς ἐκ τοῦ τρίποδος κεκοσμημένον ἀπολέσητε ψή-
φοις, μηδὲ μιμήσησθε τὸν θρασὺν ἐκεῖνον Ἴδαν, ὃς
ἔλαβε τόξον, ὥς φασιν, ἐπὶ τὸν θεόν. 198. Πόλεμός
ἐστι καὶ τοῦτο πρὸς τὸν Ἀπόλλω, πόλεμος ἐξ Ἀττικοῦ
δικαστηρίου πρὸς τὰ μέσα τῆς γῆς. Ἐκεῖθεν μὲν ὁ θεὸς
κηρύττει· σοφώτατος ἀνδρῶν Σωκράτης· ἐντεῦθεν δ'
ἀποκτανθήτω Σωκράτης βοᾶτε. Πῶς οὖν πέμψετε θεω-
ροὺς εἰς τὰ Πύθια; Πῶς θύσετε πορευθέντες; Πῶς
εὔξεσθε; Πῶς, ἢν τι δέῃ, χρήσεσθε τῷ τρίποδι, πολλὴν
φλυαρίαν τῶν λογίων κατεγνωκότες; Καίτοι τίνες ἂν
ὑμῶν δικαιότερον ἂν συμπράττοιεν εἰς δόξαν τῷ μαν-
τείῳ, δι' οὗ τὰς ἀποικίας ἐπέμψατε, δι' οὗ Μήδους ἀπω-
λέσατε, δι' οὗ κακῶν ἑτέρων εὕρεσθε λύσεις, δι' οὗ τὴν
προηροσίαν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων θύετε; 199. Φέρε εἰ
τοῦ πιέζοντος, ὃ μὴ γένοιτο, ζητοῦντες παρὰ τοῦ θεοῦ
καθάπερ ἔμπροσθεν λύσιν, ὁ δ' ὑμᾶς, ὥσπερ τὸν Ἀρ-
Rsk. 66. χιλόχου φονέα, διαρρήδην ἐξελαύνοι τοῦ νεὼ, | μουσῶν
ὑμᾶς ἀπεκτονέναι καὶ αὐτοῦ θεράποντα ὑπειπὼν, καλήν
γ' ἂν εἴημεν δόξαν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἐσχηκότες. Καὶ τούτῳ
μὲν ἦν εἰς τὸν τοῦ πολέμου νόμον ἀναχώρησις, ὑμᾶς δὲ

198. ἐντεῦθεν δ' ἀποκτανθήτω Σωκράτης, ex U. V. inserui. οἴσετε, codd., θύσετε, Reisk. δι' οὗ Μήδους ἀπωλέσατε in p. desunt. εὔρασθε, codd.

199. ἐξελαύνει pro ἐξελαύνοι, p. καὶ τοῦτον μὲν ἦν, p., καὶ τοῦτο, L., καὶ τούτῳ, A. U. V.

198. Plura librarii negligentia ante verbum βοᾶτε omissa esse, ante Cobetum Reiskius jam vidit, quorum hic ὑμεῖς δὲ πονηρότατος ἀνδρῶν Σωκράτης, ille ἐντεῦθεν δὲ ὑμεῖς πονηρότατος ἀνδρῶν Σ. inseruit. E codd. U. et V., quos illi non inspexerunt, Libanii verba edidi; apparet tamen, quam acute imprimis Cobetus locum emendaverit. Ἀποκτανθήτω, quamquam barbara forma est, retinui, alibi enim quoque legitur, v. c. IV, 497, 17.

τί των ἁπάντων παραιτήσεται; 200. *Τοὺς αὐτοῦ ποθ' ἱερεῖς οὗτος αὐτὸς ὁ θεὶς ὑπὲρ Αἰσώπου χαλεπαίνων περιέβαλε κακοῖς. Καίτοι τίς ἂν μὴ φιλονικῶν ἀπεικάσειεν Αἴσωπον τὸν Φρύγα Σωκράτει τῷ ὑμετέρῳ; Πῶς οὖν δεῖ νομίζειν πρᾴως οἴσειν τὸν τοῦδε θάνατον, ᾧ δεινὸν ἔδοξεν ἐκεῖνος ὁ πρότερος; Καλήν γε δόξαν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἕξομεν ἄνευ τι πέσωμεν καὶ ζημίας. Καὶ γὰρ εἰ ψήφοις ἀποθανεῖται καὶ δικαστηρίου τι (ἔσται) σχῆμα, μειζων αἰτία τὸ μηδ' ὀργῇ προςθεῖναι τὸ κακὸν ἐξεῖναι. Τὸ δὲ καὶ τὴν πρύμναν ἐστέφθαι τοῦ πλοίου, τοῦ τὸν χορὸν εἰς τὴν Δῆλον ἄγοντος, οὐ φαίνεται δηλοῦν, ὡς ἐμποδὼν ὁ θεὸς ἵσταται τῇ τελευτῇ καὶ τὴν σῴζουσαν φέρει;* 201. *Μέλει τοῖς κρείττοσιν, ὦ Ἀθηναῖοι, μέλει τῶν φιλομούσων, σημεῖον δὲ Λειβήθριοι,*

200. *περιέβαλλε*, p., *περιέβαλε*, rell. *οἴσεσθαι* pro *οἴσειν*, p. *ἄνευ τι*, A., *ἄνευ αἰτίας*, p. *ἔσται*, inseruit Nab. *μεῖζον αἰτίας*, p. L. U. V., *μείζων αἰτία*, A.

201. *μέλλει*, p. L., *μέλει*, A.

200. *ἄνευ τι πέσωμεν.* Locus admodum corruptus, quem Jacobs. mihi sanavisse non videtur scribendo: *κἂν μὴ περιπέσωμεν ἄλλῃ ζημίᾳ.* Quamquam enim apta sententia oritur, lectionem omni codicum ope destitutam lucramur, quam nullo modo probare possum, quum codd. multum inter se differant.

μείζων αἰτία. Ne cui offendat hujus loci lectio, Gasda temerarie verba sic mutat: *μείζων αἰτία τῷ μηδὲ ὕβριν προςθεῖναι τῷ κάκῳ ἐξεῖναι*, hoc adscribens: ebenso wenig verstehe ich die Worte *μείζων αἰτία τὸ μηδὲ ὀργῇ προςθεῖναι τὸ κακὸν ἐξεῖναι*, obschon weder Reiske noch Jacobs sie für nöthig halten. Interpunctione recte posita nequaquam opinor mutentur verba necesse est. Dicit enim Libanius haec: majorem in se admittunt culpam cives, quod sibi praetendere non licet, Socratis mortem irae repentinae imputandam. Nonne etiam navis coronata, quae legatos Delum ducere solet, ostendit, quantum Deo Socratis mors displiceat?

(οἳ) μετὰ τὸν Ὀρφέως φόνον δι' ἀμουσίας ἔδοσαν δίκην,
καὶ κατέχεται τὸ χωρίον ἀπαιδευσίᾳ συχνῇ. Καίτοι τοῦτο
ποίας οὐ νόσου δεινότερον; Τίνων οὐκ αὐχμῶν βλαβε-
ρώτερον καὶ τετυφλῶσθαι τὴν διάνοιαν καὶ ζῆν ἐν
Rsk. 67. ἀγνοίᾳ τῶν καλῶν καὶ μηδὲν διαφέ|ρειν βοσκημάτων.
Ἀλλ' ὑμεῖς μὴ ἁμάρτητε τοιοῦτον μηδὲν, μηδὲ πάθητε.
202. Κρίτων, ἡλικιῶτα Σωκράτους καὶ δημότα, λέγε
πρὸς τούτους ἃ σύνοισθα τῷ φίλῳ. Ποῦ τοῦ Σαλαμινίου
Λέοντος οἱ παῖδες, ἐφ' ὃν ὑπὸ τῶν τριάκοντα πεμπόμε-
νος οὗτος ἀπῆλθεν οἴκαδε; Φανεῖται μεμνημένος δημό-
της τῆς προαιρέσεως. Καὶ τῶν ἀμφὶ Θράσυλλον καὶ
Περικλέα τοὺς οἰκείους καλῶ, τῶν τὸ Σωκράτους μέρος
οὐκ ἀπολωλότων ἀκρίτων. 203. Παῦσαι θορυβῶν, Ἄ-
νυτε. Δεῖσον τὸ μέλλον. Μὴ νίκην νίκα Καδμείαν. Ὅρα
μὴ τήμερον ἡσθεὶς ὕστερον ὀδύρῃ σαυτόν. Εἷλε καὶ
Καλλίξενος τοὺς στρατηγοὺς, ἀλλ' ὅμως ἑλὼν ἀπώλλυτο.
Φύλαξαι δὴ τὸ παράδειγμα καὶ λῆξον λοιδορῶν. Λύε
τὰς βλασφημίας, Φαίδων, μετὰ τὸν χείρω βίον φιλοσο-
φῶν. Οὕτως εἴωθε Σωκράτης διαφθείρειν (τοὺς) νέους.

201. οἵ, Jac. inseruit. τῶν βοσκημάτων, A., τῶν in p. desideratur. πάθοιτε, A. L., πάθητε, p.

202. ὑφ' ὧν pro ἐφ' ὅν, p. δημότης προαιρέσεως, p., δημότης τῆς, rell. Pro Θράσυλλον fortasse Θρασύλον scribendum est, cf. Cob. Or. Inaug. p. 133.

203. λύε, Nab. pro λύεις. τούς, Nab. inseruit.

203. Alloquitur Libanius Phaedonem memoriam Socratis renovandi laudemque celebrandi cupidissimum. Τὸ μεμνῆσθαι Σωκράτους ἔμοιγε, sic inquit apud Platonem, ἀεὶ πάντων ἥδιστον.

THESES.

I.

Libanio Polycratis oratio in Socratem ignota fuit.

II.

Epistula 40 (Hertl.) Juliano abjudicanda est.

III,

Euripid. Heraclid. vs. 294.

> πόσα νιν λέξειν βασιλεῦσι δοκεῖς
> ὡς δείν᾽ ἔπαθεν.

Corrigendum est βασιλεῖ σὺ δοκεῖς.

IV.

Liban. I 179, 14 sqq.
ἃ δ᾽ ἠγανάκτησα πολλάκις ὑπὲρ Πλάτωνος καὶ Δημοσθέ-

νους, ὁπότε ἀδικοῖντο ὑπὸ τοῦ θεάτρου, τὰ πολὺ διεστηκότα συναγόντων ταῖς βοαῖς, οἶμαι πάντας εἰδέναι.

Non intelligo, cur Reiskius hunc locum sibi obscurum esse queratur.

V.

Liban. I 277, 2 sqq.

ἐγὼ δὲ ταύτην (sc. *συγγνώμην*) *ἐμαυτῷ ἁπανταχοῦ μὲν ἡγοῦμαι προσήκειν, τοῖς δ' ἄλλοις οὐδ' ὁτιοῦν.*

Cum codice Augustano *ἁπανταχόθεν* pro *ἁπανταχοῦ μέν* legendum est.

VI.

Liban. I 353, 4 sqq.

Τίς γὰρ ἐπιστὰς καὶ θεασάμενος ἔκ τε τῶν πρώτων στομάτων τὸ ὕδωρ ἐκρέον .... οὐκ ἂν ἀγασθείη μὲν τὸ πλῆθος, ἐκπλαγείη δὲ τὸ κάλλος, τιμήσειε δὲ ὡς θεῖον, ἅψαιτο δὲ ἡδέως, λούσαιτο δὲ ἥδιον, πίοι δ' ὡς ἥδιστα.

Lege *νίψαιτο δὲ ἡδέως*.

VII.

Liban. I 427, 24 sq.

Εὐγένιος ὁ μικρὸς γίνεται παρὰ Κώνσταντι μέγας.

Lege *ὁ μιαρός*.

VIII.

Liban. II 212, 23 sqq.

ἀλλὰ τό γε μέτρον τῶν συντάξεων, ἃς ἀποχρῆν ἔνιοι

φήσουσιν, ἐγὼ μὲν αἰσχυνοίμην ἂν εἰπεῖν, ο ὕ τ ω ς εἰσὶ μεγάλαι καὶ τοῦ τῆς πόλεως ὀνόματος ἄξιαι.

Pro οὕτως lege ο ὐ γ ά ρ.

IX.

Virgil. Aen. VII, vs. 82, 83.

Legendum est:

adit, lucoque sub alto
consulit Albuneae *nymphae*, quae maxima sacro
fonte sonat.

X.

Ovid. Trist. I. 8. 19, sqq.

inque meos si non lacrimas dimittere casus,
pauca tamen ficto verba dolore loqui,
[idque, quod ignoti faciunt, valedicere saltem,
et vocem populi publicaque ora sequi.]

Extremi versus insiticii sunt.

XI.

Juven. VII. 205.

et hunc inopem vidistis Athenae,
Nil praeter gelidas ausae conferre cicutas.

Neque hi versus ad Socratem spectant nec lacuna laborant, ut opinatus est Ribbeckius.

XII.

L. Ann. Senec. Med. vs. 296 sq. ita legerim:

Nimis est, recidas aliquid ex isto licet,
En ipsa propero.

XIII.

L. Ann. Senec. de Ira II. 10.

Quid si *illis* irasci velis, quod aegrotant, senescunt, fatigantur.

Pro *illis* malim *senibus*.

XIV.

Plin. Epist. I. 12. 2.

Nam utcumque in illis qui morbo finiuntur magnum ex ipsa necessitate solacium est, in iis vero, quos arcessita mors aufert, hic insanabilis dolor est, quod creduntur potuisse *diu* vivere.

Lege *diutius*.

XV.

Cicer. ad Q. Fratrem 2. 1 § 2. »Marcellinus ... sententiam dixit, ut ipse judices per praetorem urbanum sortiretur; judicum sortitione facta, comitia haberentur."

„Ipse" est: ipse Marcellinus, ut primum consulatum iniit (cf. Mommsen, Staatsr. 2^3 p. 585 n. 5 et Lange, R. A. 3^2 p. 319).

XVI.

E Festi verbis p. 339: »hi, qui post lustrum conditum ex junioribus magistratum ceperunt, et in senatu sententiam dicunt et non vocantur senatores, antequam in senioribus sunt censi", non apparet, neminem ante quadragesimum sextum aetatis annum in senatum lectum esse.

XVII.

Θῆτες a nullo cogi possunt, ut filiam hereditariam ducant.

XVIII.

Imperator Julianus ab anno 345 usque ad annum 351 in Macelli fundo vitam transegit.

XIX.

Injuria Sievers (Leben des Libanius) putat, Libanium 344—349 Nicomediae habitasse, fuit enim ibi ab anno 346 usque ad annum 351.

XX.

Verbis Diomedis: »in canticis autem una tantum debet esse persona, aut, si duae fuerint, ita esse debent, ut ex occulto una audiat nec conloquatur, sed secum, si opus fuerit, verba faciat", fides adhibenda est.

XXI.

Non assentior Teichmüllero, putanti Platonem in Theaeteti §§ 172—175 Philisti encomium Dionysii refutare in animo habuisse.

XXII.

Imago Veneris, in insula Melo eruta, manum sinistram, qua pomum tenet, sublatam non habuit.